

**Alūksnes reģiona
bibliotēku
GADA DARBA PĀRSKATS
2023**

Alūksne 2024

Saturs

Pārskata perioda kopsavilkums	3
1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums.	5
2. Finansiālais nodrošinājums.....	10
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	12
4. Personāls.....	17
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	22
6. Krājums	39
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	48
8. Novadpētniecība.....	74
9. Projekti	87
10. Publicitāte.....	90
11. Sadarbības tīkla raksturojums.....	95
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs.....	100
Pielikums. Alūksnes novada bibliotēkas darbinieku apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi.....	104

Pārskata perioda kopsavilkums

• darba prioritātes

- 12 jaunu **Valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru** (turpmāk - VPVKAC) atvēršana bibliotēkās un to darbības nodrošināšana, veiksmīgi apvienojot to ar bibliotēkas pakalpojumu sniegšanu. Pilnu darba slodžu atjaunošana, atalgojuma palielināšana; Skat. 17., 23., 35.lpp.
- Bibliotēku darbinieku **profesionālā pilnveide** ne tikai nozarē, bet arī valsts un pašvaldības pakalpojumu jomā. Skat. 100. 104. lpp.;
- **Literatūru, grāmatu un lasīšanu popularizējoši pasākumi** - ar VKKF atbalstu realizēti 2 lasītveicināšanas projekti “Es esmu... RAKSTNIEKS” un “Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītprieks – 3”, kuru rezultātā dažādu paaudžu lasītājiem bija iespēja satikt 12 Latvijā pazīstamus grāmatu autorus. Skat. 27. un 44. lpp.;
- **Novadpētniecības darbs**, tā popularizēšana, iedzīvotāju iesaistīšana: novadpētniecības konkurss “Iepazīsim rakstnieku Valentīnu Pelēci!” un izzinošs brauciens uz rakstnieka dzimto Māļupes pagastu; pētnieciskais darbs un atmiņu pasākums - Alūksnes Tuberkulozes slimnīcai -70; Kapusvētku stāstu vakars kopā ar novadnieku Andri Akmentiņu un digitālā kolekcija “Alūksnes kapusvētku lapiņas”; pētnieciskais darbs “Reinis Pastalnieks. No izdevējdarbības vēstures Alūksnē” u.c. Skat. 78. lpp.;
- Likvidēto skolu vēstures materiālu pārņemšana, vēstures/novadpētniecības istabu iekārtošana. Skat. 84. lpp.;
- Izglītojošie pasākumi, iedzīvotāju medijpratības veicināšana. Skat. 32. lpp.;
- Bibliotēku krājumu kvalitātes uzlabošana. Skat. 39. lpp.
Izstrādāts jauns krājuma dokuments “Alūksnes novada bibliotēkas krājuma komplektēšanas un organizācijas politika 2023.-2027.gadam”.
- Bibliotēku pārvietošana uz citām telpām. Skat. 13. lpp.
- Alūksnes novada bibliotēkas akreditācija (8. lpp.);

• jauni pakalpojumi

- 13 bibliotēkās - **VPVKAC** iespējams pieteikt un saņemt gan pašvaldības, gan valsts iestāžu pakalpojumus jaunā kvalitātē, darbiniekiem pilnvarojuma tiesības.
- Bezmaksas **piekļuve portāla “Delfi” maksas saturam** bibliotēku interneta tīklā.
- Jaunalūksnes bibliotēkā - vēl nebijis piedāvājums - **Mazuļu rīti**, kuros aicināti piedalīties jaunie vecāki ar saviem mazuļiem, lai kopā darbotos un uzzinātu ko jaunu! Skat. 56. lpp.
- Alsviķu un Pededzes bibliotēkās atsevišķās telpās iekārtotas **vēstures istabas**, kuros redzami likvidēto skolu vēstures materiāli, tai skaitā – priekšmeti. Skat. 84. lpp.

• nozīmīgi/jauni projekti

- izveidota āra lasītava – terase pie Māļupes bibliotēkas, realizējot projektu “Iedvesmas bibliotēka”, plānotā atklāšana 2024. gada pavasarī. Skat. 12. un 87. lpp.

• Pielāgotās literatūras pakalpojumi

Alūksnes novada bibliotēkai noslēgts sadarbības līgums ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku par pielāgotās literatūras izmantošanu, pakalpojums pieejams Alūksnes novada bibliotēkā un daļā struktūrvienību. Notiek sadarbība ar Balvu novada bibliotēkas struktūrvienību “Pielāgotās literatūras bibliotēka”. Skat. 27. lpp.

• Latviešu Grāmatai 500 norises reģionos

Ceļā uz gaidāmo pirmās latviešu grāmatas piecsimtgadē jubileju, Alūksnes novada bibliotēka pabeigusi pētījumu par Alūksnes uzņēmēja laikrakstu un grāmatu iespiedēja Reiņa Pastalnieka dzīves un darba gaitām. 1920. -1940. gadi ir Reiņa Pastalnieka laiks Alūksnē. Viņa spiestuvē drukāti laikraksta “Malienas Ziņas” numuri, evaņģēliski luteriskās draudzes vēstnesis, brošūras, grāmatas

u.c. Savākti materiāli no grāmatām un preses par uzņēmēja darbību. Iesaistījās arī alūksnieši, kuri dalījās ar fotogrāfijām un atmiņu stāstiem. Sagatavota virtuālā izstāde [“Reinis Pastalnieks. No izdevējdarbības vēstures Alūksnē”](#), kas tika prezentēta 16.02.2024. kopīgā pasākumā ar Ernsta Glika Bībeles muzeju.

Alūksnes novada bibliotēka savā tīmekļvietnē un sociālajos tīklos turpina rubriku “Ko lasa alūksnieši?”, kurā ar savu grāmatu lasīšanas pieredzi dalās novada iedzīvotāji.

Annas bibliotēkā noticis pasākums “Grāmata – būtne ar savu vēsturi, nozīmi, uzdevumu, smaržu, likteni un īpašnieku”. Tikšanās reizē par senajām grāmatām stāstīja Alūksnes novada bibliotēkas speciāliste. Kopā ar pagasta iedzīvotājiem tika izveidota izstāde “Grāmatas no vecvecmāmiņas laikiem...”, kurā senākās grāmatas no bibliotēkas un iedzīvotāju grāmatu plauktiem kopā ar stāstiem, kāpēc tās viņiem ir īpašas un joprojām tiek saglabātas mājas bibliotēkā.

Liepnas bibliotēkas bibliotekāre pieredzes apmaiņas braucienā Rīgā apmeklēja LNB veidoto izstādi “Grāmata Latvijā”, lai iegūtu kādu ideju, ko realizēt savā bibliotēkā. Tā tapa izstāde “Senās bērnu grāmatas”

Pededzes bibliotēkā kopā ar pagasta iedzīvotājiem tiek veidota un arvien no jauna papildināta izstāde no iespējami vecākām grāmatām.

Alūksnes novada bibliotēkas krājuma organizācijas nodaļas vadītāja sagatavojusi apskatu un prezentāciju par visvecāko bibliotēkā pieejamo grāmatu kolekciju “Senās grāmatas stāsts”.

Arī Malienas bibliotēkā skatāma izstāde “Kad vecais satiekas ar jauno”.

Zeltiņu bibliotēka, atzīmējot bibliotēkas simtgadi, veidojusi plašu izstādi “Ceļš grāmatai uz ļaudīm darināts”

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums.

• **Īss situācijas apraksts**

Pārskata periodā Alūksnes novada teritorijā turpina darboties 17 publiskās bibliotēkas – Alūksnes novada bibliotēka un 16 tās struktūrvienības - pagastu bibliotēkas. Katrā pagastā darbojas pa vienai Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībai, izņemot Jaunalūksnes pagastu, kurā tās ir 2, bet Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībai “Alsviķu bibliotēka” ir pakalpojumu sniegšanas vieta Strautiņos. Publisko bibliotēku tīklā pārskata periodā izmaiņas nav notikušas.

Alūksnes novada bibliotēka ir Alūksnes novada pašvaldības iestāde, tās struktūrvienības – pagastu bibliotēkas ir bez juridiskas personas tiesībām, bet ir Bibliotēku likuma noteiktajā kārtībā reģistrētas Kultūras ministrijas Bibliotēku reģistrā.

Notikusi Alūksnes novada skolu tīkla reforma - ar 01.09.2023. Alūksnes novadā darbojas vairs tikai 4 vispārīzglītojošās izglītības iestādes - 2 Alūksnes pilsētā un 2 novada teritorijā. Visās skolās lielākā vai mazākā apjomā tiek nodrošināti arī bibliotēkas pakalpojumi. Alūksnē darbojas Latvijas Universitātes filiāle, kurā pieejama studentiem nepieciešamā literatūra.

Alūksnes novada bibliotēka pilda reģiona galvenās funkcijas attiecībā uz Alūksnes novadā esošajām bibliotēkām, turpina sniegt atbalstu Smiltenes novada 4 bibliotēkām, kuru krājumi tiek atspoguļoti Alūksnes reģiona bibliotēku kopkatalogā.

Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem Alūksnes novada teritorijā uz 01.07.2023. reģistrēti 14 632 iedzīvotāji, tai skaitā - Alūksnes pilsētā – 6935 (- 114, salīdzinot ar 2022. gadu). Iedzīvotāju skaits, salīdzinot ar 2022. gadu, novadā kopumā samazinājies par 2,36% jeb 354 iedzīvotājiem, kas iedzīvotāju skaita ziņā ir viens neliels pagasts novadā.

Par bibliotēkas lietotājiem iesaistīti 32% novada iedzīvotāju, Alūksnes pilsētā- 25,5%.

Tabula “Alūksnes novada bibliotēku sadarbības modelis”

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	x
Decentralizēts	
Jaukta tipa	

• **Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā**

Publisko bibliotēku tīklā izmaiņas nav notikušas. Pārskata periodā 12 Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībās - pagastu bibliotēkās uzsāk darbu Valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri (VPVKAC), Pededzes bibliotēkā klientu apkalpošanas centrs darbojas jau no 01.03.2022., bet Mārkalnes bibliotēkā tas atvērts 2023. gada nogalē, bet darbu uzsāks ar 01.01.2024. Jāpiebilst, ka līdz ar klientu apkalpošanas centru atvēršanu bibliotēkās un tātad – papildus darba pienākumiem, visās pagastu bibliotēkās darbinieki atsāk strādāt pilnu darba slodzi. No 16 Alūksnes novada pagastu bibliotēkām – 14 bibliotēkās darbojas VPVKAC un tie tagad ir pieejami katrā novada pagastā.

Pārskata gadā notikusi vērienīga izglītības iestāžu tīkla reforma – Alūksnes novadā tiek slēgtas 4 lauku pamatskolas, bet 3 skolas Alūksnes pilsētā - reorganizētas. Ar 01.09.2023. Alūksnes novadā darbojas 2 skolas Alūksnes pilsētā (Alūksnes vidusskola un Ernsta Glika Alūksnes valsts ģimnāzija) un 2 pamatskolas novada teritorijā (Ziemeru pamatskola un Alekseja Grāvīša Liepnas pamatskola). Visās skolās lielākā vai mazākā apjomā tiek nodrošināti arī bibliotēkas pakalpojumi.

• **Pārskata gadā paveiktais no bibliotēkas attīstības plānā definētajiem virzieniem**

Alūksnes novada bibliotēka un tās struktūrvienības darbojas saskaņā ar Alūksnes novada bibliotēkas attīstības plānu 2023.-2027. gadam (29.12.2022. Alūksnes novada pašvaldības domes lēmums Nr. 459 “Par Alūksnes novada bibliotēkas attīstības plāna apstiprināšanu 2023. - 2027. gadam”).

Tabula "Alūksnes novada bibliotēkā un tās struktūrvienībās paveiktais 2023. gadā saskaņā ar attīstības plānā noteiktajiem mērķiem un uzdevumiem"

Bibliotēkas kā nozīmīgi daudzfunkcionāli centri
RV.1. Sakārtot Bibliotēkas infrastruktūru un attīstīt IKT
<i>U.1.1. Attīstīt Bibliotēkas un tās struktūrvienību infrastruktūru</i>
<p>Izveidota āra lasītava – terase pie Mālupes bibliotēkas, realizējot projektu "Iedvesmas bibliotēka". Labiekārtots rotaļu laukums pie Annas bibliotēkas.</p> <p>Veikts kāpņu telpas kosmētiskais remonts Annas bibliotēkā.</p> <p>Atrašanās vietu mainījusi Māriņkalna bibliotēka.</p> <p>Labāka pieejamība nodrošināta Malienas bibliotēkai, papildus piešķirot telpas 1. stāvā.</p> <p>Papildus telpas novadpētniecības krājuma izvietojšanai piešķirtas Pededzes, Alsviķu bibliotēkām.</p>
<i>U.1.2. Nodrošināt Bibliotēku ar mūsdienīgām informācijas un komunikāciju tehnoloģijām</i>
<p>Iegādāts jauns portatīvais dators Alūksnes novada bibliotēkai.</p> <p>13 pagastu bibliotēkās - VPVKAC jauna datortehnika - 10 portatīvie, 15 stacionārie datori, 2 multifunkcionālās iekārtas, 6 viedtālruni, 13 telekomunikāciju iekārtas, 15 nepārtrauktās barošanas bloki, 13 dokumentu kameras u.c.</p> <p>Jauns viedtālrunis iegādāts Alūksnes novada bibliotēkai</p>
<i>U.1.3. Nodrošināt bibliotēku ar mūsdienīgu, atbilstošu aprīkojumu un inventāru</i>
<p>Mālupes bibliotēkai – dārza mēbeles āra terasei.</p> <p>13 pagastu bibliotēkās - VPVKAC centriem – 8 galda lampas, 10 ID karšu lasītāji, 4 laminatori, 3 papīra smalcinātāji, 23 datoraustiņas, 3 bibliotēkām – žaluzijas un dažādas mēbeles – krēsli, galdi, dokumentu plaukti un statīvi, norobežojošas starpsienas u.c.</p> <p>Gleznu piekares sistēma un izstāžu ekspozīciju stendi Pededzes bibliotēkai</p>
<i>U.1.4. Nodrošināt finanšu resursus Bibliotēkas tehniskās infrastruktūras un bibliotēku informācijas sistēmas uzturēšanai un attīstībai</i>
<p>BIS Alise ieviesta un tiek nodrošināta visās publiskajās bibliotēkās, 2 skolu bibliotēkās.</p> <p>Darbu ar BIS Skolu Alise uzsākusi Ziemeru pamatskola.</p> <p>BIS Alise uzturēšanai 2023. gadā izlietots EUR 6759. Noslēgts jauns uzturēšanas līgums ar SIA "Tietoevry Latvia", nosakot visām bibliotēkām vienādus IS uzturēšanas termiņus.</p>
RV.2. Attīstīt kvalitatīvu un daudzveidīgu Bibliotēkas pakalpojumu un resursu piedāvājumu
<i>U.2.1. Nodrošināt, pilnveidot un paplašināt Bibliotēkas pakalpojumu klāstu un to pieejamību dažādām iedzīvotāju grupām, sekmējot sabiedrības līdzdalību kultūras un sabiedriskās dzīves procesos</i>
<p>Bibliotēkās tiek piedāvātas kultūras, izglītojošas, izzinošas un radošas aktivitātes dažādām iedzīvotāju mērķauditorijām, aktivitātes medijpratības un digitālo prasmju apguvei un pilnveidei</p> <p>Daļēji tiek nodrošināti Bibliotēkas pakalpojumu pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, senioriem.</p> <p>Noslēgts sadarbības līgums ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku par pielāgotās literatūras un audiogrāmatu izmantošanu, pakalpojums pieejams Alūksnes novada bibliotēkā un daļā struktūrvienību. Notiek sadarbība ar Balvu Pielāgotās literatūras bibliotēku.</p>
<p>Uzlabota valsts un pašvaldības pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem, pārskata periodā atvērti 13 jauni VPVKAC, kopumā bibliotēkās darbojas 14 VPVKAC, kas nodrošina valsts un pašvaldības pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem tuvāk dzīvesvietai</p>
<p>Bibliotēkās, organizējot izstādes un radošas darbnīcas tiek popularizēti vietējās kopienas iedzīvotāju radošie darbi, veicināta viņu talanta pamanīšana un novērtēšana</p>
<p>Alūksnes novada bibliotēkā darbu turpina un sniedz informāciju par Eiropas Savienības darbības jomām, centra "Europe Direct Gulbene" Alūksnes filiāle. Organizētas izglītojošas aktivitātes</p>

U.2.2. Rosināt un uzturēt interesi par grāmatām, literatūru, lasīšanu bērniem, jauniešiem un ģimenēm, veicināt informācijpratību

Ar VKKF atbalstu realizēti 2 lasītveicināšanas projekti “Es esmu... RAKSTNIEKS” un “Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītprieks – 3”, kuru rezultātā dažādu paaudžu lasītājiem bija iespēja satikt 12 Latvijā pazīstamus grāmatu autorus.

Sagatavoti jauni literatūras apskati “Vēsturisko grāmatu sērija “Mēs. Latvija, XX gadsimts”, “Sērija par latviešu rakstniekiem “Es esmu...””, “Rakstniece Skaidrīte Kaldupe. Ceļojums literāro pasaku zemē”, “Latviešu detektīvliteratūra”, jaunākās literatūras un tematiskie apskati.

10 publiskās un 1 skolas bibliotēka iesaistījušās lasīšanas veicināšanas programmā "Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija" un piedalās "Skaļās lasīšanas sacensība".

Bibliotēkas realizējušas dažādas citas izglītojošas aktivitātes - Drošāka interneta diena, Eiropas diena, Ziemeļvalstu Literatūras nedēļa, Digitālā nedēļa, Bibliotēku nedēļa, Dzejas dienas, izglītojošas lekcijas u.c.

Tiek organizētas individuālās apmācības pieaugušajiem darbam ar datoru un e-pakalpojumu izmantošanā.

Bibliotēku sadarbība ar skolām, piedāvājot mācību saturam atbilstošas nodarbības.

Jaunalūksnes bibliotēkā – Mazuļu rīti.

U.2.2. Nodrošināt Alūksnes novada publisko un skolu bibliotēku elektroniskā kopkataloga veidošanu, uzturēšanu un attīstību

Tiek veidots un uzturēts novada bibliotēku elektroniskais kopkatalogs, publiskajās bibliotēkās izmantoti visi BIS Alise moduļi. Darbs pie kataloga ierakstu kvalitātes uzlabošanas. Kataloga ieraksti papildināti ar saitēm uz 3td E-grāmatu bibliotēku.

Uzsākta BIS Skolu Alise ieviešana Ziemeļu pamatskolā.

U.2.3. Nodrošināt Bibliotēkas tradicionālā krājuma un elektronisko informācijas resursu kvalitātvu un koordinētu ilgspējīgu attīstību vietējās kopienas vajadzībām

Izstrādāts jauns krājuma dokuments “Alūksnes novada bibliotēkas krājuma komplektēšanas un organizācijas politika 2023.-2027.gadam”.

Sistemātiski papildināti bibliotēku krājumi atbilstoši novada bibliotēku komplektēšanas politikai, uzturēta to kvalitāte.

Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai samazinājies par 12%, tas sastāda 10% no bibliotēku visiem kārtējiem izdevumiem.

Krājuma komplektēšanai uz 1 iedzīvotāju izlietoti EUR 2,47 (-0,26 EUR, salīdzinot ar 2022.gadu).

Visās bibliotēkās pieejamas datu bāzes *Letonika* un *News*, daļā bibliotēku - portāla Delfi maksas satura abonements. Datu bāzu izsniegums – 8520.

Annas bibliotēka iegādājusies attīstošās spēles.

Veiktas krājumu inventarizācijas Annas un Malienas bibliotēkās.

Dalība Latvijas Nacionālās bibliotēkas ar VKKF atbalstu realizētajā projektā “Rakstītāji un rakstu zīmes: latviešu autori un literatūra Latvijas bibliotēkās” – saņemtas 240 augstvērtīgas grāmatas par kopējo vērtību 2907,82 EUR.

Lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” saņemtas 314 grāmatas par kopējo summu 3037,77 EUR

Notiek regulāras krājumu popularizējošas aktivitātes.

U.2.4. Saglabāt novada kultūrvēsturisko mantojumu, attīstot Bibliotēkas novadpētniecības darbu, pilnveidojot novadpētniecības resursu krājumu un uzlabojot to pieejamību digitālajā vidē

Novadpētniecības datu bāzē 2023.gadā pievienoti 638 apraksti. Datu bāze turpināta papildināt ar rakstiem no monogrāfijām, pievienoti 33 jauni ieraksti.

Turpināta veidot kolekcija “Centrālā un citu reģionu prese 2023” - 26 jauni ieraksti, pilnteksti PDF pievienots lokālajā anotācijā, digitalizētas 55 vienības.

Pašvaldības dokumentu datubāze 2023. gadā papildināta ar 356 ierakstiem - domes lēmumiem ar pilno tekstu anotācijas laukā.

Novadnieku datu bāzē, kurā iekļautas ziņas par ar reģionu saistītām personībām, pievienoti 55 apraksti (kopā 397 ieraksti).

Izveidotas 4 digitālās kolekcijas – “Alūksnes kapusvētku lapiņas” (52 vienības),

“Alūksnes Tuberkulozes slimnīca” (104 vienības), “Reinis Pastalnieks. No izdevējdarbības vēstures Alūksnē” (20 vienības), Valentīns Pelēcis (155 vienības).

Bibliotēkās kopumā 2023. gadā digitalizētas 270 fotogrāfijas, 605 lpp. novadpētniecības materiālu. Izveidota video filmu ciklā “Savējie iedvesmo! Mēs varam par mākslinieci un uzņēmēju Iritu Tīlani – Pakalniņu.

Piedāvāti novadpētniecības pasākumi.

Bibliotēkas pārņēmušas likvidēto skolu vēstures istabas, turpinās darbs pie materiālu izvērtēšanas, sakārtošanas, vēstures istabu izveides.

RV.3. Attīstīt darbinieku profesionālās kompetences, lai nodrošinātu Bibliotēkas sniegto pakalpojumu kvalitāti un attīstību

U.3.1. Organizēt un veicināt Bibliotēkas darbinieku profesionālo pilnveidi

Noorganizēti 4 profesionālās pilnveides pasākumi novada bibliotēku darbiniekiem, pieredzes brauciens uz Balvu un Viļakas bibliotēkām.

Apmeklētas 4 pašvaldības organizētās vispārīzglītojošas lekcijas: “Pašvaldības loma reģiona attīstības procesā”, “Publiskais tēls, komunikācija ar medijiem, sociālo tīklu spēks pašvaldības darbā”, “Laikapstākļu ietekme uz cilvēka pašsajūtu un prātu”, “Drošības situācija Latvijā. Hibrīdapdraudējums. Vārda spēks. Ukrainas pieredze”.

2023. gadā darbinieki kopumā piedalījušies 62 citu iestāžu un organizāciju organizētos profesionālās pilnveides pasākumos (161 h), no kuriem tikai 20% ir bijuši klātienē, pārējie – attālināti.

15 Alūksnes novada bibliotēkas darbinieki piedalījušies Vidzemes plānošanas reģiona organizētajās apmācībās “Pašvaldību darbinieku efektīva komunikācija publisko pakalpojumu sniegšanā pēc ATR”.

• Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā

Alūksnes novada bibliotēka un tās struktūrvienības veicina ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu, nodrošinot ikvienam iedzīvotājam piekļuvi ne tikai bibliotēku pakalpojumiem, bet iespēju tuvu savai dzīves vietai saņemt arī valsts un pašvaldības pakalpojumus, nodrošinot brīvu pieeju nepieciešamajiem informācijas resursiem un informācijas un komunikācijas tehnoloģijām, līdzdarbojoties sabiedrības izglītošanā, lasīšanas veicināšanā un lokālā kultūras mantojuma apzināšanā un saglabāšanā. Bibliotēkas veido un piedāvā visiem pieejamu, drošu un iekļaujošu vidi.

2023. gadā visās bibliotēkās organizētas pieaugušo apmācības darbam ar datoru un e-pakalpojumu lietošanā, kas veicina iekļaujošas sabiedrības veidošanas, nodrošina iespēju piedalīties dažādās izglītojošās aktivitātēs, tādējādi veicinot mūžizglītību. Neiztrūkstošs bibliotēkās ir darbs ar bērniem – lasītprasmi un lasītprieku veicinošu aktivitāšu organizēšana ir viens no galvenajiem darbības virzieniem. Bibliotēkas piedalās novada vēstures apzināšanā, apkopo novadpētniecības resursus, dara tos pieejamus ikvienam, aktīvi iesaistot šai darbā vietējās kopienas iedzīvotājus.

• Bibliotēku akreditācija

2023. gada aprīlī notika Alūksnes novada bibliotēkas akreditācija. Bibliotēku akreditācijas ekspertu komisija (Vineta Baško, Skaidrīte Daņiļēviča, Dzintra Dzene) izvērtēja bibliotēkas atbilstību akreditācijas nosacījumiem reģiona galvenās bibliotēkas statusā pēc akreditācijas termiņa beigām atbilstoši Bibliotēku likuma 9., 10. un 12. pantam un Ministru kabineta 2006. gada 29. augusta noteikumiem Nr. 709 „Bibliotēku akreditācijas noteikumi”.

Akreditācijas komisija konstatēja, ka akreditācijas ieteikumi par iepriekšējo periodu ir izpildīti daļēji - bibliotēkā ir nepietiekams darbinieku skaits - finansējuma trūkuma dēļ ir ilgstoši neizpildīta metodiķa vakance, nepieciešama lietveža štata vieta, kas apgrūtina pamatfunkciju nodrošināšanu, metodisko funkciju veikšanu pagastu bibliotēkām, kā arī rada darbinieku pārslodzi.

Akreditācijas komisijas galvenie ieteikumi bibliotēkas tālākai attīstībai un darba uzlabošanai:

- Papildināt un atjaunot krājumu ar jaunāko nozaru literatūru.
- Rast iespēju paaugstināt finansējumu bibliotēkas krājuma komplektēšanai.
- Rast iespēju pieņemt darbā metodiķi.
- Rast iespēju izveidot lietveža amata vienību.
- Pakāpeniski atjaunot bibliotēkas datortehniku, atjaunot bibliotēkas mēbeles un pārējo aprīkojumu.
- Uzlabot klimatiskos apstākļus telpās, nodrošinot ventilācijas vai kondicionēšanas iespēju.
- Rast iespēju palielināt bibliotēkas darbinieku atalgojumu.
- Pilsētā izvietot norādes uz bibliotēku.

Akreditācijas komisija atzinīgi novērtēja pašvaldības paveikto bibliotēku darbības sakārtošanā - centralizētu bibliotēku pārvaldības modeli un attīstīt bibliotēkas arī kā klientu apkalpošanas centrus pagastu teritorijās.

Akreditācijas rezultātā Alūksnes novada bibliotēkai piešķirts reģiona galvenās bibliotēkas statuss.

2. Finansiālais nodrošinājums

Pārskata periodā Alūksnes novada pašvaldības publisko bibliotēku pamatdarbību nodrošināja Alūksnes novada pašvaldības asignējumi. 99,5% no finansējuma tiek izlietoti kārtējiem izdevumiem - atalgojumam, ēku, telpu, iekārtu uzturēšanai, krājuma komplektēšanai, preču, pakalpojumu iegādei. Pārskata periodā kapitālie izdevumi sastāda tikai 1683 EUR jeb 0,5% no kopējiem izdevumiem. Pašvaldības piešķirtais finansējums nodrošina bibliotēku pamatfunkciju veikšanu, bet ir visai ierobežots attīstībai.

Bibliotēku ieņēmumi par sniegtajiem maksas pakalpojumiem: melnbalto un krāsaino kopiju un izdruku izgatavošana, dokumentu skenēšana, vēstures krātuvju ekspozīciju apmeklējums, dokumentu laminēšana, pārskata periodā ir nelieli -tikai 1695 EUR (+ 9 EUR, salīdzinot ar 2022. gadu).

Alūksnes novada bibliotēka 3 projektu realizēšanai saņēmusi Valsts Kultūrkapitāla fonda finansējumu- 3360 EUR, kas izlietots rakstnieku autoratlīdzībām.

Projekta “Iedvesmas bibliotēka 2023” īstenošanai – āra lasītavas – terases būvniecībai no Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības saņemts finansējums 4198 EUR, tādu pašu summu projekta realizēšanai līdzfinansē Alūksnes novada pašvaldība.

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību izdevumi”

	2021.	2022.	2023.	+/- salīdzinot ar iepriekšējo gadu (%)	
				2021./2022.	2022./2023.
Izdevumi kopā (EUR)	359394	343655	364785	-4,4%	+ 6,15%
Darbinieku atalgojums (bruto)	196473	187896	214213	-4,4%	+ 14,01%
Krājuma komplektēšana	40120	40959	36109	+2,1%	- 11,84%

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas izdevumi”

	2021.	2022.	2023.	+/- salīdzinot ar iepriekšējo gadu (%)	
				2021./2022.	2022./2023.
Izdevumi kopā (EUR)	125473	179684*	296805*		
Darbinieku atalgojums (bruto)	82303	122996*	214213*		
Krājuma komplektēšana	7273	7098	6911	-2,4%	-2,6%

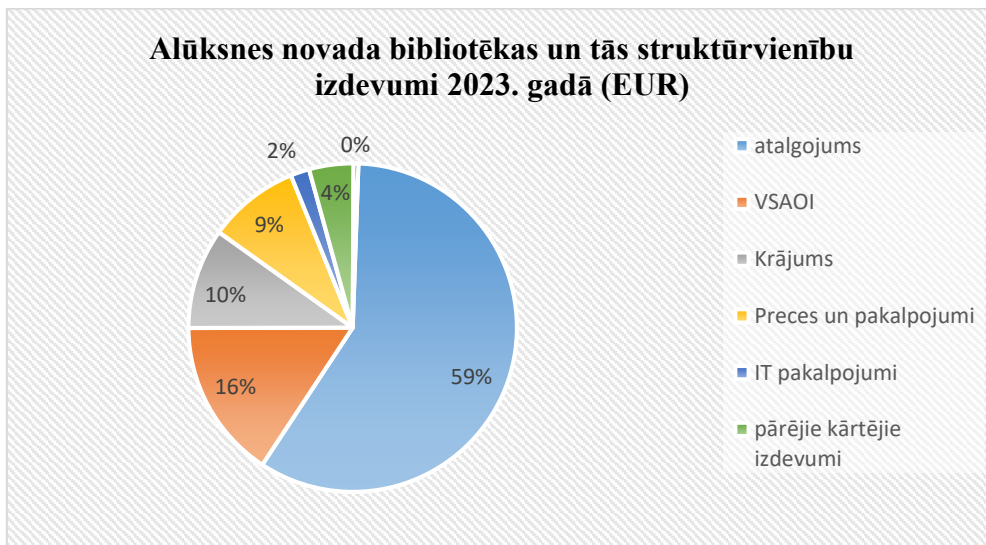
* saistībā ar novada bibliotēku tīkla darbības centralizāciju, Alūksnes novada bibliotēkas atalgojuma izdevumos iekļauts arī struktūrvienību (pagastu bibliotēku) darbinieku atalgojums 2022.gadā par laika periodu no 01.07.2022. līdz 31.12.2022., 2023. gadā – par periodu no 01.01.2023. līdz 31.12.2023., tādēļ datus salīdzināt nebūtu korekti.

Bibliotēku izdevumi 2023. gadā kopumā novadā palielinājušies par 6%, jo ar 2023. gada janvāri Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienības (pagastu bibliotēkas) visas sāk strādāt uz pilnu slodzi (iepriekš daļa no bibliotēkām strādāja uz 0,8 slodzēm), bibliotēkas sniedz ne tikai bibliotekāros pakalpojumus, bet kļūst par klientu apkalpošanas centriem, tiek palielināts atalgojums no 705 EUR uz 850 EUR mēnesī.

Bibliotēku izdevumi novadā kopumā 2023.gadā ir:

- uz 1 novada iedzīvotāju - 24,93 EUR (+ 2 EUR, salīdzinot ar 2022. gadu);
- uz 1 bibliotēku lietotāju - 77,96 EUR (+ 3,33 EUR);
- uz 1 fizisko bibliotēku apmeklējumu – 6,56 (+ 0,11 EUR).

Diagramma “Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību izdevumi 2023. gadā”

Pārskata periodā Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienība “Annas bibliotēka” saņēmusi ziedojumu no novadnieka Daumanta Vika 40 000 USD (37029 EUR), kas paredzēti Annas bibliotēkas darbības attīstībai. Daumants Viks, dzimis Alūksnes novada Annas pagastā, dzīvojis Amerikas Savienotajās Valstīs, dzīves laikā sadarbojies un uzturējis kontaktus ar Annas bibliotēkas vadītāju Inu Balaņuku. Novadnieks, aizejot mūžībā, izteicis savu pēdējo gribu un testamentā iekļāvis Annas bibliotēku, lai tā saņemtu 10 % no viņa atstātā mantojuma. Par daļu no ziedojumā saņemtās naudas bibliotēka jau iegādājusies āra spēles, kā arī labiekārtots un ar dažādiem rotaļu elementiem (šūpolēm u.c.) papildināts pie bibliotēkas esošais rotaļu laukums. Bibliotēkas ļoti taupīgi un pārdomāti izlieto tām piešķirto finansējumu, sedzot galvenokārt tikai kārtējos izdevumus.

Finansējums krājuma komplektēšanai ir stabils, tas sastāda 10% no visiem izdevumiem.

Valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru (VPVKAC) izveidei 12 novada bibliotēkās (darbu uzsāk 01.03.2023.) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) 2022. gada nogalē Alūksnes novada pašvaldībai piešķir valsts budžeta dotāciju 38 658,90 EUR, Alūksnes novada pašvaldības līdzfinansējums ir 16 570 EUR, bet 2023. gada septembrī VPVKAC izveidei Mārkalnes bibliotēkā VARAM piešķir 4287,50 EUR, pašvaldības līdzfinansējums - 1837,50 EUR. Minētais finansējums izlietots VPVKAC iekārtošanai bibliotēkās - mēbeļu, aprīkojuma, datortehnikas iegādei.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

- **Telpu un ēku rekonstrukcijas projekti, remontdarbi,**

Pārskata periodā Alūksnes novada bibliotēkās, ierobežotā finansējuma dēļ, nav realizēti telpu un ēku rekonstrukcijas projekti, veikti būvniecības darbi.

Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībā “Annas bibliotēka” veikts neliels bibliotēkas kāpņu telpas remonts (662 EUR).

Īstenojot projektu “Iedvesmas bibliotēka 2023”, pateicoties Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības un Alūksnes novada pašvaldības finansējumam, pie Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienības “Mārupes bibliotēka” uzcelta āra terase – lasītava, radot iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanai labvēlīgu un funkcionālu vidi visa vecuma grupu iedzīvotājiem, jo īpaši domājot par bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespējām. Āra lasītavas atklāšana plānota 2024. gada pavasarī.

Āra lasītava – terase pie Mārupes bibliotēkas tapusi projektā “Iedvesmas bibliotēka 2023”

Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienība “Annas bibliotēka” pārskata periodā bibliotēka saņēmusi ziedojumu no novadnieka Daumanta Vika 40 000 USD (37029 EUR), kura rezultātā varēja iegādāties preces, lai piesaistītu apmeklētājus un paplašinātu pakalpojumu klāstu, kā arī labiekārtotu bibliotēkas apkārtni - iegādātas āra spēles – EUR 609, aprīkojums (šūpoles, rotaļu elementi, soli u.c.) laukuma un teritorijas labiekārtošanai - EUR 10790. 2024. gadā plānots iegādāties interaktīvas lietas, izmantošanai bibliotēkas telpās, lai piesaistītu pusaudžus un jauniešus apmeklēt bibliotēku (virtuālās realitātes brilles u.c.).

Pateicoties novadnieka Daumanta Vika ziedojumam, labiekārtots laukums pie Annas bibliotēkas

- **Telpu paplašināšana vai bibliotēkas pārvietošana uz citām telpām**

2023. gadā Alūksnes novadā savu atrašanās vietu ir mainījusi Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienība “Māriņkalna bibliotēka”. Pārskata periodā pēc strukturālajām reformām, kad ar 01.01.2023. Alūksnes novada teritorijā pagastu pārvaldīšanu nodrošina jauna iestāde – Alūksnes novada pagastu apvienības pārvalde, kas izveidota, reorganizējot un apvienojot līdzšinējās pagastu pārvaldes, rodas situācija, ka bijušo pagasta pārvalžu ēkas, kurās atrodas arī bibliotēkas, nav noslogotas, tās stāv pustukšas, bet to apsaimniekošana un uzturēšana pašvaldībai tāpat jānodrošina. Tādēļ, lai racionāli un efektīvi tiktu izmantoti pašvaldības resursi, tiek meklēti risinājumi, kā optimizēt izdevumus. Tā, piemēram, pārskata periodā Alūksnes novada pašvaldība pieņēma lēmumu - atbrīvot Ziemera pagasta pārvaldes ēku un tur esošo bibliotēku pārcelt uz netālu esošo Māriņkalna tautas namu.

Jaunajā mājvietā Māriņkalna bibliotēkai ir 2 telpas lietotāju apkalpošanai (1.stāvā), krātuve (2.stāvā), bet preses lasīšanas stūrītis iekārtots plašajā tautas nama foajē telpā. Pozitīvi, ka, organizējot aktivitātes atsevišķām mērķgrupām (bērniem, senioriem), bibliotēkas vadītāja var izmantot blakus esošo tautas nama lielo zāli. Skatīt Māriņkalna bibliotēkas telpu foto [te](#).

Māriņkalna bibliotēka tagad iekārtota tautas nama ēkā

Arī Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībai “Malienas bibliotēka”, pateicoties strukturālajām izmaiņām pašvaldībā un pagasta pārvalžu reorganizācijai, bija iespēja daļēji pārcelties uz citām telpām ēkas 1.stāvā (79m²). Tagad, lai arī bibliotēka izvietota 2 stāvos, bibliotēkas telpas ir ērti pieejamas ikvienam apmeklētājam. 1. stāvā izvietota lasītāju apkalpošanas zona, zona bērniem, interneta pieejas punkts, Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs, izvietots vairāk pieprasītās daiļliteratūras krājums. 2. stāvā izvietota retāk pieprasītā daiļliteratūra un nozaru literatūra.

Malienas bibliotēkas telpas 1. stāvā

VPVKAC Malienas bibliotēkā

Malienas bibliotēkas telpas 2. stāvā

Struktūrvienības “Jaunannas bibliotēka” telpas paplašinātas, atsevišķā telpā iekārtojot Valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru (8m²), tajās apmeklētājiem pieejama darba vieta, kas aprīkota ar datoru.

VPVKAC Jaunannas bibliotēkā tā atklāšanas dienā 01.03.2023.

Pēc Alūksnes novada izglītības iestāžu reformas, kad ar 01.09.2023. novadā tika slēgtas 4 novada pamatskolas, tajās esošie skolu vēstures un novadpētniecības materiāli tika nodoti attiecīgā pagasta bibliotēkām. Tādēļ Alūksnes novada struktūrvienībai “Alsviķu bibliotēka” pakalpojumu sniegšanas vietā Strautiņos tika piešķirta 24 m² liela telpa, kurā izvietoti Strautiņu pamatskolas vēstures materiāli.

Arī struktūrvienība “Pededzes bibliotēka” no likvidētās skolas saņemtus novadpētniecības materiālus izvietojusi atsevišķā 25 m² lielā telpā - “Vēstures mirkļu pieturā”, bet Jaunannas bibliotēkas ēkā top bijušās Jaunannas Mūzikas un mākslas pamatskolas vēstures istaba.

- **Jaunu ēku būvniecība**

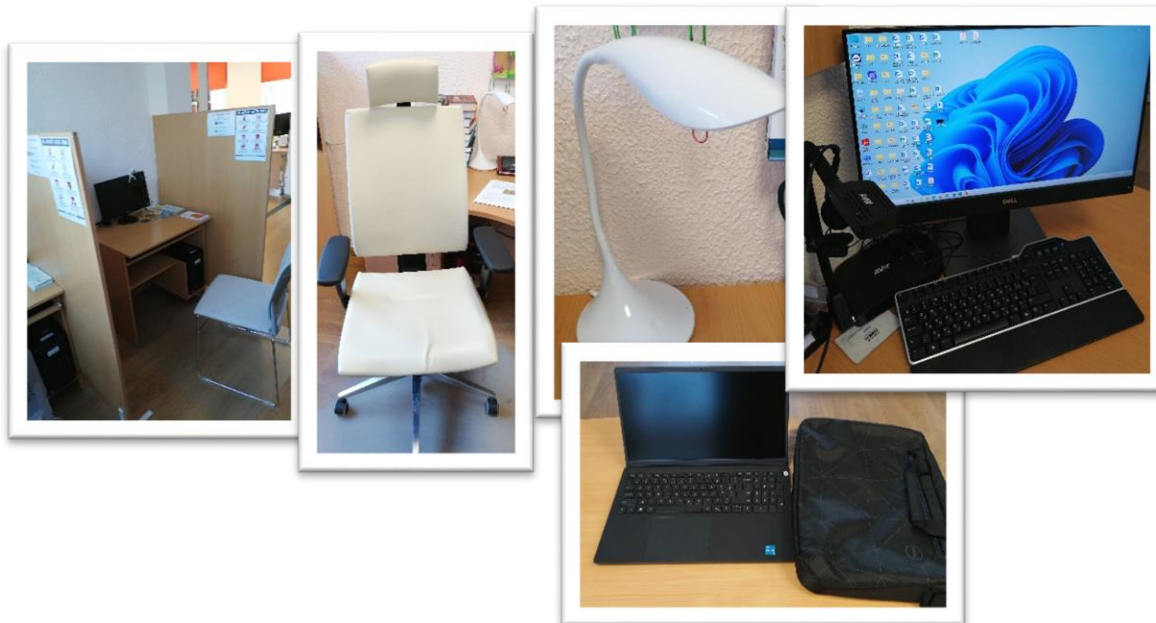
Jaunu ēku būvniecība pārskata periodā nav veikta.

- **Iekārtas, aprīkojums, IKT nodrošinājums**

Pārskata periodā bibliotēku materiāli tehniskās bāzes uzlabošana saistīta ar Valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru (VPVKAC izveidi Alūksnes novada bibliotēkas 13 struktūrvienībās – pagastu bibliotēkās, šim nolūkam 2022. gada nogalē un 2023. gadā izlietojot 61 354 EUR. Par minēto finansējumu iegādāta datortehnika lietotājiem un darbiniekiem (10 portatīvie, 15 stacionārie), 2 multifunkcionālās iekārtas, 15 nepārtrauktās barošanas bloki, 6 viedtālruņi, 14 telekomunikāciju iekārtas, 13 dokumentu kameras, 8 galda lampas, 10 ID karšu

lasītāji, 4 laminatori, 3 papīra smalcinātāji, 23 datoraustiņas, 3 bibliotēkām – žaluzijas un dažādas mēbeles – krēsli, galdi, dokumentu plaukti un statīvi, norobežojošas starpsienas u.c.

Pārskata periodā kopumā Alūksnes novada bibliotēkā un tās 16 struktūrvienībās lietotājiem pieejamas 63 datortehnikas vienības, darbinieku rīcībā ir 34 datori. 28% no visas bibliotēkās esošās datortehnikas iegādāti pēdējos 2 gados un tas ir pateicoties valsts budžeta dotācijai un pašvaldības finansējumam VPVKAC izveidei un to darbības nodrošināšanai bibliotēkās.

VPVKAC aprīkojums Jaunlaicenes bibliotēkā

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību datortehnikas vērtējums”

	Darbiniekiem (kopējais skaits)	Lietotājiem (kopējais skaits)	Vērtējums							
			Iegādāti līdz 2009.gadam		Iegādāti no 2010. līdz 2014. gadam		Iegādāti 2015.-2021. gadā		Iegādāti 2022/2023.gadā	
			Darbiniekiem	Lietotājiem	Darbiniekiem	Lietotājiem	Darbiniekiem	Lietotājiem	Darbiniekiem	Lietotājiem
Datori	34 (+2)	63 (+4)		6	9	17	12	26	13	14
Printeri	8 (-1)		3		4		1			
Kopēšanas iekārtas	1 (-1)		1							
Skeneri	1 (-1)						1			
Multifunkc iekārtas	26 (+1)				4		20		2	

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas datortehnikas vērtējums”

	Darb- niekiem (kopējais skaits)	Lietotā- jiem (kopējais skaits)	Vērtējums							
			Iegādāti līdz 2009.gadam		Iegādāti no 2010. līdz 2014.gadam		Iegādāti 2015.- 2021. gadā		Iegādāti 2022./2023.gadā	
			Darbinie- kiem	Lietotā- jiem	Darbinie- kiem	Lietotā- jiem	Darbinie- kiem	Lietotā- jiem	Darbinie- kiem	Lietotā- jiem
			Datori	8	6		2	4	2	3
Printeri	1		1							
Skeneri										
Multifunk c. iekārtas	3				1		1		1	

Datu pārraides ātrums vienotajā bibliotēku datu pārraides tīklā ir 20/5 Mbps vietējās nozīmes bibliotēkās un 100 Mbps Alūksnes novada bibliotēkā kā reģiona galvenajā bibliotēkā. Šis ātrums arī reāli bibliotēkās ir pieejams, ko apliecina periodiskie datu tīkla darbības ātruma mērījumi. Atsevišķās bibliotēkās ir konstatēti tīkla darbības traucējumi, bet tie, pateicoties pakalpojumu sniedzējam, ir atrisināti.

Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienība “Pededzes bibliotēka”, pateicoties bijušā novadnieka Jura Petričeka Amerikas Savienotajās valstīs dzīvojošo draugu naudas ziedojumam, bibliotēkai iegādājusies gleznu piekares sistēmu un izstāžu ekspozīciju standus (1409 EUR), kā arī grāmatas – nozaru literatūru (215 EUR).

Ierobežotā finansējuma dēļ pārskata periodā Alūksnes novada bibliotēkā un tās struktūrvienībās tikpat kā netika veikta materiāli tehniskās bāzes uzlabošana: par pašvaldības finansējumu iegādāts jauns portatīvais dators (1014 EUR) un viedtālrunis (206 EUR) Alūksnes novada bibliotēkai; Mārupes bibliotēkai – dārza galds āra terasei (144 EUR).

- Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā**

Pašvaldības piešķirtais finansējums ir nepietiekošs bibliotēku aprīkojuma atjaunošanai. Jārod iespējas piesaistīt papildus finansējumu un jāturpina bibliotēku esošo telpu funkcionalitātes uzlabošana, aprīkojuma- mēbeļu, datortehnikas nomaņa, telpu dizaina un interjera uzlabošana.

4. Personāls

• Personāla raksturojums

Pārskata periodā Alūksnes novada bibliotēkā un tās struktūrvienībās kopumā nodarbināti 22 bibliotekārie darbinieki, tai skaitā – Alūksnes novada bibliotēkā kā reģiona galvenajā bibliotēkā – 7 bibliotekārie speciālisti, tai skaitā – bibliotēkas direktore. Visi bibliotēkas speciālisti nodarbināti uz pilnu slodzi.

Darbinieku sadalījums pēc izglītības: 55% jeb 12 darbiniekiem ir izglītība bibliotēku darba jomā, 7 darbiniekiem (32%) – maģistra, bakalaura grāds vai augstākā izglītība citā specialitātē, 3 darbiniekiem (13%) vidējā profesionālā izglītība citā jomā.

- Maģistra grāds (arī pielīdzinātie maģistri) specialitātē – 2,
- Bakalaura grāds specialitātē – 1,
- 1.līmeņa profesionālā augstākā jeb koledžas izglītība specialitātē – 2,
- III profesionālais kvalifikācijas līmenis – 7,
- Maģistra grāds (arī pielīdzinātie maģistri) citās jomās – 4,
- Bakalaura grāds citā jomā – 1,
- Augstākā izglītība (līdz 1993.gadam) citās jomās – 1,
- 1.līmeņa profesionālā augstākā jeb koledžas izglītība citās jomās – 2
- Profesionālā vidējā citā jomā vai vispārējā vidējā – 3.

Pārskata periodā neviens darbinieks profesionālās mācības nav uzsācis, visi darbinieki piedalījušies profesionālās pilnveides pasākumos.

Alūksnes novada bibliotēkas 16 **struktūrvienībās (pagastu bibliotēkās)** strādā 15 bibliotekārā darba speciālisti – struktūrvienību vadītāji uz pilnu darba slodzi. Viena darbiniece ir vadītāja un nodrošina apmeklētāju apkalpošanu gan struktūrvienībā “Jaunannas bibliotēka”, gan struktūrvienībā “Kalncempju bibliotēka”, kura lietotājiem klātienē atvērta 1 dienu nedēļā (iedzīvotāju skaits pagastā – 157).

Pilnas darba slodzes visiem pagastu bibliotēku darbiniekiem noteiktas no 01.01.2023., kad bibliotēkas sāk veikt klientu apkalpošanas centru funkcijas (2022. gadā 10 no 15 struktūrvienību vadītājiem strādāja uz 0,8 darba slodzēm).

Amata nosaukums – struktūrvienības vadītājs; profesijas kods – 1349 32; amata saime, apakšsaime un līmenis - 20/20.2/III A; mēnešalga 850 EUR, mēnešalga no 01.01.2024. – 894 EUR (+5,2%, salīdzinot ar 2023. gadu).

2023. gadā to Alūksnes novada bibliotēku struktūrvienību, kurās darbojas valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri (VPVKAC), vadītāju amata apraksti papildināti ar klientu apkalpošanas centra darbinieka pienākumiem: apkalpot klientus klātienē un pa tālruni; saņemt dokumentus un nosūtīt/pārsūtīt tos atbildīgajam pašvaldības darbiniekam; informēt klientus par pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem un nodrošināt to saņemšanu; praktiski palīdzēt klientam iesniedzamo dokumentu noformēšanā; informēt, pieņemt un pakalpojumu vadības sistēmā reģistrēt minimālajā pakalpojumu grozā iekļautos pakalpojumus, kurus pieprasīšanas brīdī nevar sniegt attiecīgā valsts iestāde vai pakalpojuma turētājs; konsultēt klientus par e-pakalpojuma pieteikšanu vai pieteikt e-pakalpojumu atbilstoši klienta pilnvarojumam, ja e-pakalpojuma tehnoloģiskais risinājums to pieļauj; konsultēt klientus par oficiālās elektroniskās adreses izveidi un lietošanu u.c.

Pārskata periodā personāla sastāvā notikušas nelielas izmaiņas: darbā no bērna kopšanas atvaļinājuma atgriezies struktūrvienības “Jaunalūksnes bibliotēka” vadītāja. Struktūrvienības “Māriņkalna bibliotēka” vadītāja devusies pensijā, decembrī darbu Māriņkalnā uzsākusi darbiniece ar maģistra grādu bibliotēkzinātnē un informācijā.

Darbs centralizācijas modelī, kad visi pagastu bibliotēku darbinieki ir Alūksnes novada bibliotēkas pakļautībā, ļauj vieglāk nodrošināt bibliotēku darbu situācijās, kad kāda no struktūrvienībām (pagastu bibliotēkām) darbinieka ilgstošākas prombūtnes dēļ ir jāslēdz. Tā, piemēram, struktūrvienības “Jaunlaicenes bibliotēka” vadītāja pārskata periodā aizvietoja blakus pagastā esošās struktūrvienības “Māriņkalna bibliotēka” vadītāju tās ilgstošas prombūtnes laikā.

Saimnieciskos darbus struktūrvienībās veic katra pagasta ēku un apsaimniekojamās teritorijas pārzinis, telpas uzkopj apkopējas, kuras ir Alūksnes novada pagastu apvienības pārvaldes darbinieki.

Alūksnes novada bibliotēkā Alūksnē pārskata periodā nodarbināti 7 bibliotekārā darba speciālisti, tai skaitā- direktore, kas ir nepietiekami, lai pilnvērtīgi veiktu reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas, tādēļ – no 01.01.2024. bibliotēkā būs vēl viena amata vieta – galvenais bibliotekārs, kas veiks metodisko darbu un daļēji – lietvedības darbu. Darbu bērnu apkalpošanas nodaļā no 08.01.2024. uzsākusi darbiniece ar humanitāro zinātņu bakalaura grādu un latviešu un literatūras skolotāja kvalifikāciju.

Pārskata periodā notikušas izmaiņas personāla sastāvā Alūksnes novada bibliotēkā - no augusta, kad darba attiecības Alūksnes novada bibliotēkā pārtrauca informācijas tehnoloģiju administrators, šī amata vieta vairs aizpildīta netika un no 01.01.2024. tā ir likvidēta. Bibliotēkai palīdzību informācijas tehnoloģiju (IT) jomā sniedz Alūksnes novada pašvaldības IT nodaļas speciālisti. Likvidēta arī saimniecības pārziņa amata vieta (0,2 darba slodzes), no 01.01.2024. šo darbu veic pašvaldības aģentūras “Spodra” speciālists, kurš apkalpo 7 pašvaldības iestādes. Bibliotēkas sētnieka pienākumus veic blakus esošās Alūksnes vidusskolas sētniece.

Alūksnes novada bibliotēkas speciālistiem vidējais atalgojums ir 790 EUR pirms nodokļu nomaksas, no 01.01.2024. – 848 EUR (+7,3%, salīdzinot ar 2023. gadu).

Saimnieciskais personāls Alūksnes novada bibliotēkā – apkopējas uz 0,7 slodzēm.

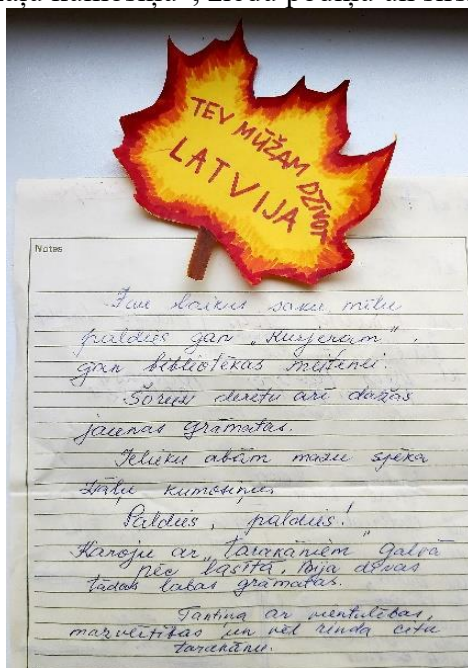
• **Apbalvojumi un pateicības**

Valsts un novada nozīmes apbalvojumi nav saņemti.

Ikdienā vienmēr vislabākais bibliotēku darba novērtējums ir apmeklētāju pateicības vārdi un tādus novada bibliotēkas arī šogad saņēmušas ne mazums. Piemēram, atsauksme par Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāju Justīni Kļavu: “Mūsu bibliotēkas vadītāja – zinoša savas jomas profesionāle, kas spēj iedziļināties un uztvert katra lasītāja literatūras vēlmes. Ja konkrētā izdevuma nebūs Jaunalūksnes bibliotēkā, tad nokārtos tā, lai šis izdevums pēc iespējas ātrāk, saņemts no citas bibliotēkas, tiktu nogādāts pie lasītāja.”.

Alsviķu bibliotēkas vadītāja Sarmīte Melķe: “Bieži cilvēks vērsas pie darbinieka izmisis, jo nesaprot - kā izklūt no radušās situācijas. Tā arī saka: “Nezinu ko darīt un kam prasīt palīdzību”. Sākotnēji apmeklētājs jānomierina, jo tikai tad var sagaidīt, ka tiks izklāstīta problēma, kurā ir nokļuvis. Parasti risinājumu esam varējuši atrast – apmeklētājs aiziet priecīgs, apmierināts un ļoti pateicīgs.”

Liepnas bibliotēkas vadītāja Inese Paia kā pateicību no bibliotēkas lasītāja uz svētkiem saņēmusi mazu “spēka zāļu kumosīņu”, ziedu podiņu un sirsnīgu vēstulīti:

Lasītāja pateicība Liepnas bibliotēkas vadītājai

Vairāku bibliotēku darbinieki saņēmuši pateicības un atzinības par atbalstu un dalību citu iestāžu, organizāciju veidotajos pasākumos un aktivitātēs. Piemēram, Malienas un Pededzes bibliotēkas saņēmušas Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja un Latvijas Nacionālās bibliotēkas pateicības par piedalīšanos Ziemeļvalstu literatūras nedēļas norisēs u.c.

Bibliotēku darbinieku gada noslēguma seminārā pašvaldības izpilddirektors izteica pateicību katram darbiniekam, uzsverot katra konkrētā darbinieka ieguldījumu, izceļot tieši viņa paveikto kopīgu pašvaldības un iestādes mērķu sasniegšanā.

Alūksnes novada pašvaldības izpilddirektors Ingus Berkulis ir ļoti informēts par bibliotēku darbu, tādēļ - īpaši pateicības vārdi Ziemassvētku seminārā veltīti katram darbiniekam

Alūksnes novada pašvaldības izpilddirektors izsaka pateicību Mārkalnes bibliotēkas vadītājai Sanitai Silirovai par aktīvu darbu ar bērniem un jauniešiem

- **Finansējums personāla attīstībai**

Arī 2023. gadā visi Alūksnes novada bibliotēkas speciālisti vairāk vai mazāk aktīvi piedalās citu institūciju organizētajos un piedāvātajos profesionālās pilnveides pasākumos, lai pilnveidotu savas profesionālās kompetences un nodrošinātu iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti un attīstību.

Alūksnes novada bibliotēkas darbinieku pārskata periodā apmeklētos profesionālās pilnveides pasākumus skat. pārskata pielikumā "Alūksnes novada bibliotēkas darbinieku apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi 2023.gadā". Pārskata periodā darbinieki kopumā piedalījušies 62 citu iestāžu un organizāciju organizētos profesionālās pilnveides pasākumos (161 h), no kuriem tikai 20% ir bijuši klātienē, pārējie – attālināti. Neskatoties uz priekšrocībām, ko dod klātienē pasākumi, tomēr darbinieki pozitīvi vērtē piedalīšanos arī tiešsaistes profesionālās pilnveides pasākumos.

Jaunannas bibliotēkas vadītāja Velga Ločmele: “Ļoti labi ir tas, ka profesionāli pilnveidoties ir iespējams attālināti mācoties, tas ietaupa gan finanses, gan laiku.”

Annas bibliotēkas vadītāja Ina Balaņuka: “Saistībā ar lielāku darba apjomu dažādu funkciju veikšanā un, lai kvalitatīvi nodrošinātu visus pakalpojumus iedzīvotājiem, ļoti noderēja kursos un semināros gūtās zināšanas. Labi, ka lielākā daļa no apmācībām notika attālināti. Gūtās zināšanas un pieredze veicināja bibliotēkas attīstību, darba kvalitātes paaugstināšanos, kas palīdzēja sniegt iedzīvotājiem noderīgākus un kvalitatīvākus pakalpojumus, sniegt zināšanas un padomus, lai cilvēks vēlētos vēlreiz apmeklēt bibliotēku.”

Pārskata periodā finansējums, kas tika tērēts personāla attīstībai – profesionālajai pilnveidei - ir neliels, jo ļoti plaši tika izmantotas iespējas piedalīties bezmaksas klātienē un tiešsaistes profesionālās pilnveides pasākumos.

Finansējums profesionālajai pilnveidei no Alūksnes novada bibliotēkas budžeta finansējuma pārskata periodā - 1250 EUR, tai skaitā dalības maksas, komandējuma un transporta izdevumi. Pieredzes brauciena (uz Balvu novadu) izmaksas segtas no projekta par centra Europe Direct Gulbene darbību bibliotēkā.

Pārskata periodā Alūksnes novada pašvaldība, turpinot 2022. gadā iesāktu tradīciju, apmaksāja un savu iestāžu darbiniekiem piedāvāja sekojošas vispārīglītojošas lekcijas: “Pašvaldības loma reģiona attīstības procesā”, lektors politologs Filips Rajeviskis; “Publiskais tēls, komunikācija ar medijiem, sociālo tīklu spēks pašvaldības darbā”, lektore sabiedrisko attiecību speciāliste Anda Podziņa; “Laikapstākļu ietekme uz cilvēka pašsajūtu un prātu”, lektors Toms Bricis; “Drošības situācija Latvijā. Hibrīdapdraudējums. Vārda spēks. Ukrainas pieredze”, lektore Zemessardzes pārstāve kapteine Ieva Karlsberga.

Pateicoties Alūksnes novada pašvaldībai, 15 Alūksnes novada bibliotēkas darbiniekiem, bija iespēja piedalīties Vidzemes plānošanas reģiona organizētajās un piedāvātajās apmācībās “Pašvaldību darbinieku efektīva komunikācija publisko pakalpojumu sniegšanā pēc ATR” (12 h) – 6 tīmekļsemināru ciklā, no kuriem 4 notika 2023. gadā, bet 2 – 2024. gada janvārī. Apmācību tēmas: “Misijas un mērķu izpratnē balstīta komunikācija”, “Individuālā un kolektīvā atbildība pašvaldības mērķu sasniegšanā un komunikācijā”, “Lojalitātē un atbildībā balstīta komunikācija”, “Motivācija pozitīvai un efektīvai komunikācijai”; “Efektīva e-pastu komunikācija”. Apmācības nodrošināja mācību uzņēmuma “WIN partners” profesionāli lektori. Aktivitāte tika rīkota Eiropas Atveseļošanas fonda investīcijas projekta 3.1.1.2.i. “Pašvaldību kapacitātes stiprināšana to darbības efektivitātes un kvalitātes uzlabošanai” ietvaros un bibliotēku darbiniekiem tā bija bez maksas.

Atzinīgi vārdi un pateicība Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra, Bērnu literatūras centra darbiniekiem, Latvijas Bibliotekāru biedrībai, Kultūras informācijas sistēmu centram par daudzveidīgo profesionālās pilnveides pasākumu klāstu! Pozitīvas atsauksmes no bibliotēku darbiniekiem par Cēsu Centrālās bibliotēkas organizēto Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku konferenci “Bibliotēka kā atbalsta mehānisms mācību procesā”, Latvijas bibliotekāru biedrības Vidzemes nodaļas 23. saietu - konferenci “Cilvēks - bibliotekārs, bibliotēkas lietotājs, iedzīvotājs” Ogres Centrālajā bibliotēkā u.c.

Tā kā 2023. gadā novada bibliotēku darbiniekiem papildus bibliotēkārā darba pienākumiem bija jāsāk veikt arī valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centra (VPVKAC) darbinieku pienākumi, tad liela daļa no apmācībām saistīta ar valsts un pašvaldību sniegtajiem pakalpojumiem. Apmācības nodrošina VARAM.

Alūksnes novada bibliotēkas speciālisti seko līdzi informācijai par iespējām, ko piedāvā dažādas iestādes, organizācijas bez maksas pilnveidot profesionālās zināšanas un nodod to struktūrvienību vadītājiem, īpaši katram darbiniekam akcentējot tās tēmas, kuras būtu nepieciešams apgūt pirmām kārtām.

- **Problēmas un to risinājumi personāla jomā**

Pārskata periodā, Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībām uzsākot darbu arī kā klientu apkalpošanas centriem, lielākā daļa darbinieku veiksmīgi tikuši galā ar jauno izaicinājumu - prasmīgi saplānot darbu un sabalansēt bibliotekāro pakalpojumu un VPVKAC sniegto pakalpojumu apjomu. Pirmajā gadā tas nav nācies viegli, jo ir bijis jāapgūst daudz jauna valsts un pašvaldību sniegto

pakalpojumu jomā. Jāatzīst, ka ir bibliotēkas, kurās bibliotekārais darbs mazliet pieklūsis, bet lielākoties tas nav ietekmējis pakalpojumu kvalitāti un apjomu. Tāpat jāreķinās, ka bibliotēkas tagad apmeklē ne tikai bibliotēkas pakalpojumu saņēmēji, ir palielinājusies apmeklējumu intensitāte, tādēļ grūtāk ir noorganizēt klātienē seminārus un pieredzes braucienus.

2023. gadā, kad jāapgūst daudz jaunu zināšanu saistībā ar klientu apkalpošanas centru darbu, darbinieki atzinīgi novērtē tiešsaistes apmācības, kas taupa laiku, kas pavadīts ceļā, bet atzīmē, ka pārsvarā apmācības Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija rīko dienas pirmajā pusē, kad pagastu bibliotēkās ir intensīvāks apmeklējums un ne vienmēr darbinieki pilnvērtīgi var tajās piedalīties tiešsaistē, bet visi apmācību ieraksti un konsultācijas ir pieejami sistēmā <https://www.pakalpojumucentri.lv>, ar kuriem darbinieks, prasmīgi plānojot savu darba laiku, var iepazīties sev vēlamā brīdī.

Struktūrvienības “Mārkalnes bibliotēka” vadītāja Sanita Silirova: “Darbiniekam nepieciešama prasme vienmērīgi sadalīt laiku un pienākumus bibliotekārajiem pakalpojumiem un klientu centra darbībām. Mazajās bibliotēkās darbiniekam jāprot apvienot dažādus darbus.”

Lai arī ar 01.01.2024. pašvaldība ir radusi iespēju nedaudz palielināt darbinieku atalgojumu, tomēr tas aizvien vēl ir zems. Pagasta bibliotēku darbinieku mēnešalga ir – 894 EUR (+5,2%, salīdzinot ar 2023. gadu), Alūksnes novada bibliotēkas speciālistu vidējais atalgojums – 848 EUR (+7,3%, salīdzinot ar 2023. gadu). Lai arī 2023. gada nogalē pašvaldības izstrādātā jaunā atalgojuma sistēma paredz atalgojuma paaugstināšanu plānveidīgi katru gadu, līdz tiks sasniegts valstī noteiktais 2027. gadā sasniedzamais atalgojuma minimālais sliekšnis, tomēr jāatzīst, ka atalgojums nav adekvāts atbildībai un darba apjomam.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

- Galvenie rādītāji

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību pamatrādītāji”

	2021.	2022.	2023.	% salīdzinot ar iepr. gadu	
				2021./2022.	2022./2023.
Aktīvo lietotāju skaits	4365	4605	4679	+5,5%	+1,6%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	1189	1312	1297	+10,3%	-1,1%
Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	48086	53234	55624	+10,7%	+4,5%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	7336	11494	11816	+56,7%	+2,8%
Virtuālais apmeklējums	29463	20515	164234**	-30,4%	
Fiziskā krājuma izsniegums kopā	119323	120000	114632	+0,6%	-4,5%
<i>t. sk. grāmatas</i>	62723	58243	57822	-7,1%	-0,7%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	56504	61722	56571	+9,2%	-8,3%
<i>t. sk. audiovizuālie izdevumi</i>	96	35	72	-63,5%	+105,7%
t. sk. bērniem līdz 18 g.v.	11227	12554	11126	+11,8%	-11,4%
Bibliotekārais aptvērumš % no iedzīvotāju skaita pagastā/ pilsētā	29%	31%	32%	+	+
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	49%	55%	55%	+	
Iedzīvotāju skaits skaits*	15012	14986	14632	-0,2%	-2,4%
t.sk. bērni un jaunieši līdz 18g.	2441	2406	2356	-1,4%	-2,1%

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas pamatrādītāji”

	2021.	2022.	2023.	% salīdzinot ar iepr. gadu	
				2021./2022.	2022./2023.
Aktīvo lietotāju skaits	1538	1739	1768	+13,1%	+1,7%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	580	740	740	+27,6%	-
Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	17201	19910	20255	+15,8%	+1,7%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	4007	6918	6819	+72,7%	-1,4%
Virtuālais apmeklējums	29453	20515	158360**	-30,4%	
Fiziskā krājuma izsniegums kopā	38517	39155	37659	+1,7%	-3,8%
<i>t. sk. grāmatas</i>	25568	24200	23428	-5,3%	-3,2%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	12860	14924	14160	+16,1%	-5,1%
<i>t. sk. audiovizuālie izdevumi</i>	89	31	71	-65%	+129%
t. sk. bērniem līdz 18 g.v.	5608	7499	6438	+33,7%	-14,1%
Bibliotekārais aptvērumš % no iedzīvotāju skaita pagastā/ pilsētā	22%	25%	25,5%	+	+
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	49%	64%	64,8%	+	+
Iedzīvotāju skaits skaits*	7154	7049	6935	-1,5%	-1,6%
t.sk. bērni un jaunieši līdz 18g.	1174	1155	1141	-1,6%	-1,2%

* Izmantoti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk tekstā – PMLP) dati par iedzīvotāju skaitu pašvaldībās uz 01.07.2023.

2023. gadā aktīvo reģistrēto lietotāju skaits novada bibliotēkās ir stabils. Neskatoties uz to, ka novada iedzīvotāju skaits samazinājies par 2,4%, bibliotēku lietotāju skaits palielinājies par 1,6 %, salīdzinot ar 2022. gadu. Kā atzīst bibliotēku darbinieki – tas lielā mērā saistīts ar bibliotēku piedāvāto pakalpojumu paplašināšanos, vairākās bibliotēkās, iedzīvotāji, apmeklējot VPVKAC, kļūst arī par bibliotēkas pakalpojumu lietotājiem. Lietotāju skaits pieaudzis vai palicis nemainīgs 11 no 17 bibliotēkām. Jāpiebilst gan, ka, uzsākot bibliotēkām pagastos strādāt kā VPVKAC, samazinājies bibliotēku piedāvāto aktivitāšu skaits.

Bibliotēku fiziskais apmeklējums palielinājies 10 novada bibliotēkās un tas ir par 4,5 % lielāks, salīdzinot ar 2022. gadu. To, bez šaubām, ietekmē tas, ka no 01.01.2023. visas pagastu bibliotēkas atsāk strādāt uz pilnu slodzi.

Diemžēl, 11 novada bibliotēkās samazinājies fiziskā krājuma izsniegums – kopumā novadā par 4,5 %. Mazāk tika lasītas grāmatas (- 0,7 %) un arī periodisko izdevumu cienītāji nav bijuši tik aktīvi (- 8,3 %), toties vairākkārt pieaudzis audiovizuālo izdevumu izsniegumu skaits (+105 %) - tie pārsvarā ir bibliotēkas veidotie novadpētniecības materiāli, kuri ir saglabāti audio vai videoierakstu veidā. Tas apliecina apmeklētāju pieaugušo interesi par sava novada vēsturi, tā attīstību laiku lokos, kā arī par pazīstamu cilvēku dzīvesstāstiem.

Izsniegumu ietekmējis arī nepietiekamais finansējums krājuma komplektēšanai (tas samazinājies par 12%, salīdzinot ar 2022. gadu), līdz ar to – bibliotēkās mazāks jaunieguvumu skaits, ko īpaši izjūt bibliotēku visčaklākie lasītāji. Tendence mazāk lasīt grāmatas ir vērojama jau vairākus gadus. Turklāt, mainās cilvēku brīvā laika pavadīšanas paradumi, ne vienmēr priekšroka tiek dota grāmatu lasīšanai. Jāņem vērā arī tas fakts, ka grāmatu, kura ir izsniegta vienam cilvēkam, izlasa vairāki – radi, draugi, kaimiņi, kuri nav reģistrēti bibliotēkā, līdz ar to bibliotēkas sistēmā šie izsniegumi netiek uzskaitīti un galu galā tas arī būtiski samazina statistikas datus. Izsniegums bērnu un jauniešu auditorijai samazinājies pat par 11,4% un to, protams, ietekmē 4 lauku skolu slēgšana, jo bērni bibliotēku apmeklē retāk.

Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja Justīne Kļava: “2023.gadā ievērojami pieaudzis aktīvo lietotāju skaits, salīdzinot ar 2022.g. gadu par 28,73%. Lietotāju skaits pieaudzis, jo bibliotēkā īpaši tiek piedomāts par katru lasītāju, gan par to, kurš bibliotēku apmeklē regulāri, gan par to, kurš ienāk tikai vienreiz. VPVKAC atvēršana arī papildinājusi apmeklētāju skaitu, bibliotēkā ierodas cilvēki, kas iepriekš nav nākuši un sāk interesēties un izmantot bibliotēkas pakalpojumus. Apmeklētāju - bērnu skaits pieaug, jo bibliotēkai ir cieša sadarbība ar vietējo PII “Pūcīte”, iestādes audzēkņi ir čakli lasītāji.”

Pededzes bibliotēkas vadītāja Mirdza Korne: “Aktīvo lietotāju kopskaits, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājies par 14,6%. Iemesls - lauku iedzīvotāju novecošana un aiziešana mūžībā. Manāmi sarucis apmeklējums arī jauniešu vidū un tas ir neizbēgami vietās, kur slēgtas skolas (arī Pededzē). Pagasta bērni agri no rīta aizbrauc uz dažādām skolām un vakarā atgriežas. Turklāt katrā skolā un pagastā, kur ir skola, ir arī bibliotēka, kura ir ērtāk sasniedzama. Ļoti nedaudzi paši vai viņu vecāki un vecvecāki, iegriežas paņemt obligāti lasāmo literatūru.”

Zeltiņu bibliotēkas vadītāja Agita Žīgure: “Pozitīvi bibliotēkas darba rādītājus ietekmēja aktīva un regulāra starpbibliotēku abonementa izmantošana – lasītājiem piegādāju gan viņu pieprasītās, gan arī tādas grāmatas, kuru nav bibliotēkā. Vadu ekskursijas vēstures krātuvē. Ne tieši, bet pastarpināti bibliotēkas apmeklējumu ietekmē arī pagastā slēgtās iestādes – nedarbojas vairs ģimenes ārsta prakse, kura atradās blakus bibliotēkai, slēgta arī pasta nodaļa.”

• **Pakalpojumu attīstība, jauninājumi**

Jaunu pakalpojumu piedāvājums Alūksnes novada bibliotēkās saistās ar **valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru (VPCKAC)** atvēršanu un darbību 13 novada bibliotēkās, ar 2024. gada janvāri darbu uzsāks VPVKAC arī Mārkalnes bibliotēkā, tādējādi nodrošinot iespēju bibliotēkās saņemt valsts un pašvaldības pakalpojumus kopā 14 no 15 Alūksnes pagastiem. Klientu apkalpošanas centros iedzīvotāji var nokārtot dažādus valsts un pašvaldības kompetencē esošus jautājumus, saņemt informāciju par pašvaldības pakalpojumiem un iesniegt pašvaldībai adresētus iesniegumus, saņemt pieprasītākos valsts iestāžu pakalpojumus, izmantojot kādu no valsts pārvaldes portālā www.latvija.gov.lv pieejamajiem e-pakalpojumiem utt. Jāteic, ka daļu no pakalpojumiem bibliotēku darbinieki jau veica bibliotēkās arī iepriekš, bet tagad viņiem dotas lielākas pilnvaras un iespējas palīdzēt cilvēkiem. Bibliotekāri pirms tam tika apmācīti, lai apgūtu jaunas zināšanas un varētu sekmīgi darboties šajos centros.

Jaunlaicenes bibliotēkas un Jaunlaicenes VPVKAC vadītāja Iveta Udrase: “Klientu apkalpošanas centru atvēršana bibliotēkās ir iespēja mazām bibliotēkām turpināt darbu, savukārt pašam bibliotekāram - papildināt prasmes. Katra jauna lieta, ko iemācies, paplašina zināšanas un dod iespēju

palīdzēt cilvēkiem. Bibliotekārs ir plaša profila speciālists. Arī iepriekš sniedzu palīdzību iedzīvotājiem, piemēram, izdrukāt vai kopēt dokumentus, atrast vajadzīgo internetā, internetbankā. Cilvēki jau iepriekš nāca pie mums pēc palīdzības, tagad esam apmācīti, mums ir pilnvarojums un varam pilnvērtīgi un plaši palīdzēt.”

Jaunalūksnes bibliotēkas un Jaunalūksnes VPKAC vadītāja Justīne Kļava: “Pieprasītākais valsts pakalpojums bija iedzīvotāju gada ienākumu deklarācijas iesniegšana, darba nespējas lapu iesniegšana Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai, palīdzība e-adreses aktivizēšanā un e-paraksta izmantošanā, bet no pašvaldības pakalpojumiem - bankas konta pārskata izdrukāšana, lai iedzīvotājs to varētu iesniegt Sociālo lietu pārvaldē mazturīgā statusa iegūšanai. Septembrī aktuāla kļuva iesniegumu rakstīšana skolēna braukšanas viedkartes (e-talona) saņemšanai.”

Annas bibliotēkas vadītāja Ina Balaņuka: “Katrs apmeklētājs tiek ieinteresēts un iesaistīts sarunā, lai pastāstītu par pakalpojumiem un iespējām, ko var saņemt bibliotēkā un arī attālināti. Tika izveidots buklets “Bibliotēka + Klientu apkalpošanas centrs = vairāk iespēju TEV (Tu Esi Veiksminieks)”, kas tika izsniegts apmeklētājiem, lai informētu par iespējām bibliotēkā.”

Pārskata periodā bibliotēkās tika piedāvāta jauna iespēja - **bezmaksas piekļuve portāla “Delfi” maksas saturam** bibliotēkas interneta tīklā.

Jaunalūksnes bibliotēkā - vēl nebijis piedāvājums - **Mazuļu rīti**, kuros aicināti piedalīties jaunie vecāki ar saviem mazuļiem līdz 2 gadu vecumam, lai kopā darbotos un uzzinātu ko jaunu!

Alsviķu un Pededzes bibliotēkās atsevišķās telpās iekārtotas **vēstures istabas**, kuros redzami likvidēto skolu vēstures materiāli, tai skaitā – priekšmeti.

Pārskata periodā bibliotēkās ir bijuši pieejami visi līdzšinējie bibliotekārie un informacionālie pakalpojumi, turpinās darbs pie pakalpojumu kvalitātes uzlabošanas.

- **Bibliomāts (grāmatu pakomāti)**

Ierobežotā finansējuma dēļ Alūksnes novada bibliotēkā nav uzstādīts bibliomāts. Šis pakalpojums tiks piedāvāts reizē ar jaunas bibliotēkas infrastruktūras izveidi Alūksnē.

- **E-grāmatu bibliotēka**

Tabula “E-grāmatu bibliotēkas Alūksnes reģiona statistikas dati”

	2021.	2022.	2023.
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits kopā	244	297	331
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	40	53	34
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums kopā	1186	1544	1825
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums pārskata periodā	414	358	281

Kā liecina statistikas rādītāji - pārskata periodā interese par E-grāmatu bibliotēku ir mazliet sarukusi, ko apliecina gan jauno autorizēto lietotāju skaits - 34 (- 19, salīdzinot ar 2022.gadu), gan izsniegums - 281 (- 77, salīdzinot ar 2022.gadu). Šim samazinājumam varētu būt vairāki iemesli. Jāatzīst, ka lielāka piekrišana E-grāmatu bibliotēkai bija pandēmijas laikā, kad bibliotēkas pakalpojumu saņemšana klātienē tika stipri ierobežota un cilvēki bija spiesti vairāk laika pavadīt virtuālajā vidē. Tagad, kad bibliotēka strādā parastajā režīmā, lietotāji labprāt atgriežas pie klasiskajām vērtībām, priekšroku dodot grāmatai papīra formātā. Iespējams, ka finansiālo apsvērumu dēļ daļa iedzīvotāju nevar iegādāties ierīces E-grāmatu lasīšanai – arī tas var ietekmēt šos rādītājus. Un, protams, nevar aizmirst, ka daudziem darbā visa diena jāpavada sēžot pie datora, tāpēc maz ticams, ka šie cilvēki gribēs vēl arī grāmatas lasīt tīmeklī. Tie E-grāmatu bibliotēkas lasītāji, kas lasa tikai kāda viena noteikta žanra grāmatas (piemēram, ārzemju detektīvus), atzīst, ka visas tās grāmatas, kuras viņus ir ieinteresējušas, viņi jau ir izlasījuši. Protams, varam vēlēties E-grāmatu bibliotēkā redzēt daudz vairāk jaunus izdevumus, kas ļautu mums piesaistīt vēl vairāk lasītājus, tomēr atzīstam, ka bibliotēku darbiniekiem vēl daudz jāstrādā pie minētā resursa popularizēšanas!

Kā savā darba pārskatā atzīst Pededzes bibliotēkas vadītāja – Pededzes pagastā, kas ir pierobežas pagasts, lielākā daļa lasītāju izvēlas grāmatas krievu valodā, tādēļ E-grāmatu bibliotēka nav īpaši pieprasīta. Lasītāji atzīst, ka tikai galējas izolācijas apstākļos izvēlētos lasīt grāmatas elektroniskā veidā.

Aktīvāki E-grāmatu lasītāji ir gados jaunākie bibliotēkas apmeklētāji. Viņi labprāt izmanto iespēju lasīt elektronisko izdevumu versiju bez maksas jebkurā laikā un vietā, kur vien pieejams internets. Atzinīgi tiek vērtēts regulāri papildinātais daudzveidīgais grāmatu klāsts.

E-grāmatu bibliotēka tiek popularizēta gan bibliotēkas interneta vietnē, gan sociālajos tīklos. Turpat var iepazīties arī ar iknedēļas Kultūras informācijas sistēmu centra veidotajiem ierakstiem par jaunumiem. Autorizācijas dati tiek piešķirti katram pieaugušajam bibliotēkas lietotājam, kurš ikdienā izmanto internetu, tādā veidā aicinot lasītājus izmantot gan Alūksnes reģiona bibliotēku kopkataloga, gan 3TD E-grāmatu sniegtās iespējas.

Pārskata periodā reģiona elektroniskajā kopkatalogā grāmatu apraksti papildināti (856. lauks) ar saiti uz konkrēto grāmatu E-grāmatu bibliotēkā.

Kā atzīst Alsviķu bibliotēkas vadītāja - apmeklētāji nav pārāk aktīvi 3TD E-grāmatu lietotāji. Kā viņi paši saka, šo iespēju var izmantot "lai varu palasīt braucot autobusā uz Rīgu" vai gadījumos, kad bibliotēkā ir rinda uz izvēlēto grāmatu.

Ilzenes bibliotēkā šo pakalpojumu aktīvi izmanto 3 lietotāji, jo ir ērti lasīt, braucot sabiedriskajā transportā. Uzklusot lietotāju viedokli par E- grāmatu lasīšanu, priekšroka tomēr tiek dota fiziskai grāmatai.

Jaunlaicenes bibliotēkas apmeklētāji atzīst, ka E-grāmatu bibliotēka ir laba alternatīva grāmatu lasīšanai, ja nevari kādu iemeslu dēļ apmeklēt bibliotēku klātienē, vai arī grāmata pašreiz nav pieejama. Lasītāji pozitīvi vērtē šo iespēju, bet priekšroka tomēr tiek dota grāmatai, kuru var paņemt rokā un lasīt.

Malienas bibliotēkas lietotāji ir pārsvarā gados vecāki cilvēki, kuri dod priekšroku fiziskajai grāmatai. 3TD E-grāmatu bibliotēkas popularizēšanas nolūkos lasītāji tika aicināti piedalīties izziņotā konkursā "Lasi, meklē un ceļo!" kur atbildes bija jāmeklē dažādos e-resursos.

Veclaicenes bibliotēka E-grāmatu bibliotēkas pakalpojumu izmanto nedaudzi vidējās paaudzes interesenti. Viņi ir aktīvi grāmatu lasītāji, seko līdzīgi jaunumiem, tomēr atzīst, ka E-grāmatu izvēle nav tik liela, kā gribētos. Arī ikdienas darbs pie datora stipri nogurdina, tāpēc patīkamāk ir lasīt grāmatu ierastajā formātā. Seniori, kas pārsvarā ir bibliotēkas lasītāji, elektroniskās grāmatas pakalpojumu nevēlas izmantot.

- **Sabiedrības, lasītāju viedokļa izziņošana par bibliotēkas darba kvalitāti. Jaunu lasītāju piesaiste.**

Pārskata periodā plašāka bibliotēkas lietotāju aptauja novada bibliotēkās nav veikta. Ikdienā apmeklētāju domas par bibliotēkas darba kvalitāti tiek noskaidrotas individuālajās sarunās, uzklusot mutiski izteiktās vēlmes. Tā, piemēram, Alūksnes novada bibliotēkā no apmeklētājiem visbiežāk izskan nepieciešamība gan pēc ērtākām kāpnēm uz 2. stāvu, gan pēc jaunām bibliotēkas telpām. Lasītāju iesaistīšanai bibliotēkas pakalpojumu attīstībā katrā nodaļā ir iekārtota gan atsauksmju un ierosinājumu burtnīcas, gan bibliotēkas foajē izvietota kastīte, kurā ikviens apmeklētājs var ievietot savus ieteikumus bibliotēkas darba uzlabošanai. Tiek ņemti vērā un iespēju robežās arī īstenoti bibliotēkas lietotāju ieteikumi krājuma papildināšanā, kā arī sekots līdzīgi komentāriem pie bibliotēku publikācijām sociālajos tīklos.

Novada pagastu bibliotēkās tika veiktas aptaujas par bibliotēku darba laiku, rezultātā – visas bibliotēkas 1 dienu nedēļā ir atvērtas līdz plkst. 18 vai 19, sestdienās bibliotēkas strādā Zeltiņos un Ilzenē.

VPVKAC atvēršana bibliotēku telpās deva iespēju vairāk uzrunāt tos apmeklētājus, kuri nav bibliotēkas lietotāji, pie reizes iepazīstinot viņus ar bibliotēku piedāvāto pakalpojumu klāstu.

- **Pakalpojumu sniegšanas vieta kā pakalpojums**

Pārskata periodā, tāpat kā iepriekš, Alūksnes novadā darbojās 1 bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vieta - Alsviķu pagasta Strautiņos, tai ir noteikts Alsviķu bibliotēkas nodaļas statuss. Pakalpojuma sniegšanas vieta apmeklētājiem pieejama divas dienas nedēļā – pirmdien no plkst. 8:30

līdz 17, ceturtdienās- no plkst. 8:30 līdz 18. Apmeklētājiem pieejami visi bibliotēkas sniegtie pamatpakalpojumi, maksas pakalpojumi, notiek izglītojoši pasākumi un tiek piedāvātas datorapmācības, ir pieejami VPVKAC pakalpojumi.

- **Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām**

Nenoliedzami, ka ļoti svarīga nozīme bibliotēku pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā ir tieši fiziskajai videi. 9 no 17 Alūksnes novada bibliotēkām nav vai ir daļēji pieejamas cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Pārskata perioda beigās, likvidējoties pagastu pārvaldei, tika rasta iespēja Malienas bibliotēkai daļēji pārcelties uz citām telpām ēkas 1.stāvā (79m²). Tagad, lai arī bibliotēka izvietota 2 stāvos, bibliotēkas telpas ir ērti pieejamas ikvienam apmeklētājam. 1. stāvā izvietota lasītāju apkalpošanas zona, zona bērniem, interneta pieejas punkts, Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs, izvietots vairāk pieprasītās daiļliteratūras krājums. 2. stāvā izvietota retāk pieprasītā daiļliteratūra un nozaru literatūra. Bet, protams, katrā konkrētā gadījumā bibliotēku darbinieki meklē un atrod risinājumu, lai nepieciešamības gadījumā persona ar kustību traucējumiem saņemtu gan bibliotēkas, gan VPVKAC pakalpojumus.

Māriņkalna bibliotēkai, pārcēloties uz tautas nama ēku, bibliotēka ir pielāgota personām ar pārvietošanās traucējumiem, jo tā ir aprīkota gan ar uzbrauktuvi, gan ar atbilstošu tualetes telpu.

Pārskata periodā turpināts sniegt pakalpojumu – grāmatu piegāde mājās: cilvēkiem, kuriem objektīvu iemeslu dēļ nav iespējas nokļūt līdz bibliotēkai, grāmatas un periodiskie izdevumi tiek piegādāti dzīvesvietā. Parasti tas notiek 1 - 2 reizes mēnesī. Grāmatu piegādē iesaistās gan paši bibliotekāri, gan sociālie darbinieki, gan algoto pagaidu sabiedrisko darbu strādnieki, kas nodarbināti bibliotēkās. Notiek sadarbība ar sociālās aprūpes centriem, nodrošinot tiem grāmatu apmaiņu: Mārupes bibliotēka - sociālās aprūpes centram “Pīlādži”, Alūksnes novada bibliotēka - sociālās aprūpes centram “Alūksne”.

Iekārtojot bibliotēkās VPVKAC, bibliotēkām tika iegādāti ne tikai stacionārie datori, bet arī portatīvie, lai ar to palīdzību ērtāk tiktu sniegti e-pakalpojumi arī tajās vietās, kur bibliotēkas - klientu apkalpošanas centri fiziski nav tik viegli sasniedzami (atrodas ēku 2. stāvos).

Jaunannas bibliotēkā atrodas skaņas kastīte - ārpusē nospiežot izsaukuma pogu, bibliotēkas darbinieks saņem signālu un var sagaidīt apmeklētāju un atrast iespēju, kā viņam sniegt nepieciešamo pakalpojumu. Bibliotēkas lietotāju lokā ir viens lasītājs ar īpašām vajadzībām, kuram literatūra tiek piegādāta mājās.

Aizvadītajā gadā turpinājās sadarbība ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku, sniedzot iespēju lasītājiem ar redzes traucējumiem izmantot literatūru pielāgotā formātā. Viņiem tika piedāvātas klausāmgrāmatas, grāmatas palielinātā drukā, kā arī zibatmiņā ierakstīto audiogrāmatu kolekcija.

Alūksnes novada bibliotēkā viesojas Alūksnes Sociālās lietu pārvaldes dienas aprūpes centra “Sauls stars” klienti ar sociālajiem darbiniekiem, lai iepazītos ar bibliotēkas pakalpojumiem un piedalītos īpaši viņiem sagatavotās aktivitātēs.

Dienas aprūpes centra “Sauls stars” klienti regulāri iepazīstas ar jaunumiem Alūksnes novada bibliotēkā

- **Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā**

Lai nodrošinātu pielāgotās literatūras pieejamību Alūksnes novada bibliotēkās, pārskata gadā turpinājās sadarbība ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku un Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienību “Pielāgotās literatūras bibliotēka”, sniedzot iespēju lasītājiem ar redzes traucējumiem izmantot literatūru pielāgotā formātā. Lietotājiem tika piedāvātas klausāmgrāmatas, izdevumi palielinātā drukā, kā arī zibatmiņā ierakstīto audiogrāmatu kolekcija. Pasūtot nepieciešamos izdevumus, cenšamies pēc iespējas dažādēt pielāgotās literatūras saturu, iekļaujot šajās kolekcijās latviešu un ārzemju autoru darbus, biogrāfiskos romānus, ceļojumu aprakstus, kā arī medicīniskā un psiholoģiskā satura izdevumus.

Minēto pakalpojumu Alūksnes novada bibliotēkā 2023. gadā izmantojuši 59 lietotāji, kuriem tika izsniegtas 675 pielāgotās literatūras vienības: 113 audiogrāmatas, 416 zibatmiņā ierakstīto audiogrāmatu kolekcija, 146 grāmatas palielinātā drukā. Novērots, ka lietotāji dod priekšroku lieldrukas iespieddarbiem. Klausāmgrāmatas izmanto mazāk, iespējams, tāpēc ka ne visiem senioriem ir pieejamas atbilstošas ierīces. 2022. gadā sadarbībā ar nodibinājumu “Alūksnes un Apes novadu fonds” veicām ziedojumu vākšanu atskaņotāju iegādei, lai cilvēkiem ar redzes, uztveres vai fiziskiem traucējumiem būtu iespēja atskaņot audiogrāmatas - tika iegādāti 4 atskaņotāji un izsniegti tiem cilvēkiem, kuriem tie nepieciešami audiogrāmatu atskaņošanai.

Izdevumi vieglajā valodā nav novada bibliotēku krājumos, minētie izdevumi tiek pasūtīti no Latvijas Neredzīgo bibliotēkas.

Alūksnes novada bibliotēku krājumos ir pavisam neliels pielāgotās literatūras resursu skaits. Lieldrukas grāmatas, ko savulaik uzsāka izdot SIA “Apgāds Zvaigzne ABC” - M. Svīre “Ar vakardienu kabatā” (pieejama 8 novada bibliotēkās), “Stāsti” (3 bibliotēkās), D. Rukšāne “Mīlasstāsti” (4 bibliotēkās). Alūksnes novada bibliotēkā pieejamas 65 klausāmgrāmatas - dažādu rakstnieku un dzejnieku darbi, piemēram J. Ezeriņš, G. Repše, I. Žolude, M. Bērziņš, N. Ikstena, I. Gaile, K. Skujenieks, V. Belševica, O. Vācietis, I. Ziedonis u., arī izdevumi bērniem - dažādas tautu pasakas, teikas, autoru pasakas - A. Lindgrēne, A. Milns, M. Stāraste u.c.

Tabula “Pielāgotā literatūra Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību krājumos”

	Grāmatu skaits
Grāmatas palielinātā drukā	15
Grāmatas vieglajā valodā	0
Audiogrāmatas	65

- **Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām**

Pārskata periodā Alūksnes novada bibliotēkā piedāvātās lielākās aktivitātes un izstādes pieaugušo auditorijai:

- Ciklā “Alūksniešu vaļasprieki” bibliotēkā skatāmas 10 izstādes: alūksniešu Māra Salmiņa, [Aigas Mūrnieces](#), Ievas Bankas, [Rimmas Mellenbergas](#), Lienes Gustas, [Leldes Gustas](#) gleznu izstādes, [Iritas Tilanes – Pakalniņas](#) zīmējumu – grāmatas ilustrāciju izstāde, ar gleznām bibliotēkā viesojās Latvijā dzīvojoša māksliniece no Vācijas [Kristīne Dīsnere](#), kā arī alūksnietes Jolantas Grigorjevas dimantu mozaīkas tehnikā tapušās glezniņas un bibliotēkas apmeklētāju veidotā [sveču izstāde](#);
- Projektā “Es esmu... rakstnieks” ar VKKF noorganizētas 6 sarunas ar autoriem, kuru darbi - biogrāfiskie romāni - iznākuši sērijā “Es esmu...”. Tiekoties un sarunājoties ar 6 rakstniekiem - [Andri Akmentīnu](#), [Māri Bērziņu](#), [Ingu Gaili](#), [Arno Jundzi](#), [Osvaidu Zebri](#) (skat. arī [te](#)), [Ingu Žoludi](#) – alūksniešiem bija iespēja iepazīt 12 rakstniekus – gan minētos mūsdienu autorus, gan latviešu literatūrai un kultūrvēsturei tik nozīmīgos klasiķus - Jāni Ezeriņu, Vili Lāci, Ivandi Kaiju, Eduardu Veidenbaumu, Gunaru Janovski un Jāni Poruku.

- Ciklā “Vēstures stunda” novadpētniekus un vēstures interesentus aicinājām uz pasākumiem “[Gimenes albumus pāršķirstot](#)”, kurā kopā ar vēsturnieci Astrīdu Ievednieci un alūksnieti Arti Ziņģi ielūkojāmies viņa dzimtas vērtībās. Atmiņu pēcpusdienā “[Lielākās vērtības sargātāji. Alūksnes tuberkulozes slimnīcai – 70](#)” kopā pulcējās un atmiņās dalījās bijušie minētās iestādes darbinieki un/vai viņu bērni, klātesot alūksniešiem.
- Ciklā “Savējie iedvesmo” turpinājām tikties ar Alūksnes puses iedvesmojošiem un uzņēmīgiem cilvēkiem, šoreiz ar alūksnieti, uzņēmēju un mākslinieci [Iritu Tīlani- Pakalniņu](#). Viņas talantu saraksts ir iespaidīgs: apģērbu, cepuru, aksesuāru un interjera dizainere, tetovētāja, stiliste un uzņēmēja, nodarbojas arī ar bērnu grāmatu ilustrēšanu, izveidojusi darbnīcu – studiju „Boterra”, kas ražo un dizainē interjera un eksterjera priekšmetus ar unikālu dizainu. Izveidots arī video sižets.
- Novadnieces, akadēmiķes Daces Markus un alūksnietes Vizmas Supes [grāmatas “Bērnu dienas pāminot. Ziemera izloksne” prezentācija](#) pulcēja malēniešu valodas pazinējus un pratējus.
- Jau tradicionālas bibliotēkās ir Dzejas dienu aktivitātes. 2023. gadā tās Alūksnes novadā atzīmētas ar [akciju “Dzeja elpo Alūksnē”](#), kurā aicinājām iesaistīties ikvienu pilsētas un novada iedzīvotāju, iestādi, organizāciju vai domubiedru grupu un no 11. līdz 17. septembrim ar āra krītiņiem pie savas darba/mācību/dzīves vietas, savā mīļākajā atpūtas vietā vai citur uz asfalta/bruģa uzrakstīt savas mīļākās vai vietai atbilstošākās dzejas rindas, nofotografēt un atsūtīt uz Alūksnes novada bibliotēku vai publicēt sociālajos tīklos vai arī - nolasīt sev nozīmīgas, iedvesmojošas vai mīļas dzejas rindas, nofilmēt to un nopublicēt savā Facebook vai Instagram profilā, pievienojot tēmturi #DzejaElpoAlūksnē. Prieks, ka piedalījās super liels dalībnieku skaits - gan individuāli dalībnieki, gan iestādes un uzņēmēji, bet visčaklākie dzejas rakstītāji bija skolnieki, tapuši arī [video, kuros ģimnāzisti ierunā Ojāra Vācieša dzeju](#). Pie Alūksnes bibliotēkas Dzejas dienu laikā ikviens varēja [uzcieņties ar dzejoli](#).

Dzejas dienu zib akcijā iesaistījās arī Alūksnes novada pašvaldības darbinieki.

13. septembrī 13 dzejoļus centrālās administrācijas laukuma bruģim uzticēja 13 pašvaldības darbinieki, kam dzeja ir tuva sirdij!

- Atzīmējot rakstnieka Valentīna Pelēča 115 dzimšanas dienu, Alūksnes novada bibliotēka aicināja ikvienu interesentu laikā no februāra līdz aprīlim iesaistīties izzinošā [konkursā](#), lai pārbaudītu savas zināšanas par Valentīna Pelēča dzīvi un literāro mantojumu un atklātu kādu jaunu, nezināmu faktu par mūsu Malienas pusi un rakstnieku. Visiem konkursa dalībniekiem kā balvu bibliotēka

jūnijā organizēja [izzinošu ekskursiju – ekspedīciju](#) pa rakstnieka Valentīna Pelēča dzimto Mārupes pagastu.

- Uz [Kapusvētku stāstu](#) vakaru kopā ar novadnieku, rakstnieku Andri Akmentiņu interesentus aicinājām Alūksnes pilsētas svētku priekšvakarā, aicinot līdzīgi ņemt katram savu stāstu!
- Atzīmējot [Eiropas dienu](#), ikviens interesents varēja piedalīties [viktorīnā “Eiropa Alūksnes novadā – atpazīsti projektu”](#), ģimenes ar bērniem varēja kopīgi spēlēt un izzināt Eiropu u.c.
- Piedāvātas 4 izglītojošas lekcijas: “Aktuālais medijpratība: ziņu, reklāmu un sociālo mediju satura izvērtēšana”, “Komunikācijas prasmes un efektīva dialoga pamatprincipi”, “Esi energoefektīvs!”, “Kas ir mākslīgais intelekts un kā to izmantot?”.
- Lai iepazītu kaimiņu novada veiksmes stāstus un gūtu iedvesmu savējiem, bibliotēka organizēja [izzinošu braucieni](#) “Pieredzes stāsti. Savējie iedvesmo!”, kura laikā devām iespēju viesoties pie uzņēmīgiem un aktīviem cilvēkiem Balvu novadā.
- Jaunāko grāmatu un tematiskie literatūras apskati, “aklie randiņi” ar grāmatu u.c.

Interesantākās aktivitātes Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībās – pagastu bibliotēkās:

Annas bibliotēkā Dzejas dienu pasākums [“Laiks, kad dvēsele caurspīdīga mirdz”](#) ar Gulbenes novada literātu piedalīšanos. Tematisks pasākums [“Grāmata - būtne ar savu vēsturi, nozīmi, uzdevumu, smaržu, likteni un īpašnieku”](#).

Alsviķu bibliotēkā pārskata gadā savu darbību turpināja senioru grupa “Par prieku sev un citiem”. Gada laikā tās dalībnieki tikās 38 reizes, apgūstot jaunas zināšanas, skatoties filmas, spēlējot spēles, pārrunājot dažādus aktuālos jautājumus pie kafijas tases. Viņiem tika piedāvāti jauno grāmatu apskati - prezentācijas, “Vecāku žūrijas” grāmatu prezentācija un noslēguma pasākums, kurā varēja dalīties ar pārdomām par izlasīto. Savukārt bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietā Strautiņos - seniori pulcējās uz datorapmācības nodarbībām (42). Gada laikā 7 reizes bibliotēkas darbiniece viesojusies pagasta senioru kopas “Noskaņa” pasākumos, lai stāstītu par aktualitātēm bibliotēkā un VPKAC darbu un pakalpojumiem.

Bejas bibliotēkā jau vairāk kā 15 gadus aktīvi turpina darboties interešu klubiņš “Pipariņš”. Ir izveidojusies noteikta domubiedru grupa, kura sanāk kopā reizi mēnesī, lai tiktos ar interesantiem cilvēkiem, apspriestu izlasītās grāmatas, diskutētu par dažādām aktuālām tēmām, kopīgi svinētu svētkus. Tā, piemēram, pārskata gadā klubiņa biedri tikās tematiskā pasākumā [“Sirdsbalsis impulsos”](#) - par nebeidzamo un mainīgo Gaismas un Mīlestības ceļu.

Augustā “Pipariņš” dodas ikgadējā braucienā, lai iepazītu, kā darbojas aktīvie ļaudis kaimiņu pagastos – Ziemeros un Veclaicē, apmeklējot Ziemeru muižu, izbaudot skaistu ainavu ieskaustos Veclaicenes pakalnos. Jūnijā jau tradicionāli kopā pie bibliotēkas tiek svinēti [Saulgriežu svētki](#). Tā kā pie bibliotēkas darbojas arī vēstures krātuve, tad neiztrūkstoša ir dalība arī Muzeju naktī – šoreiz pasākumā [“Radīt caur sirdi”](#), kurā ikviens varēja piedalīties veselīgo trifeļu gatavošanas darbnīcā, ziepju gatavošanas darbnīcā un smaržu gatavošanas meistarklasē un, protams, aplūkot vēstures krātuves ekspozīcijas, līdzdarbojoties tajās.

Ilzenes bibliotēka piedāvā izglītojošas, izzinošas un radošas aktivitātes dažādām interešu grupām, cieši sadarbojoties ar Alūksnes Kultūras centra darbinieku Ilzenes pagastā: piemēram, filmas “Mātes piens” kopīgu skatīšanos, noorganizēta meistarklase sveču liešanā, piedāvātas radošo darbu izstādes – Mārupes rokdarbu pulciņa darbi, Viktorijas Lambertes lellēm adītie tērpi, kas radušies, iedvesmojoties no kādreiz izdotā žurnāla “Rīgas Modes”, Gulbenes novada Stradu pagasta radošās studijas “Magone” apgleznotie lakati, “Manas ziepes jūsu rociņām”, kurā redzamas Maritas Fominas izgatavotās ziepes.

Rudenī, kā kopienu vienojoša iniciatīva, piemiņas vietā represētajiem ilzeniešiem tika iestādīti no pašu dārziem sagādātie krokusi.

Interesu grupai “Par veselīgu dzīvesveidu” organizēta tikšanās ar uztura speciālistu, lai papildinātu zināšanas par sabalansētu uzturu, svara kontrolēšanu, veselīgu dzīvesveidu - trīs mēnešu laikā, reizi nedēļā sanākot kopā, notika dalīšanās ar veselīgām receptēm no pašu dārzā izaudzētā, pārrunāts par katra pieredzi, kā sasniegtu sev vēlamu rezultātu.

Jaunalūksnes bibliotēkā labi apmeklāti ir ikmēneša [“Mazuļu rīti”](#), kura laikā bibliotēkā pulcējas māmiņas vai tēti ar bērniņiem līdz 2 gadu vecumam. Vienmēr ir sagatavotas attīstošas rotaļlietas bērniem, tiek izspēlētas pirkstiņ rotaļas. Dažas nodarbības vairāk vērstas uz māmiņas/tēta mentālo veselību. Bet kopējā misija šim pasākumam ir rast iespēju, kur mammai satikt mammu, vienkārši parunāties, būt sabiedrībā. Papildus ieguvums – bērni redz citu vidi, apgūst kaut ko jaunu un satiekas arī savā starpā.

Septembrī Dzejas dienu pasākuma [“Dzeja elpo”](#) galvenie viesi bija Alūksnes jaunie literāti Diāna Lozko, Marta Stradiņa, Dainis Mūrnieks, Kristīne Bogdanova, kā arī mūziķis Ralfs Bondars.

Jaunlaicenes bibliotēka pārskata periodā apmeklētājiem piedāvājusi plašu radošo darbu izstāžu klāstu – bibliotēkā skatāmi Viktorijas Lambertes adīti tērpi lellēm, Solvitas Kārklīņas lielformāta ziedu izstāde, alūksnietes Madaras Zaķes pašdarināto rotaļlietu izstāde, pagasta iedzīvotājas Benitas Bukalderes radošo darbu izstāde “Var arī tā...”, novadnieču Lienes Gustas un Ivetas Driņinas gleznu izstāde, alūksnietes Māras Saldābolas radītā zīmola “MILNE” darbi u.c. Notikusi vaska sveču liešanas meistardarbnīca kopā ar pagasta iedzīvotāju Judīti Kaktiņu, bibliotēkā skatāma daudzveidīgo vaska sveču izstāde. Bibliotēkā notiek aktīva sadarbība ar senioru kopu “Pūrs” – bibliotēkas vadītāja ar savām aktivitātēm piedalījies senioru pasākumos, kuri veltīti Mātes dienai, Latvijas valsts svētkiem, Dzejas dienām ([“Dzejas cirks”](#)) u.c. Bibliotēkā skatāma Alūksnes novada muzeja ceļojošā izstāde “Laika pavediens”. Bibliotēkā viesojusies arī BrīvBode, kurā ikviens tika aicināts piedalīties videi draudzīga apģērbu un lietu maiņā.

Mārkalnes bibliotēka noorganizējusi slēgtās Mārkalnes pamatskolas skolotāju salidojumu.

Bibliotēkas vadītāja piedalās pagasta senioru ikmēneša tikšanās reizēs, uz kurām vienmēr ir sagatavojusi attiecīgā mēneša tematikai veltītas aktivitātes vai izstādes, piemēram, par tēmām - deportācijas, lauku darbi, dzeja u.c., organizēti konkursi par jaunākajām grāmatām vai kāda autora daiļradi, notikušas diskusijas par dezinformācijas riskiem un apmācības, ka izvērtēt ziņu patiesumu.

Pededzes bibliotēkā bieži tiek rīkoti dažādi tematiskie pasākumi senioriem: piemēram, Dzejas dienās - [dzejas lasīšana ārpus telpām](#), audumu maiņu izgatavošana, Ziemeļvalstu literatūras nedēļas aktivitātes u.c. Tā, piemēram, maija beigās Vasarsvētku nedēļā bibliotēkas vadītāja savus apmeklētājus bija aicinājusi tikties [Pasaku namiņā](#), kuram bija sarūpējusi jaunas augu slotiņas ar izturības un ilga mūža vēlējumiem, bet savus šīs vasaras sapņus visi kopīgi iesēja ābeļu zaros, lai noteikti piepildās.

Interesanta bija [radošā darbnīca](#), kurā mācījāmies drāniņu apstrādāt ar bišu vasku, jo tādā drāniņā var iesaiņot pārtikas produktus, lai tie saglabā savas lieliskās īpašības. To var izmantot apmēram gadu, bet pēc tam kompostēt vai atkal atjaunot ar jaunu bišu vasku.

Bibliotēkas vadītāja organizē [aktivitātes Pededzes pasaku takā](#) ne tikai pagasta iedzīvotājiem, bet arī viesiem, skat. [te](#).

Gada sākumā, kad vēl nav sākušies pavasara lauku darbi, bibliotēka aicināja ikvienu izbaudīt [pastaiģu pa Pededzes centru](#), vēriģi palūkoties apkārt un atrast fotogrāfijās attēlotās vietas, lai pēc tam tās nofotografētas iesūtītu bibliotēkai. Sagaidot Meteņdienu, bibliotēkā iepazītas ne tikai tās tradīcijas, bet arī ceptas pankūkas, bet Sveču mēnesī bibliotēkā notikusi sveču liešanas meisterklase.

Veclaicenes bibliotēka aicinājusi doties pārgājienā “Dabas un cilvēka radītais”. Pārgājiena maršruts ~ 8 km – pa meža ceļiem un laukiem ap Kornetu ciema robežām.

Zeltiņu bibliotēka pārskata gadā atzīmēja 100 gadu jubileju, tāpēc augustā, svinot pagasta svētkus, pasākumos akcents tika likt uz grāmatām un bibliotēku. Kupli bija apmeklēta izstāde “Ceļš grāmatai uz ļaudīm darināts”, ka arī sporta svētku aktivitātes, kuras arī bija saistītas ar grāmatas un bibliotēkas tematiku. Novembrī sporta klubs “Zeltiņi” aicināja bibliotēku kā sadarbības partneri iesaistīties iniciatīvas “Tīri. Labi.” akcijā “Diena bez iepirkšanās”, kuras ietvaros bibliotēkā notika radošā darbnīca - grozu pīšanu no papīra. Novembrī bibliotēkas telpās organizēta iedzīvotāju tikšanās ar pašvaldības izpilddirektoru un pagastu apvienības pārvaldes vadītāju.

Vairākās Alūksnes novada bibliotēkās (Alūksnē, Mārkalnē, Pededzē, Bejā) bija apskatāma Eiropas solidaritātes korpusa projekta "Toreiz ar tagad" foto izstāde. Projekta īstenotājs - neformālā jauniešu grupa "Oluksnieši" sadarbībā ar Alūksnes Bērnu un jauniešu centru. Foto izstādes veidotāji ir mūsu

novada jaunieši un minētā projekta mērķis ir veicināt paaudžu komunikāciju un sadarbību. Jaunieši vēlas, lai dažādu paaudžu cilvēkiem būtu interese un iespēja vieglāk skatīties uz šīs dienas pasauli.

Jaunannas bibliotēkas vadītāja: “Jaunannas pagastā ir aktīvs kultūras dzīves organizators, visi pasākumi notiek tautas namā, tur arī darbojas seniori, nevalstiskā organizācija “Jaunanna”, tāpēc nav sevišķas nepieciešamības bibliotēkai dublēt tautas nama vadītājas darbu. Pārskata periodā sadarbībā ar tautas namu tika nodibināts dāmu klubiņš “Savam priekam”, kurā darbojas pagasta iedzīvotājas vecumā virs 50 gadiem. Bibliotekāre sadarbojas un iesaistās, piemēram, lai iepazīstinātu klubiņa dalībnieces ar jaunāko literatūru u.c.”

Kā uzsver **Liepnas bibliotēkas** vadītāja Inese Paia: “Liepnas bibliotēkā kā atsevišķa apmeklētāju grupa ir izveidojusies valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centra lietotāji, kuri regulāri izmanto tā pakalpojumus, viņi tiek iepazīstināti arī ar citiem bibliotēkas pakalpojumiem, grāmatu krājumu, novadpētniecības materiāliem, prezentācijām. Viņi tiek apmācīti lietot e-pakalpojumus.”

Zeltiņu bibliotēkas vadītāja Agita Žīgure: “Grūti ir nošķirt bibliotēkas un VPVKAC darbu, tie viens otru papildina. Galvenie klienti katru mēnesi ir seniori, kuriem jāpalīdz darbā ar datoru, jākonsultē dažādu dokumentu sagatavošanā, izdrukāšanā, skenēšanā, kā arī jāpārliedina par eID kartes, autorizēšanās un e-pasta nepieciešamību.”

Varam secināt, ka arī šajā pārskata periodā novada bibliotēkas visaktīvāk strādā ar bērniem, kā arī ar senioriem, jo šīs auditorijas ir visatsaucīgākās. Nepārtraukti notiek individuālas datorapmācības senioriem un cilvēkiem ar vājām datorprasmēm, ilgstošajiem bezdarbniekiem. Bibliotēkās turpinās sadarbība ar viņu vietējās kopienās esošajām senioru vai interešu grupām. Tā, piemēram, gadu gaitā ir izveidojusies abpusēja uzticība un laba sadarbība ar Alūksnes pilsētas pensionāru biedrību “Sudrabs”, Alūksnes novada pensionāru apvienību un Invalīdu biedrību. Seniori apmeklē Alūksnes novada bibliotēkas organizētos pasākumus un aicina bibliotēkas pārstāvjus pie sevis, lai uzzinātu par aktualitātēm bibliotēkās.

Visa gada garumā sniegtas konsultācijas iedzīvotājiem dažādu dokumentu sagatavošanā, rakstīšanā, teksta rediģēšanā, noformēšanā, izdrukāšanā, kā arī informācijas ieguvē. Turpinās grāmatu piegāde dzīvesvietā tiem iedzīvotājiem, kuri paši dažādu iemeslu dēļ nav spējīgi apmeklēt bibliotēku.

Alūksnes novada bibliotēku regulāri apmeklē un ar jaunumiem un izstādēm tiek iepazīstināti arī cilvēki ar īpašām vajadzībām no dienas aprūpes centra “Sauls stars”.

Alūksnes novada bibliotēkā ir izveidojusies vēstures interesentu grupa, kuriem regulāri tiek piedāvāts tematisks pasākums par novada vēsturi, šīs grupas dalībnieki paši aktīvi līdzdarbojas pasākumu sagatavošanā (skat. sadaļā *Novadpētniecība*).

• **Uzziņu un informācijas darbs**

Dažāda veida un satura uzziņas un informāciju bibliotēkās turpinām sniegt gan klātienē un telefoniski, gan digitāli – vairāk e-pasta sarakstē, retāk sociālajos tīklos, *WhatsApp* lietotnē. Telefoniski tās parasti ir uzziņas par konkrētu izdevumu pieejamību bibliotēkā vai par noteikta temata literatūru, tās pieejamību bibliotēkas krājumā. Informācija tiek sniegta arī VPVKAC kompetences ietvaros par dažādiem pašvaldības (kontakthinformācija, adreses, pieņemšanas laiki) un valsts iestāžu pakalpojumiem.

Informācijas darbā tiek izmantoti dažādi resursi, ieskaitot bibliotēkas literatūras krājumu, digitālos resursus un brīvi pieejamos interneta avotus. Bieži tiek meklēta informācija, kas saistīta ar sadzīves un praktiskiem jautājumiem, piemēram, dārza darbiem, receptēm, remontdarbiem. Pieaugušo auditorijai interesē temati pašizglītībai, saistīti ar personības izaugsmi, profesionālo prasmju pilnveidi, piemēram vadības jautājumiem, saskarsmi. Mācībās pieprasīti temati - no tiesību zinātnes, pedagogijas, sociālā darba, psiholoģijas nozarēm. Raksti periodikā tiek meklēti, izmantojot LNB analītikas datubāzi un News.lv laikrakstu bibliotēku, novadpētniecības uzziņu izpildē aktuāla Digitālā bibliotēka, īpaši periodikas sadaļa, kā arī bibliotēkas veidotā novadpētniecības datu bāze, novadpētniecības krājuma materiāli un mapes.

Daži piemēri no uzziņu un tematiskajiem pieprasījumiem pagastu bibliotēkās pārskata gadā: Alsviķu muiža un pilskalni, maskas un masku gājieni, upes un ezeri Alsviķu pagastā (Alsviķu

bibliotēka), informācija par autobusa maršrutiem, sludinājumiem, ēdienu receptes (Ilzenes bibliotēka), adresu, tālruņa numuru meklēšana, konkrētu rakstu sameklēšana (Jaunannas bibliotēka), Liepnas vidusskolas mecenāta no ASV Vincenta Dindzāna darbība, biogrāfija, 7. Siguldas pulka kājnieku darbība Liepnā, palīdzība krustvārdu mīklu minētājiem (Liepnas bibliotēka), Mārupes muižas ansamblis (Mārupes bibliotēka), Vimbu ozols, tā atrašanās vieta saistībā ar senu dzimtas māju (Mārkalnes bibliotēka), mediķu, sociālo iestāžu, veikalu darba laiki, kontakti, satiksmes autobusu kustība, izglītojoša informācija par dabu, ievērojamiem cilvēkiem, kā arī vēsturiska informācija par Veclaicenes pagastu (Veclaicenes bibliotēka), aizsardzes formas tērps, Zeltiņu muižas krogi, Zeltiņu kapi, kapliča, pieminekļi, muiža, aptieka, skola, pasts, tautas nams (Zeltiņu bibliotēka).

Paralēli informācijas un uzziņu darbam, lielu īpatsvaru bibliotēkas apmeklētāju apkalpošanā aizņem arī konsultācijas par dažādiem jautājumiem, saistītiem ar datora un interneta izmantošanu, e-pakalpojumiem - sākot ar atbilstošiem drukāšanas iestatījumiem, pielikuma pievienošanu e-pastam, dokumenta noformatēšanu, vajadzīgās interneta lapas atrašanu, līdz pat darbam ar dažādu pakalpojuma sniedzēju un valsts, pašvaldības iestāžu līgumiem, iesniegumiem, to aizpildīšanu e-vidē. Jau tradicionāli uz bibliotēkām nāk cilvēki pēc bankas kontu izdrukām, pēc palīdzības apmaksāt rēķinus un veikt citus pārskaitījumus. Iezīmējot apjomu un dažādību, minēsim piemērus situācijām, ar kurām vietējie iedzīvotāji vēršusies pēc palīdzības savās bibliotēkās: OCTA polises iegāde, Smart-ID aplikācijas izmantošana, ZOOM platformas lietošana, Elektrum līguma maiņa, avio biļešu iegāde un reģistrēšana, preses abonēšana, internetbankas lietošana, tai skaitā regulāro maksājumu noformēšana, telefona un aplikāciju lietošana, e-pasta izveidošana.

Lai gan arī iepriekš novada bibliotēkas savu zināšanu un prasmju robežās sniegušas informāciju un konsultācijas saistībā ar valsts un pašvaldības pakalpojumiem, kopš VPKAC izveides 2023. gada martā 12 Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībās (Pededzes bibliotēkā - jau kopš 2022. gada marta), šis darba virziens ir ieguvis cita līmeņa pieeju un atbildību. Iedzīvotājiem tiek sniegta informācija par pašvaldības, kā arī citu organizāciju sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī palīdzība iesniegumu nosūtīšanai un dokumentu noformēšanai.

• **Bibliotēkas izglītojošā darbība. Medijpratība.**

Visās Alūksnes novada bibliotēkās tiek turpināta lietotāju apmācība gan bibliotēkas elektronisko resursu izmantošanā - elektroniskā kopkataloga, 3td E-grāmatu bibliotēkas izmantošanā, bibliotēkās pieejamo datu bāzu izmantošanā, gan valsts un pašvaldības e-pakalpojumu saņemšanā, sociālo tīklu un interneta izmantošanā. Pārskata periodā apmācības notikušas pārsvarā - individuāli, jo pieprasījums pēc tām ir mazinājies.

Sadarbībā ar skolām Alūksnes novada bibliotēkā notiek informācijpratības stundas, kurās skolēni (atbilstoši vecumgrupām) tiek iepazīstināti ar bibliotēkas pakalpojumiem, tiek mācīti, kā izmantot tradicionālos informācijas nesējus - grāmatas, preses izdevumus, un kādus elektroniskos resursus, datu bāzes piedāvā bibliotēka, kurus skolēni var izmantot mācību procesā.

Alūksnes novada bibliotēkā savus pakalpojumus piedāvā centra *Europe Direct* Gulbene Alūksnes filiāle, kuras viens no svarīgākajiem uzdevumiem - nogādāt līdz vietējās kopienas iedzīvotājiem aktuālu informāciju ES jautājumos, organizējot pasākumus, izplatot informāciju interneta vietnēs un sociālajos tīklos, izplatot informatīvus materiālus klātienē. Tajā ir pieejams informācijas materiālu klāsts par ES, tās dalībvalstīm, programmām, finansējuma piesaistīšanas iespējām. Pateicoties šim projektam, ir finansiāla iespēja piesaistīt lektorus dažādos pasākumos.

Pārskata periodā Alūksnes novada bibliotēka piedāvāja vairākas izglītojošas lekcijas un nodarbības, tai skaitā – medijpratībā. Dažas no tām:

- izzinoša nodarbība “Aktuālais medijpratībā: ziņu, reklāmu un sociālo mediju satura izvērtēšana”, lektore komunikācijas zinātnes doktore un medijpratības eksperte Klīnta Ločmele. Skat. te. Mērķauditorija – seniori, vietējās kopienas iedzīvotāji; Tēmas: Manipulācijas reklāmās un ziņās ar datiem. Mākslīgais intelekts. Kā izvērtēt tā veidoto saturu? Dezinformācijas veidi: Safabricēts saturs jeb viltus ziņas. Viltvāržu saturs. Manipulatīvs saturs. Nepareizs konteksts. Saūtra un parodija. Piemēri, uzdevumi, praktiskais darbs.

- izzinoša nodarbība “Komunikācijas prasmes un efektīva dialoga pamatprincipi”, lektores Nodarbinātības valsts aģentūras Balvu filiāles Alūksnes KAC karjeras konsultantes Sanita Ruške, Kristīni Virka – Šatilova. Mērķauditorija – klientu apkalpošanas speciālisti, darba meklētāji. Tēmas: Komunikācija – māksla būt saprastam. Dialogs. Svarīgākie komunikācijas faktori un aksiomas. Saskarsme. Labvēlīgas vides nozīme komunikācijā. Kā to panākt? Prasmes un emocijas komunikācijā. Komunikatīvā uzvedība. Efektīvas klausīšanās paņēmieni. Uzdevumi, praktiskais darbs.
- tiešsaistes praktisko padomu stunda “Esi energoefektīvs!”, lektors Toms Lācis, *Elektrum* Energoefektivitātes centra projektu vadītājs. Mērķauditorija – ikviens interesents, kurš vēlas dzīvot energoefektīvi. Tēmas: Kas ir energoefektivitāte un kā tā ietekmē mūsu ikdienu? Energoefektīva mikroklimata nodrošināšana mājoklī. Praktiski ieteikumi ikdienai. Apgaismojuma nozīme un aplēptās iespējas. Pārdomāta elektroierīču iegāde un lietošana. Energomarķējums. Saules tehnoloģiju izmantošanas iespējas u.c.
- lekcija “Kas ir mākslīgais intelekts un kā to izmantot?”, lektors uzņēmuma "Tilde" klientu attiecību vadītājus Edgars Švecs. Mērķauditorija: jaunieši, ikviens interesents. Tēmas: Kas ir mākslīgais intelekts (MI). MI veidi. MI ikdienas dzīvē. Virtuālie asistenti. Mašīnmācīšanās. Mašīntulkošana. MI un kiberdrošība. MI tehnoloģiju draudi un riski u.c.

Par Alūksnes novada bibliotēkas ar centra Europe Direct Gulbene finansiālo atbalstu organizēto lekciju “Kas ir mākslīgais intelekts un kā to izmantot?” bija liela interese

- praktiskas konsultācijas digitālo iemaņu uzlabošanai “Vienkāršākai ikdienai!”, apmācības vada Alūksnes novada bibliotēkas speciāliste. Konsultāciju mērķis ir iedrošināt iedzīvotājus izmantot digitālos rīkus dažādu ikdienas situāciju risināšanā. Tēmas: E-pasta izveide un lietošana. Internetbanku izmantošana un ikdienas norēķinu veikšana. Piekluve pakalpojumu sniedzēju rēķiniem un to izdrukas. Dokumenta izveidi un noformēšanu MS Office Word programmā vai tiešsaistes dokumentu redaktorā Google Docs. Elektronisku dokumentu parakstīšanu ar eID. E-adreses izveidi privātpersonai;

- vairākas medijpratību veicinošas aktivitātes notikušas bērniem:; piemēram, pirmskola izglītības iestādes "Pienenīte" grupiņas "Pūcīte" audzēkņi piedalījās bibliotēkas organizētajā medijpratības stundā TET SKOLIŅA par drošību internetā.

Alūksnes novada bibliotēkas darbinieki iedzīvotāju izglītošanā vienmēr cenšas izmantot plašo citu iestāžu piedāvāto pasākumu klāstu. Tā, piemēram, pārskata periodā Digitālās nedēļas laikā bibliotēku darbinieki savās bibliotēkās piedāvāja interesentiem piedalīties tiešsaistes seminārā "Valsts vienotajā bibliotēku tīklā un tiešsaistē brīvpieejā pieejamie kultūras un izglītības resursi un e-pakalpojumi saziņai ar valsts pārvaldi", ko organizē Kultūras informācijas sistēmu centrs. Tajā iedzīvotājiem bija lieliska iespēja uzzināt par e-resursiem, kas brīvpieejā tiek piedāvāti Latvijas iedzīvotājiem Vienotajā bibliotēku tīklā; par Latvijas Nacionālā arhīva e-pakalpojumiem, lai meklētu arhīva dokumentos un pasūtītu izziņu, un iespējām dzimtu pētniekiem; par valodas tehnoloģijām, kas tiek piedāvātas internetā brīvpieejā automātiskai tulkošanai no/uz dažādām Eiropas valodām, un virtuālajiem asistentiem ātrai saziņai ar valsts pārvaldi.

Sadarbībā ar Lauku atbalsta dienestu bibliotēkās - VPVKAC tika piedāvāta iespēja saņemt Lauku atbalsta dienesta speciālistu konsultācijas par platību maksājumu pieprasīšanu un saņemšanu. Konsultāciju laikā mācījās gan bibliotēku darbinieki, gan iedzīvotāji, lai turpmāk jau paši varētu izmantot šo e-pakalpojumu.

Aicinot piedalīties dažādās aktivitātēs, konkursos, bibliotēkas mudina iegūt jaunas zināšanas, izmantot dažādus informācijas resursus, spēles u.c. Tā, piemēram, atzīmējot Eiropas dienu, centra Europe Direct Gulbenē Alūksnes filiāle, kas darbojas Alūksnes novada bibliotēkā, ikvienu interesentu aicināja piedalīties dažādās aktivitātēs: 9. un 10. maijā ģimenes un bērni iepazīs Eiropas Savienību, spēlējot spēles un risinot dažādus uzdevumus; laikā no 9. līdz 14. maijam ikvienam interesentam bija iespēja pārbaudīt savas zināšanas, piedaloties viktorīnā "Eiropa Alūksnes novadā – atpazīsti projektu!" par dažiem pēdējos gados realizētiem vai vēl procesā esošiem projektiem Alūksnes pilsētā un novadā, ko veikusi pašvaldība vai vietējie uzņēmumi un kas saņēmuši Eiropas Savienības finansējuma atbalstu, bet literatūras cienītāji 10. maijā tikās ar rakstnieku, žurnālistu, "ES Literatūras gada balvas 2017" un "Latvijas Literatūras gada balvas 2023" ieguvēju Osvaidu Zebri, bet visi tie apmeklētāji, kas tiešsaistes Eiropas eksāmenu ieradās kārtot centra Europe Direct Gulbenē Alūksnes filiālē, kas atrodas Alūksnes novada bibliotēkā, saņēma pārsteiguma balvu!

EUROPE DIRECT CENTRA GULBENĒ
ALŪKSNES FILIĀLE
(ALŪKSNES NOVADA BIBLIOTĒKĀ)

9. MAIJS - EIROPAS DIENA

9. un 10. maijā plkst. 12.00 - 17.00
Spēlē un iepazīsti Eiropas Savienību! -
izzinošas aktivitātes ģimenēm ar bērniem.

9.-14. maijs
**Viktorīna „Eiropa Alūksnes novadā -
atpazīsti projektu!”**
Viktorīnas jautājumi un noteikumi:
https://ej.uz/es_viktorina

EUROPE DIRECT
Gulbene

7., 8., 9. maijs
**Eiropas
eksāmens!**
Piedalies:
<https://eksamens.eu/>

10. maijā plkst. 11.30
**tikšanās ar rakstnieku
Osvaidu Zebri -**
“ES literatūras gada balva 2017”
ieguvēju un “Latvijas Literatūras
gada balva 2023” laureātu.

Internets sniedz daudz un dažādas iespējas, bet, lai varētu internetā uzturēties droši, neapdraudot sevi un citus, ir jābūt gudram interneta lietotājam, tādēļ centrs *Europe Direct* Gulbene un Alūksnes novada bibliotēka sadarbībā ar PII “Sprīdītis”, februārī – droša interneta mēnesī aicināja bērnus ar vecākiem uz izzinošu nodarbību “Esi drošs internetā!”, kurā gan mācījāties, gan spēlējāties ar robotu “Bee-bot”, gan varējām uzzināt, cik zinoši interneta lietotāji esam, aizpildot rīkā *Kahoot* veidotu viktorīnu!

Alūksnes novadā bibliotēka piedāvāja 2 ceļojošās izglītojošas izstādes, piedāvājot arī ar izstādēm saistītas aktivitātes:

- Rīgas Centrālās bibliotēkas ceļojoša grāmatu izstāde “100+ grāmatas bērniem”;
- grāmatu izstāde “Ceļo valodu pasaulē ar “Alisi Brīnumzemē””, kurā eksponētas grāmatas “Alise Brīnumzemē” 37 dažādās valodās un dialektos - sadarbojoties ar Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā.

Bibliotēkās pieejamo resursu popularizēšanai gandrīz visas Alūksnes novada bibliotēkas iesaistījās pašas un iesaistīja savus lietotājus izglītojošā konkursā “LASI, MEKLĒ UN CEĻO!”, kurā atbildes uz jautājumiem jāmeklē bibliotēku elektroniskajos resursos – 3td e-grāmatu bibliotēkā www.3td.lv, digitālo zinību resursā www.letonika.lv un Lursoft laikrakstu bibliotēkā www.news.lv u.c. Kā atzīst bibliotekāri – tā ir lieliska iespēja apgūt un popularizēt bibliotēkas un to resursus!

2023. gada 28. septembrī centra *Europe Direct* Gulbene Alūksnes filiāle, kas darbojas Alūksnes novada bibliotēkā, lai iepazītu kaimiņu novada veiksmes stāstus un gūtu iedvesmu savējiem, organizēja izzinošu braucienu “Pieredzes stāsti. Savējie iedvesmo!”, kura laikā devāmies satikt uzņēmīgus un aktīvus cilvēkus Balvu novadā! Izzinošā brauciena laikā apmeklējām zemnieku saimniecību “Kotiņi” un Rekovas dzirnavas, nemateriālās kultūras mantojuma centru “Upīte”, viesojāmies amatnieku un mājražotāju izstrādājumu studijā “Azote” Balvos, iepazīsim Viļakas tūrisma objektus un uzzināsim par projektu realizācijas pieredzi Balvu Centrālajā bibliotēkā.

- **Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem**

2023. gads Alūksnes novada pagastu bibliotēkās ieviesa nozīmīgas pārmaiņas. Saistībā ar vietējo pagastu pārvalžu reorganizāciju, tā vietā izveidojot apvienoto pagastu pārvaldi visam Alūksnes novadam, pagastu bibliotēkas kopš pārskata gada sākuma kļuvušas arī par pašvaldības klientu apkalpošanas centriem. Savas kompetences ietvaros tām jāsniedz informācija un atbalsts savas kopienas iedzīvotājiem par visiem ar pašvaldību saistītiem jautājumiem, jāpieņem iesniegumi vai jāpalīdz saprast, pie kura pašvaldības speciālista vai iestādes vērsties ar savu vajadzību vai problēmu.

Kopš 2023. gada marta ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas atbalstu, 12 Alūksnes novada pagastu bibliotēkas (Veclaicenes, Jaunlaicenes, Māriņkalna, Alsviķu, Jaunannas, Annas, Zeltiņu, Ilzenes, Malienas, Mārupes, Liepnas, Jaunalūksnes) uzsāka darbu jau kā valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri (VPVKAC), pirms tam, kopš 2022. gada marta, kā VPVKAC jau darbojās Alūksnes novada Pededzes bibliotēka. Paplašinātās bibliotēku funkcijas kā VPVKAC centriem vienlaikus ir gan jauna iespēja iedzīvotājiem pieteikt valsts un pašvaldību pakalpojumus vienkopus, iegūt atbalstu un palīdzību daudzveidīgo pakalpojumu klāstā, gan jauns atbildības, zināšanu un prasmju slogs pagastu bibliotekāriem. Neskatoties uz to, aizvadītais gads pierādīja, ka jaunā pagastu bibliotēku loma kā VPVKAC aizvadīta veiksmīgi, kā ne kā arī pirms tam gan pagastu bibliotēkās, gan Alūksnes novada bibliotēkā darbinieku ikdiena jau bija saistīta ar valsts un pašvaldību iestāžu sniegtajiem e-pakalpojumiem, konsultējot un sniedzot palīdzību saviem apmeklētājiem to izmantošanā, galvenās izmaiņas ir saistītas ar to, ka pagastu bibliotēkās ir palielinājies pakalpojumu apjoms un pilnvaras tos sniegt.

Informācija par VPVKAC pakalpojumiem Alūksnes novadā pieejama novada mājaslapā: <https://aluksne.lv/index.php/pasvaldiba/klientu-apkalposanas-centri/>.

Tabula "Alūksnes novada bibliotēku – VPVKAC 2023. gadā sniegto pakalpojumu, kas reģistrēti <https://www.pakalpojumucentri.lv, statistika>"

Nr. p.k.	Bibliotēkas – VPVKAC nosaukums	Pakalpojumi klātienē	Pakalpojumi neklātienē (zvani, e-pasti)	KOPĀ
1.	Alsviķu bibliotēka - VPVKAC	373	9	382
2.	Annas bibliotēka - VPVKAC	223		223
3.	Ilzenes bibliotēka - VPVKAC	88	2	90
4.	Jaunalūksnes bibliotēka - VPVKAC	86	18	104
5.	Jaunannas bibliotēka - VPVKAC	169		169
6.	Jaunlaicenes bibliotēka - VPVKAC	98		98
7.	Liepnas bibliotēka - VPVKAC	141	12	153
8.	Malienas bibliotēka - VPVKAC	124		124
9.	Māilupes bibliotēka - VPVKAC	135		135
10.	Māriņkalna bibliotēka - VPVKAC	38	12	50
11.	Pededzes bibliotēka - VPVKAC	413	32	445
12.	Veclaicenes bibliotēka - VPVKAC	82	2	84
13.	Zeltiņu bibliotēka - VPVKAC	170		170
14.	Mārkalnes bibliotēka - VPVKAC	darbu uzsāk 2024. gada janvārī		
			KOPĀ	2227

Statistikas dati uzrādīti, sākot no 07.03.2023., izņemot Pededzes VPVKAC - no 01.01.2023.

2023. gada septembrī reģionālais laikraksts "Alūksnes un Malienas Ziņas" veidoja reportāžu par pagasta bibliotēkām kā valsts un pašvaldību vienotajiem klientu apkalpošanas centriem. Ieskatam daži citāti no pagastu bibliotekārēm par atziņām un secinājumiem, kā mainījusies bibliotēkas loma šajā laikposmā.

Jaunannas bibliotēkas un VPVKAC centra vadītāja Velga Ločmele teic, ka risinājums vienā vietā izvietot gan bibliotēku, gan klientu apkalpošanas centru ir veiksmīgs. "Bibliotēka un klientu apkalpošanas centrs papildina viens otru. Cilvēks, nākot uz bibliotēku, vienlaikus var veikt nepieciešamos maksājumus vai iesniegt kādus dokumentus, un otrādi - apmeklējot klientu apkalpošanas centru, mājās var doties ar kādu grāmatu. Lielākoties izmato pašvaldības pakalpojumus, valsts - retāk. Izņēmums ir pavasaris, kad sniedz gada ienākumu deklarācijas Valsts ieņēmumus dienestā. Dienās, kad Jaunannā ir sociālais darbinieks, te ir vislielākais cilvēku pieplūdums, apmeklētāji nāk izdrukāt vajadzīgos dokumentus."

Bibliotēkas vadītāja Justīne Kļava Jaunalūksnes bibliotēkā, kas atrodas tuvu Alūksnes pilsētai, atzīst, ka klientu pagaidām nav bijis daudz. "Iemesli tam varētu būt trīs - cilvēki paši tiek ar visu galā, viņiem ir līdzcilvēki, kuri palīdz, vai dodas palīdzību meklēt uz pilsētu. Šī brīža aktualitāte ir e-taloni skolēniem - vecāki iesniedz iesniegumus, lai atjaunotu pazaudētu vai izveidotu jaunu e-talonu". Arī Kolberģa bibliotēkā vairāk klientu ir dienās, kad strādā sociālā darbiniece, nepieciešams drukāt konta izrakstus. "Nāk maksāt arī rēķinus, iesniegt slimības lapas".

Zeltiniešiem bibliotēka ir kopienas satikšanās vieta, un kopš tur atvērta arī klientu apkalpošanas centrs, iestādes nozīmīgums pastiprinājies. Zeltiņu bibliotēkas vadītāja: "Mācos līdz ar klientiem - ja iepriekš man piezvana un izstāsta, kāds pakalpojums būs nepieciešams, izpētu un noskaidroju, kas būs jādara. Gribas spēt cilvēkiem vienmēr palīdzēt. Šobrīd, piemēram, aktuāli ir ar elektrību saistīti jautājumi, slodžu pārslēgšana. Diemžēl senioriem bieži nav ID kartes vai internetbankas, kas lietu kārtošanu sarežģī."

Pededzē klientu apkalpošanas centru atvēra 2022. gada martā, gadu ātrāk kā citos novada pagastos. "Pēc visām reformām bibliotēka un klientu apkalpošanas centrs ir vienīgā vieta pagastā, kur vērsties pēc palīdzības. Ja arī kāda problēmsituācija vai jautājums neietilpst pakalpojumu grozā, te dodu padomu, kā rīkoties tālāk. Viņi zina, ka šeit būs saprasti. Ja nevarēsim problēmu atrisināt uz vietas, kopīgi atradīsim virzienu, ko darīt tālāk," saka Pededzes bibliotēkas vadītāja Mirdza Korne.

Visās Alūksnes novada bibliotēkās drukātā veidā pieejams pašvaldības informatīvais izdevums “Alūksnes Novada Vēstis”, izdevums lasāms arī elektroniskā formātā pašvaldības interneta vietnē un Lursoft laikrakstu bibliotēkā news.lv. Alūksnes novada pašvaldības mājas lapā var atrast visus svarīgākos dokumentus, kas attiecas uz pašvaldības darbu un iedzīvotājiem, tai skaitā domes pieņemtos lēmumus, ko meklēt var arī Alūksnes novada bibliotēkas veidotajā pašvaldības dokumentu datubāzē.

Drukātā veidā pašvaldības aktuālā informācija tiek izvietota informācijas stendos pagastu centros un/vai citās tam paredzētajās vietās bibliotēku telpās vai pie tām (ziņojumu dēļis, bukletu stends), tā piemēram, tiek izvietota informācija par deputātu pieņemšanas laikiem, komiteju, sēžu datumiem un saturu, sociālo palīdzību un pakalpojumiem, sabiedriskajām apspriešanām un aptaujām, kā arī cita valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centriem piederīga informācija.

• **Elektroniskais katalogs kā pakalpojums**

[Alūksnes reģiona bibliotēku kopkatalogs](#) atspoguļo 26 bibliotēku krājumus, no kurām 20 atrodas Alūksnes novadā, 6 – Smiltenes novadā (bijusī Apes novada teritorija, kas 2021. gadā administratīvi teritoriālās reformas ietvaros tika pievienota Smiltenes novadam).

- No bibliotēkām Alūksnes novadā kopkatalogā ietilpst Alūksnes novada bibliotēka ar 16 struktūrvienībām – pagastu publiskajām bibliotēkām, kā arī 3 no 4 skolu bibliotēkām (Alūksnes vidusskolas bibliotēka, Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzija, Ziemeļu pamatskolas bibliotēka).
- No bibliotēkām Smiltenes novadā kopkatalogā ietilpst 4 publiskās bibliotēkas (Apes, Gaujienas, Trapenes, Vidagas bibliotēkas) un divas skolu bibliotēkas (Dāvja Ozoliņa Apes pamatskolas bibliotēka, Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskolas bibliotēka).

Tabula “BIS ALISE izmantošana Alūksnes novada bibliotēkās”

	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2023)	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2023)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana		
Publiskās bibliotēkas	17	17	17	17	17	963	609
Skolu bibliotēkas	4	3	2	1	3	51	0

Tabula “Autorizētie lietotāji Alūksnes novada bibliotēkā un tās struktūrvienībās”

	2021.	2022.	2023.	% salīdzinot ar iepr. gadu	
Aktīvie lietotāji kopā	4365	4605	4679	+5%	+2%
Autorizētie lietotāji kopā	824	871	963	+6%	+10%
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	191	333	246	+74%	-26%

Pārskata gadā Alūksnes reģiona elektroniskajā kopkatalogā veikts uz pusi vairāk pasūtījumu – 663 (2022. gadā tie bija 332). No tiem Alūksnes novada bibliotēkām kopā pasūtītas 609 vienības, lielākā daļa no pasūtījumiem ir Alūksnes novada bibliotēkai – 528. Alūksnes reģiona kopkatalogā pieaudzis arī izdevumu atlases pieprasījumu kopskaits – 22178, no tiem mobilās aplikācijas pieprasījumu kopskaits – 5583 (attiecīgi 2022. gadā tie bija 15765, mobilajā aplikācijā – 3688). Tāpat pieaugums ir pagarinājuma pieprasījumu skaitā – 701 (2022. gadā – 323), veikto sesiju kopskaitā – 130216

(2022. gadā – 115090). Skaitļi liecina, ka elektroniskais katalogs kā pakalpojums pārskata gadā izmantots vairāk salīdzinājumā ar iepriekšējo.

Elektroniskā kataloga autorizācijas datus izsniedzam gan no jauna reģistrētiem lietotājiem (kas lieto internetu), gan esošajiem - pēc vajadzības vai aktualizējot kontaktinformāciju un atgādinot par šādu iespēju. Pamatā tos nosūtām e-pastā (uz lapiņas uzrakstītus tos var viegli nozaudēt), papildinot ar īsu informāciju par elektroniskā kataloga lietošanas iespējām, norādi, ka ar šiem pašiem autorizācijas datiem iespējams reģistrēties 3td e-grāmatu bibliotēkā (un kā to izdarīt), pievienojot arī portāla Letonika attālinātās piekļuves datus. Šiem e-pastiem pielikumā tiek pievienots arī [buklets](#), kas satur informāciju par bibliotēkas katalogu, e-grāmatu bibliotēku, saitēm un informāciju par citu atmiņas institūciju veidotajiem resursiem.

- **Digitalizācija**

Alūksnes novada bibliotēka veic tikai to dokumentu digitalizāciju, kas saistīti ar novadpētniecību – par Alūksnes novadu, ar reģionu saistītiem notikumiem un cilvēkiem utt.

Seno fotogrāfiju un dokumentu, kas saistītas ar pagasta dzīvi, digitalizācijā iesaistījušās arī Annas, Liepnas, Mārkalnes un Veclaicenes bibliotēkas. Skat. pārskata nodaļā *Novadpētniecība*.

- **Iekšzemes SBA**

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību SBA rādītāji”

SBA	2021.	2022.	2023.	+/- %	
				2021/2022	2022/2023
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	1575	1514	1857	-3,9%	+22,7%
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	1554	1505	1843	-3,2%	+22,5%

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas SBA rādītāji”

SBA	2021.	2022.	2023.	+/- %	
				2021/2022	2022/2023
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	94	127	188	+35%	+48%
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	408	494	505	+21%	+2,2%

Izdevumu aprīte galvenokārt notiek starp Alūksnes un četrām Smiltenes novada bibliotēkām. Grāmatu apmaiņā iesaistās arī Alūksnes vidusskolas, Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas un bijušās Alūksnes pilsētas sākumskolas bibliotēkas. Ar visām bibliotēkām ir izveidojusies laba sadarbība, kolēģu atsaucība nodrošina pakalpojuma pieejamību ļoti īsā laikā posmā. SBA kārtā tiek izsniegti dažādi bibliotēkas resursi: grāmatas, žurnāli, audio un videoieraksti. Pieprasīta tiek gan latviešu un ārzemju daiļliteratūra latviešu un krievu valodā, gan arī dažādu nozaru izdevumi (pedagoģija, psiholoģija, medicīna, ceļojumi u.c.), kuru nav savas bibliotēkas krājumā, kā arī jaunumi ātrākai lietotāju pieprasījumu apmierināšanai.

Pārskata periodā SBA pakalpojumus izmantoja 19 abu novadu bibliotēkas. No Alūksnes novada bibliotēkas krājuma citām reģiona bibliotēkām izsniegti 505 dažāda veida bibliotēkas resursi. Savukārt, saņemot no citām bibliotēkām 188 grāmatas, tika izpildīti Alūksnes novada bibliotēkas lasītāju pieprasījumi.

No Latvijas Nacionālās bibliotēkas pasūtītas un saņemtas 6 SBA grāmatas – divas par ekonomiku, viena par sociālo uzņēmējdarbību (angļu val.), viena vārdnīca par nedzirdīgo zīmju valodu, grāmata par nacionālajiem partizāniem Sēlijas pusē, kā arī pianistes Jautrītes Putniņas biogrāfiskā grāmata. Pārskata gadā no LNB pasūtītas arī trīs rakstu kopijas no periodiskajiem izdevumiem.

Lai nodrošinātu pielāgotās literatūras pieejamību, pārskata gadā no Latvijas Neredzīgo bibliotēkas SBA kārtā saņemtas 15 klausāmgrāmatas, zibatmiņā ierakstīto audiogrāmatu kolekcija ar 12 darbiem, 10 izdevumi palielinātā drukā, 3 – vieglajā valodā.

- **Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā**

Pārskata periodā nav konstatētas jaunas problēmas pakalpojumu pieejamības jomā.

6. Krājums

• Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Pārskata periodā Alūksnes novada bibliotēkai izstrādāts jauns krājuma dokuments “Alūksnes novada bibliotēkas krājuma komplektēšanas un organizācijas politika 2023.-2027.gadam”, kurš nosaka Alūksnes novada bibliotēkas un tās 16 struktūrvienību (pagastu bibliotēku) – Alsviķu bibliotēkas, Annas bibliotēkas, Ilzenes bibliotēkas, Jaunalūksnes bibliotēkas, Bejas bibliotēkas, Jaunannas bibliotēkas, Jaunlaicenes bibliotēkas, Kalncempju bibliotēkas, Liepnas bibliotēkas, Malienas bibliotēkas, Mārupes bibliotēkas, Mārkalnes bibliotēkas, Pededzes bibliotēkas, Veclaicenes bibliotēkas, Zeltiņu bibliotēkas un Māriņkalna bibliotēkas krājumu komplektēšanas un organizācijas jautājumus. Lielākā daļa no iepriekšējā krājuma plānošanas dokumentā izvirzītajiem uzdevumiem – sasniegta.

Dokumentā sniegts īss bibliotēku un apkalpojamās teritorijas un mērķauditorijas raksturojums, bibliotēku galvenie uzdevumi un uzdevumi krājuma veidošanā, sniegts krājuma komplektēšanas un informācijas resursu vispārīgs raksturojums, noteikti krājuma komplektēšanas pamatprincipi un prioritātes, kā arī noteikta dāvinājumu pieņemšanas un rekompēktēšanas politika.

Nosakot prioritātes krājuma komplektēšanā bibliotēkas struktūrvienībām (pagastu bibliotēkām), ņemtas vērā katra pagasta īpatnības, ģeogrāfiskā atrašanās vieta, iedzīvotāju sastāvs, nodarbošanās utt. Visās novada bibliotēkās tiek veidots novadpētniecības krājums.

Pārskata periodā bibliotēku krājumi tika papildināti regulāri, piešķirtā finansējuma apmērā. Lai veidotu kvalitatīvu, dažādu lietotāju grupu pieprasītu krājumu, tika komplektēta dažāda veida literatūra. Prioritātes nemainīgas: latviešu un vērtīgāko tulkotās daiļliteratūras izdevumu iegāde; izdevumi bērniem un pusaudžiem; jaunākā nozaru literatūra; novadpētniecības izdevumi un citi materiāli par Alūksni, tās apkārtni, nozīmīgām personībām. 2023. gadā Alūksnes novada bibliotēkas galvenais uzdevums – bibliotēku krājuma saturiskās kvalitātes uzlabošana un tā atbilstība lietotāju pieprasījumam, krājuma apgrozības un citu kvalitātes rādītāju uzlabošana, krājuma komplektēšanai paredzētā finansējuma saglabāšana, kā arī – krājumu inventarizācijas struktūrvienībās, likvidēto izglītības iestāžu bibliotēku krājumu nodošana citām bibliotēkām.

• Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2021.	2022.	2023.	+/- % salīdzinot ar iepriekšējo gadu	
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	40120	40959	36109	+2	-12
<i>t. sk. grāmatām</i>	26404	28502	24217	+8	-15
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	6111	5706	5570	-7	-2
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	13716	12457	11892	-9	-4,5
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pagastā/pilsētā	2,67	2,73	2,47	+2,2	-9,5
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	40120	40959	36109	+2	-12

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2021.	2022.	2023.	+/- % salīdzinot ar iepriekšējo gadu	
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	7273	7098	6911	-2,4	-2,6

<i>t. sk. grāmatām</i>	4750	5027	4435	+6,5	-12
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	1402	1605	1552	+14,5	-3,3
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	2523	2071	2476	-18	+20
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pagastā/pilsētā	1,02	1,01	1,00	-0,98	-0,99
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	7273	7098	6911	-2,4	-2,6

Pārskata periodā, strādājot sarežģītā finansiālajā situācijā, ir nedaudz samazinājies finansējums krājumu komplektēšanai. Krājuma komplektēšanai uz 1 iedzīvotāju izlietoti EUR 2,47 (-0,26 EUR, salīdzinot ar 2022.gadu) pašvaldības piešķirtā finansējuma. Krājuma komplektēšanai izlietotie līdzekļi ir 10% no bibliotēku gada kārtējiem izdevumiem, kas nav pietiekami.

Alūksnes novada bibliotēkai finansējums krājuma komplektēšanai uz 1 iedzīvotāju ir viszemākais - EUR 1,00 (-0,01). Bibliotēkām piešķirtie finanšu līdzekļi krājuma komplektēšanai atbilst Ministru kabineta noteikumu Nr.415 „Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi” ieteikumiem.

Grāmatu iegādei bibliotēkas tērējušas 67,1 % no kopējā krājuma papildināšanai piešķirtā finansējuma, preses izdevumu abonēšanai - 32,9 %, kas ir apmierinošs proporcionālais finansējuma daļījums par prioritāti izvirzot grāmatu krājuma papildināšanu.

Finansējums bērnu grāmatu iegādei ir 23% no grāmatām iztērētā finansējuma un tas ir nedaudz mazāks proporcionāli lietotāju – bērnu skaitam (27%).

Jaunās grāmatas tiek iegādātas regulāri, vienu reizi mēnesī, vērtējot izdevniecību piedāvājumu un katra konkrētā izdevuma saturisko un fizisko kvalitāti. Tā kā grāmatu cenas arvien paaugstinās, bet finansējums komplektēšanai palicis nemainīgs un pat samazinājies - iegādāto grāmatu eksemplāru skaits ir mazāks. Preses abonēšanai piešķirtie līdzekļi nedaudz samazinājušies, lasītāju interese par preses izdevumiem ir noturīga. Periodisko izdevumu klāsts ir plašs, daudzveidīgs.

Grāmatu iegādei turpināta ilggadējā sadarbība ar SIA “Virja LK” un SIA “Apgāds Zvaigzne ABC” Alūksnes grāmatnīcu. Grāmatas lielākoties tiek iegādātas tikai 1 eksemplārā (izņēmums - pieprasīti oriģinālliteratūras izdevumi).

• **Krājuma pārbaudes (inventarizācijas)**

Automatizētās krājumu inventarizācijas, izmantojot IS Alise inventarizācijas moduli, pārskata periodā veiktas sekojošās Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībās:

- Malienas bibliotēkā - jūnijā;
- Annas bibliotēkā - septembrī;

un Smiltenes novada bibliotēkas struktūrvienībās:

- Vidagas bibliotēkā - maijā;
- Gaujienas bibliotēkās – maijā.

Veicot bibliotēku krājumu pārbaudi, secināts, ka trūkstošo izdevumu skaits ir neliels, pārsvarā izdevumi pazuduši brīvpieejas apstākļos. Nepieciešams atjaunot bojātos svītrkodus. Jāturpina rekomplektēt bibliotēku krājumi no saturā novecojušiem un nolietotiem izdevumiem, dubletēm, bet mazāk pieprasītie izdevumi jāpārvieta uz krātuvēm, lai brīvāks un pārskatāmāk izvietotu aktīvo krājumu.

Krājumu inventarizācijas procesu nodrošina un tajās piedalās Alūksnes novada bibliotēkas darbinieki.

• **Krājuma rādītāji:**

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību krājuma rādītāji”

	2021.	2022.	2023.
Jauniegunumi kopā	11149	10995	9481
<i>t. sk. grāmatas</i>	3566	3601	3112
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1239	1198	989
<i>t. sk. bērniem</i>	922	1087	784
Izslēgtie dokumenti	11547	12368	13 346

Krājuma kopskaits	134992	133611	129 560
Grāmatu krājuma apgrozība	0,53	0,52	0,55
Periodisko izdevumu apgrozība	2,1	2,5	2,4

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas krājuma rādītāji”

	2021.	2022.	2023.
Jaunieguvumi kopā	1815	1761	1621
<i>t. sk. grāmatas</i>	609	665	594
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	116	131	123
<i>t. sk. bērniem</i>	268	216	168
Izslēgtie dokumenti	1720	1893	2970
Krājuma kopskaits	40316	40178	38553
Grāmatu krājuma apgrozība	1,03	1,02	0,75
Periodisko izdevumu apgrozība	1,9	2,1	2,1

Pārskata periodā Alūksnes novada bibliotēkā un tās struktūrvienībās jaunieguvumu – grāmatu skaits samazinājies par 488 grāmatām (-13,5%) un preses izdevumu skaits par 1025 eksemplāriem (-13,9%), salīdzinot ar 2022. gadu. Alūksnes novada bibliotēkā – jaunieguvumu – grāmatu skaits samazinājies par 71 (-10,7%), preses izdevumi – par 70 eksemplāriem (-6,4%), kas ir likumsakarīgi, jo par 12 % samazinājies pašvaldības finansējums.

31,8% no jauniegūtajām grāmatām ir latviešu daiļliteratūra, 25,2% - grāmatas bērniem.

Visvairāk jauniegūto izdevumu ir daiļliteratūrā - 1899 eksemplāri jeb 61% no grāmatu jaunieguvumiem. Vismazāk papildinātas sporta, ģeogrāfijas un literatūrzinātnes nozares. Iegādājoties daiļliteratūru, īpaši tiek izvērtēts tās saturs un arī fiziskā kvalitāte. Nozaru literatūra tiek komplektēta, ņemot vērā izdevēju piedāvājumu, lietotāju pieprasījumu un katras konkrētās bibliotēkas profilu, pievēršot uzmanību izdevumu saturam. Tiek turpināts iepirkt grāmatas krievu valodā, bet īpaši rūpīgi izvērtējot saturu.

97,2 % jaunieguvumu komplektēti latviešu valodā, 2,5 % - krievu valodā, 0,3% - citās valodās. Svešvalodās izdevumi komplektēti Alūksnes novada un Pededzes bibliotēkās, ņemot vērā lietotāju un iedzīvotāju sastāvu.

Kopējais jaunieguvumu skaits uz 1 lietotāju ir 2,03 vienības, grāmatas – 0,7 vienības uz 1 bibliotēku lietotāju.

Krājuma komplektēšanas avoti pārskata periodā nemainīgi: lielākoties grāmatas iegādātas SIA “Virja LK” un SIA “Apgāds Zvaigzne ABC” Alūksnes grāmatnīcā, atsevišķos gadījumos pie izdevējiem, preses izdevumi abonēti VAS “Latvijas Pasts” vai pie izdevējiem.

Lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” saņemtas 314 grāmatas par kopējo summu 3037,77 EUR. 2023. gada kolekcijā bija iekļautas 24 grāmatas: astoņi latviešu autoru darbi, piecpadsmit tulkojumi un viens folkloras krājums. Kolekcijas grāmatas saņēma 10 publiskās Alūksnes novada bibliotēkas - Annas, Jaunannas, Alsviķu, Ilzenes, Jaunalūksnes, Liepnas, Māriņkalna, Pededzes, Zeltiņu bibliotēkas un Alūksnes novada bibliotēka, kā arī Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas bibliotēka.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas realizētā projekta “Rakstītāji un rakstu zīmes: latviešu autori un literatūra Latvijas bibliotēkās” ietvaros Alūksnes novada bibliotēka un tās struktūrvienības kopumā saņēma 240 augstvērtīgas grāmatas par kopējo vērtību 2907,82 EUR.

2023.gadā Alūksnes novada bibliotēkā un tās struktūrvienībās veikta krājuma saturiskā un fiziskā uzlabošana, no krājumiem izslēgtas 13346 vienības, no tām 5754 grāmatas kā nolietoti un novecojuši izdevumi, un tas ir par 2% vairāk, salīdzinot ar 2022. gadu. No Alūksnes novada bibliotēkas krājuma izslēgtas 2970 vienības, no kurām - grāmatas 1790 eks, audiovizuālie dokumenti – 59. Alūksnes novada bibliotēkā no aktīvā krājuma uz krātuvi pārvietoti liekie un mazpieprasītie izdevumi (372 vienības). Krātuves krājums sastāda 5172 vienības.

Diemžēl, pārskata periodā samazinājies krājuma apgrozījums, jo par 4,5 % samazinājies izsniegums un finansējums krājuma komplektēšanai pat par 11,8%.

Izvērtējot saņemtos dāvinājumus un bezatlīdzības izdevumus, atskaites gadā novada bibliotēkās kopumā dāvinājumos saņemti 329 eksemplāri grāmatu, kas ir 10,6 % no visām jauniegūtajām grāmatām 2023. gadā. Lielāko skaitu veido bibliotēkas lietotāju – fizisku personu dāvinājumi. No individuālajiem dāvinātājiem krājumā tiek uzņemtas grāmatas ļoti labā stāvoklī, kas parasti kalpo apmaiņai jau nolietotām krājumā esošām grāmatām. No tiem - latviešu autoru jaunākie romāni (Ingūnas Baueres, Daces Rukšānes, Monikas Zīles, Lijas Brīdakas, Daces Judinas u.c.); jaunākie tulkotās daiļliteratūras izdevumi; nozaru izdevumi (pedagoģijā, psiholoģijā, valodniecībā); grāmatas bērniem. 2023. gadā saņemti arī pašu grāmatu autoru dāvinājumi – no Daces Markus, Vizmas Supes, Astrīdas Ievednieces, Baibas Cīrules, Naura Gekiša u.c.

Pateicoties privātiem ziedojumiem, Annas un Pededzes bibliotēkas iegādājās jaunas grāmatas- Annas bibliotēka 30 grāmatas par 426 EUR un Pededzes bibliotēka 21 grāmatu par kopējo summu 310 EUR.

Tā kā finansējums krājuma komplektēšanai pārskata gadā bija mazāks, tad aktīvāk tika izmantots SBA pakalpojums - saņemto un nosūtīto izdevumu skaits kopumā pieaudzis par 22,6%, salīdzinot ar 2022. gadu.

Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību krājumā uz 01.01.2024. pavisam atrodas 129 560 vienības, tai skaitā

- Grāmatas, audiovizuālie izdevumi - 105 680
- periodiskie izd.-23 871.

Krājums latviešu valodā - 67%, krievu valodā - 31%, citās valodās (angļu, vācu, ukraiņu) - 2%.

Krājuma kopējais apjoms samazinājies par 3%, salīdzinot ar 2022. gadu.

Rēķinot uz vienu Alūksnes novada pašvaldības teritorijas iedzīvotāju (14632), ir 8,85 bibliotēku fiziskā krājuma vienības un uz vienu bibliotēkas lietotāju – 27,7 vienības. Jāturpina darbs pie krājumu fiziskās un saturiskās kvalitātes uzlabošanas!

- **Datubāzes**

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkā un tās struktūrvienībās pieejamo datubāžu izmantojums”

Datubāze	2021.	2022.	2023.	+/- procenti salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu	
Letonika					
skatījumi	4961	3784	4822	-24	+27
piekļuves sesiju skaits	3080	2476	2178	-20	-12
lejuplāžu skaits					
News					
skatījumi					
piekļuves sesiju skaits			729		
lejuplāžu skaits	5040	4929	3389	-2	-31

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums”

Datubāze	2021.	2022.	2023.	+/- procenti salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu	
Letonika					
skatījumi	3084	1929	1749	-37	-9
piekļuves sesiju skaits	1117	868	616	-22	-29
lejuplāžu skaits					
News					
skatījumi					
piekļuves sesiju skaits	200	250	240		
lejuplāžu skaits	1432	1398	508	-2	-64

Publisko bibliotēku apmeklētājiem tiek nodrošināta bezmaksas pieeja divām autorizētajām tiešsaistes datubāzēm - Lursoft laikrakstu bibliotēkai news.lv un Letonikas portālam letonika.lv.

Visām novada bibliotēkām ir iespēja piedāvāt saviem apmeklētājiem piekļuves datus, lai Letonika portālu varētu izmantot arī attālināti. Pamatā gan pieslēgšanās attālināti notikusi ar Alūksnes novada bibliotēkas izsniegtajiem piekļuves datiem – 292 sesijas (756 skatījumi) no kopējām 323 (840). Uz vietas bibliotēkā Letonika datubāze visvairāk izmantota Alūksnes novada bibliotēkā (324 sesijas, 993 skatījumi), Pededzes bibliotēkā (340/823), Bejas bibliotēkā (326/475), Jaunlaicenes bibliotēkā (205/595), Annas bibliotēkā (207/226). Kopumā Letonika datubāzes izmantojums samazinājies, salīdzinājumā ar 2022. gadu, tomēr skatījumu skaita ziņā šis kritums ir neliels.

Apmēram par trešdaļu samazinājies news.lv datubāzē skatīto rakstu skaits (lejuplādes). Tas pamatā saistīts ar datubāzes izmantošanas rādītāju samazinājumu Alūksnes novada bibliotēkā, jo pārskata gadā iekavējies darbs ar news.lv “aģenta” piegādātās informācijas pārskatīšanu, kas tiek izmantota ar novadu saistītu rakstu apzināšanai un saglabāšanai. Tāpat kā iepriekšējā, 2022. pārskata gadā, visvairāk news.lv datubāze izmantota Jaunlaicenes bibliotēkā - 2056 raksti/lejuplādes (kopskaits visām bibliotēkām - 3389). Salīdzinājumam - Alūksnes novada bibliotēkā tie bija 508 raksti, Pededzes bibliotēkā - 238, Alsviķu bibliotēkā - 176. Jaunlaicenes bibliotēkas vadītāja norāda, ka viņas bibliotēkā ir šīs datubāzes lasītāji, kas iecienījuši laikrakstus “Neatkarīgā Rīta Avīze” un “Latvijas Avīze”.

Kopumā jāsecina, ka reģiona bibliotēkās datu bāzu Letonika.lv un News.lv izmantojums krasi atšķiras. Vairākās pagastu bibliotēkās rādītāji nelieli, kamēr citās tās izmantotas aktīvi.

Kopš aprīļa Alūksnes novada bibliotēkā un 13 pagastu bibliotēkās bija pieejams "Delfi Plus" saturs - gan bibliotēkas datoros, gan katram lietotājam savā ierīcē, ja tā pieslēgusies bibliotēkas interneta tīklam un lietotājs izveidojis savu profilu portālā. Iniciatīva norisinājās “Delfi” komandai sadarbojoties ar Latvijas Bibliotekāru biedrību un pieteikties “Delfi Plus” saturam varēja visas publiskās bibliotēkas Latvijā.

- **Krājuma un datubāzu popularizēšana**

Visbiežāk izmantotais krājuma popularizēšanas veids bibliotēkās ir literatūras izstādes. Pārskata gadā ar tematisko izstāžu palīdzību bibliotēkas sniedza apmeklētājiem informāciju par dažādām aktuālām tēmām (Pasaules Ūdens diena, Starptautiskā Zemes diena), par rakstnieku jubilejām (I. Ziedonis, O. Vācietis), par gadskārtu svētkiem (Mātes diena, Lieldienas, Ziemassvētki), kā arī piedāvāja ieskatīties Latvijā un pasaulē populāru cilvēku dzīvesstāstos (“Truša gadā dzimušie”). Izstāžu veidā tika aktualizētas atsevišķas krājuma daļas (latviešu stāsti, jaunākā latviešu dzeja, Ziemeļvalstu literatūra). Tādas izstādes iepazīstina lietotājus ar bibliotēkas krājuma daudzveidību, ļauj lasītājiem no jauna ieraudzīt plauktos nepelnīti piemirstās grāmatas, kā arī veicina krājuma aktīvāku apgrozījumu. Tiek veidotas arī mazās - vienas dienas izstādes (Paldies diena, Laimes diena utt.).

Bibliotēku darbinieku novērojumi liecina, ka ar katru gadu vairāk izjūtams, ka bibliotēku lasītāji ļoti bieži vēršas pie bibliotekāra ar konkrētu pieprasījumu vai pēc ieteikuma, ko lasīt, retāk - pastāvīgi plauktos paši izvēlas sev nepieciešamo, labprāt apmeklētāji izvēlas grāmatas no jauno grāmatu plaukta, izstāžu stendiem vai no citu lasītāju tikko nodotajām grāmatām.

Alūksnes novada bibliotēkā nav zaudējusi aktualitāti un vienmēr kupli apmeklēta ir ikmēneša Jauno grāmatu diena, kuru papildina jaunieguvumu izstāde un grāmatu apskats – prezentācija. Šie pasākumi palīdz lasītājiem labāk orientēties jaunāko izdevumu klāstā, ļaujot sekot līdzī bibliotēkas krājuma aktualitātēm. Bibliotēkās jauno grāmatu saraksti pieejami gan tradicionālajā (drukātā), gan elektroniskā veidā (bibliotēkas interneta vietnē, sociālajos tīklos). Tos var saņemt savā e-pastā tie lietotāji, kurus interesē informācija par bibliotēkā notiekošajiem pasākumiem un aktivitātēm. Gada beigās tika nolemts tomēr mazliet mainīt ierasto kārtību un piedāvāt lasītājiem iepazīties ar jaunieguvumiem citādā formātā – nepiesaistīt to konkrētai dienai, bet, iegādājoties jaunās grāmatas, pēc iespējas ātrāk laist tās aprītē.

Atbalstot Martas Seleckas un Gustava Terzena LTV1 veidoto raidījumu "Literatūra – ceļojums ar rakstnieku" bibliotēkās katru gadu tiek iekārtots speciāls plaukts ar raidījumā iekļautajām grāmatām, tādā veidā aicinot visus interesentus doties aizraujošā lasīšanas tūrē.

Alūksnes novada bibliotēkas krājuma organizācijas nodaļas vadītāja sagatavojusi apskatu un prezentāciju par visvecāko bibliotēkā pieejamo grāmatu kolekciju "Senās grāmatas stāsts".

Turpinājās un papildinājās ar jauniem ierakstiem Alūksnes novada bibliotēkas Facebook kontā pirms dažiem gadiem aizsāktā rubrika "Ko lasīt?" ar bibliotekāru ieteiktajām grāmatām skat. piemērus [te](#), arī [te](#) un [te](#), kā arī rubrika "Ko lasa alūksnieši?", kurā ar savu lasīšanas pieredzi dalās novada iedzīvotāji: piemēram, PII "Sprīdītis" pedagoģe [Ilze Holla](#), Liepnas pagasta iedzīvotāja, bāriņtiesas locekle [Ilze Pņova](#) un skolotāja, ansambļa "Noskaņa" vadītāja [Lilita Spirka](#). Sociālajos tīklos un bibliotēkas interneta vietnē regulāri tiek ievietota informācija par krājumā pieejamiem izdevumiem un jaunieguvumiem, lasītāko grāmatu TOP gan katra mēneša, gan gada griezumā.

Informatīvās norādes plauktu galos un grāmatu marķējums ar saturam atbilstošām uzlīmēm palīdz lasītājiem labāk orientēties bibliotēkas telpās un ātrāk atrast sev interesējošo. Atsevišķā plauktā izvietotiem novadnieku darbiem un literatūrai par novadniekiem ir piešķirts savs marķējums.

Tikšanās ar rakstniekiem, dzejniekiem, publicistiem vienmēr papildina tematiskās izstādes ar šo autoru darbiem un literatūru par viņiem. Aizvadītajā gadā VKKF atbalstītā projekta "Es esmu... rakstnieks" ietvaros Alūksnes novada bibliotēkā noorganizētas sarunas ar 6 autoriem, kuru darbi - biogrāfiskie romāni - iznākuši sērijā "Es esmu...". Tiekoties un sarunājoties ar 6 rakstniekiem - Andri Akmentiņu, Māri Bērziņu, Ingu Gaili, Arno Jundzi, Osvaldu Zebri, Ingu Žoludi – alūksniešiem bija iespēja iepazīt 12 rakstniekus – gan minētos mūsdienu autorus, gan latviešu literatūrai un kultūrvēsturei tik nozīmīgos klasiskus - Jāni Ezeriņu, Vili Lāci, Ivandi Kaiju, Eduardu Veidenbaumu, Gunaru Janovski un Jāni Poruku.

Savukārt, lai veicināt bērnu un pusaudžu interesi par grāmatu lasīšanu un vairot viņos lasītprieku, kā arī - lai popularizētu latviešu oriģinālliteratūru un grāmatu lasīšanu kā saturīgu un vērtīgu brīvā laika pavadīšanas veidu, bērniem un pusaudžiem projekta "Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītprieks -3" ietvaros atbilstoši vecumposmiem noorganizētas 6 klātienē tikšanās/darbnīcas kopā ar grāmatu autoriem – Agnesi Zarāni, Ievu Melgalvi, Inesi Pakloni, Rebeku Lukošus, Lauru Vinogradovu un Viesturu Ņerus.

Priecē, ka pēc šādiem pasākumiem lasītājiem rodas pastiprināta interese par konkrēta autora daiļradi, pēc viņa darbiem veidojas rinda. Pēc vairākām tikšanās reizēm laikrakstā "Alūksnes un Malienas Ziņas" tapušas publikācijas: piemēram, raksts "[Kā uzplauka Vendenes lotospuķe](#)", raksts "[Kad satiekas Akmentiņš un Ezeriņš](#)".

Rakstnieks Māris Bērziņš sarunā ar lasītājiem Alūksnes novada bibliotēkā

Krājumu un datu bāzu popularizēšanas metodes pārskata periodā īpaši nav mainījušās - par krājumā pieejamiem izdevumiem un jaunieguvumiem, lasītākajām grāmatām bibliotēkas informāciju ievieto sociālajos tīklos un Alūksnes novada bibliotēkas interneta vietnē, tā pieejama klātienē

bibliotēkās informatīvu plakātu, bukletu veidā, dažādām mērķauditorijām tiek piedāvāti literatūras apskati.

Martā aicinājām savus lasītājus piedalīties izzinoši izglītojošā konkursā “Lasi, meklē un ceļo!”, ko rīkoja Kultūras informācijas sistēmu centrs kopā ar sadarbības partneriem. Konkursa ietvaros bija jāmeklē atbildes uz jautājumiem elektroniskajos resursos, kas pieejami Latvijas bibliotēkās (arī attālinātā veidā) – e-grāmatu bibliotēkā www.3td.lv, digitālo zinību resursā www.letonika.lv un Lursoft laikrakstu bibliotēkā www.news.lv. Atsevišķi konkurss norisinājās arī bibliotekāru auditorijai, 4 konkursa kārtas bija sagatavotas gan viņiem, gan bibliotēku lasītājiem.

Tradicionāli par datubāzēm lasītāji tiek informēti klātienē apmeklējumu laikā, īpaši no jauna reģistrētie lasītāji, par tām izvietota informācija pie IT iekārtām, sociālajos tīklos, mājaslapā. Sūtot e-pastā piekļuves datus elektroniskajam katalogam un 3td.lv e-grāmatu bibliotēkai, tiek pievienoti arī autorizācijas dati Letonika portālam. Visās novadu bibliotēkās pieejams Alūksnes novada bibliotēkas sagatavotais [buklets par katalogiem un datubāzēm](#), ko piedāvāt apmeklētājiem.

Vairāku pagastu bibliotēku vadītājas kopā ar saviem čaklākajiem senioriem apmeklēja Alūksnes novada bibliotēkas rīkotos pasākumus – tikšanās ar rakstniekiem.

Annas bibliotēkā ciklā “Latviešu grāmatai 500” tika organizēts pasākums “Grāmata – būtne ar savu vēsturi, nozīmi, uzdevumu, smaržu, likteni un īpašnieku”, kurā piedalījās Alūksnes novada bibliotēkas krājuma organizācijas nodaļas vadītāja, iepazīstinot apmeklētājus ar visvecāko bibliotēkā pieejamo grāmatu kolekciju un izveidota izstāde “Grāmatas no vecvecmāmiņas laikiem...”.

Ilzenes bibliotēkā prezentējot novadpētniecības materiālu izstādi pasākumā “Čonku skolas atmiņu vakars”, tika uzsvērtā šīs unikālās kolekcijas vērtība, kura satur dažādus vēsturiskus materiālus - fotogrāfijas, publikācijas. Dzejas dienu ietvaros, iesaistoties akcijā “Dzeja elpo Alūksnē”, pie bibliotēkas uz bruģa tika rakstīti novadniece Aldonas Atgāzes dzejoļi par dzimto Ilzeni kā veltījums ikvienam ilzenietim.

Jaunalūksnes bibliotēkā maijā un jūnijā lasītājiem tika piedāvāta vēl nebijusi aktivitāte “Nevari izdomāt kādu grāmatu lasīt? Izvelc kādu grāmatas nosaukumu no ieteikumu trauka!”. Bibliotēkas vadītāja Justīne Kļava: “Bieži ir tā, ka lasītājs atnāk uz bibliotēku un saka, lai kaut ko iesaku. Tāpēc bija izdomāta šī aktivitāte, kur traukā bija saliktas lapiņas ar grāmatu nosaukumiem, lasītājs izvilka un saņēma grāmatu, pēc tam saņēmu arī atsauksmes, ka bijis ļoti interesanti un gadījies lasīt arī it kā nevēlamu grāmatu, bet izrādījies ļoti interesanta”. Pasākumā “Kas jauns bibliotēkā?” lasītājiem bija jāpiedalās aktivitātē – jāzin vai jāuzmin, kuru grāmatu sarakstījis kurš autors. Pēc pasākuma katrs apmeklētājs paņēma līdzīgu kādu no pieminētajām grāmatām.

Jaunlaicenes bibliotēkā pieejamās abonētās pilno tekstu tiešsaistes datubāzes tiek aktīvi popularizētas un izmantotas. Par bezmaksas pieeju datubāzēm izlikta informācija bibliotēkā un arī pie katra lietotāja datora. Šie resursi regulāri tiek popularizēti Digitālās nedēļas pasākumos. Tiek sūtīti e-pasti un SMS ar atgādinājumiem par datubāzu bezmaksas izmantošanas iespējām, notiek individuālas konsultācijas un apmācības.

Pārskata periodā apmeklētāji aicināti piedalīties izzinoši izglītojošā konkursā “Lasi, Meklē un Ceļo!”, kurā atbildes uz jautājumiem jāmeklē bibliotēkā pieejamajos elektroniskajos resursos – 3TD E-grāmatu bibliotēkā www.3td.lv, digitālo zinību resursā www.letonika.lv un Lursoft laikrakstu bibliotēkā www.news.lv.

Liepnas bibliotēkā skolēni tiek apmācīti strādāt ar datubāzēm, visbiežāk izmantojot portālu letonika.lv. Lietotājiem tiek piedāvāti arī grāmatu apskati.

Bibliotēkas apmeklētāji iesaistījās iniciatīvā “Ko lasa alūksnieši?” un dalījās savā lasīšanas pieredzē, iepazīstinot citus ar tām grāmatām, kuras ir lasītas bērnībā, kuras ik pa laikam tiek pārlasītas, kuras iedvesmo un kuras gribētos kādreiz izlasīt. Šajā rubrikā ar savu grāmatu kolekciju dalījās pagasta iedzīvotājas Lilita Spirka un Ilze Pņova. Arī Liepnas bibliotēkā citi apmeklētāji varēja aplūkot viņu sniegtās atziņas par izlasītajām grāmatām.

Malienas bibliotēkā izveidotas tematiskās literatūras izstādes, kas veltītas dažādiem svarīgiem vēstures notikumiem, rakstniekiem - jubilāriem, gadskārtu ieražu svētkiem.

Bibliotēkas vadītāja Daina Baltā: “Ikdienā tukšās vietas grāmatu plauktos aizpildu ar grāmatām, pagriežot tās pretskatā pret apmeklētāju. Šī metode darbojas, jo bieži izvēlas tieši to grāmatu, kuras vāka bilde ir redzama uzreiz”. Starp veiksmīgākiem aizvadīta gada pasākumiem varētu nosaukt Dzejas dienas akciju “Dzeja elpo”, Margaritas Stārastes pasaku pasaulē”, “Ziemassvētki Ziemeļos”. Ciklā “Latviešu grāmatai – 500” tika veltīta izstāde “Kad vecais satiekas ar jauno”.

Māriņkalna bibliotēkas krājuma popularizēšana notiek caur izstādēm, jauno grāmatu apskatiem un rīkotajiem pasākumiem. Ļoti gaidīti un ar lielu interesi tiek uzklausi jaunieguvumu apskati, kuri domāti gan senioru, gan skolēnu auditorijai. Datubāzes tiek popularizētas visiem apmeklētājiem, bet vairāk tās tomēr izmanto seniori.

Zeltiņu bibliotēkā krājuma popularizēšanas nolūkos iekārtotas dažādas literatūras izstādes gan par rakstnieku jubilejām, gan par latviešu tautas tradīcijām, gan par valsts svētkiem un atceres dienām. Tika veidoti jauno grāmatu apskati un saraksti, reizi ceturksnī apkopots “Lasītāko grāmatu TOP 3”, gada beigās “TOP 10”. Bibliotēkas apmeklētāji piedalījās KISC erudīcijas konkursā “Lasi, meklē un ceļo”, Eiropas eksāmenā, izmantoja iespēju Digitālajā nedēļā atjaunot zināšanas par datubāzēm, 3TD E-grāmatu bibliotēku u.c., kā arī iesaistījās radošajās darbnīcās “Grozū pīšana no papīra”. Informācija par pasākumiem atrodama sociālajos tīklos <https://www.facebook.com/Zeltini/>

• **Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” - “Rakstītāji un rakstu zīmes: latviešu autori un literatūra Latvijas bibliotēkās”**

Latvijas Nacionālās bibliotēkas ar VKKF atbalstu realizētā projekta “Rakstītāji un rakstu zīmes: latviešu autori un literatūra Latvijas bibliotēkās” ietvaros Alūksnes novada bibliotēka un tās struktūrvienības kopumā saņēma 240 augstvērtīgas grāmatas par kopējo vērtību 2907,82 EUR. Alūksnes novada bibliotēka papildināja krājumu ar 14 eksemplāriem vērtīgu grāmatu kopsummā par 280,63 EUR. Katra novada bibliotēka vidēji saņēma 13–15 grāmatas par ~ 170 EUR.

Grāmatu piedāvājums ļoti plašs - oriģinālliteratūras darbi, kultūras izdevumi, vārdnīcas, enciklopēdijas, uzzīņu literatūra, kā arī augstvērtīgi tulkojumi. Projektu īstenojot, iesaistījās visi publisko bibliotēku darbinieki, izvēloties saviem lasītājiem saistošāko, interesantāko izdevumu klāstu. Visvairāk pieprasītie projekta izdevumi Alūksnes novada bibliotēkās –

- M. Levina “Dizainere”;
- S. Kuzmins “Skaistums un nemiers”;
- I. Dimante “Greisirdīgās rotaļas”;
- Z. Daudziņa ”Mans kara gads”;
- V. Ozols “ Pazudusī meita”.

Grāmatas bērniem -

- Z. Zusta “Toto atkož noslēpumu”;
- Z. Zusta “Ucipuci meklē mājas”;
- “Nekārtības rūķīša enciklopēdija”;
- I. Zandere “Putni mūs redz”;
- I. Tomusks “Izmeklētāji no 3.a”.

Alūksnes novada bibliotēka, piedaloties programmā, krājumu papildināja ar vērtīgiem nozaru literatūras izdevumiem, kurus par pašvaldības piešķirto finansējumu būtu grūti iegādāties:

“Vidzemes muižas un to bibliotēkas”, “Homo musicus”, “20. gadsimta Latvijas vēsture “ 3. un 4.daļu, “Administratīvā procesa tiesības”, “Krimināllikuma komentāri”, “Apdrošināšanas pamati”, ”Konstruktīvā komunikācija”, “No saknēm uz galotnēm” u.c.

Katrā projekta grāmatā ielīmēta uzlīme, lasītāji par projekta grāmatām informēti gan Alūksnes novada interneta vietnē, gan sociālajos tīklos, kā arī sagatavotas informējošas prezentācijas.

- **Darbs ar parādniekiem**

Darbā ar parādniekiem būtisku izmaiņu nav, tā joprojām ir aktuāla problēma, kas ietekmē lietotāju apkalpošanas kvalitāti. Rūpējoties par izdevumu pieejamību, regulāri tiek apzināti tie lietotāji, kuri aizkavē grāmatu nodošanas termiņus. Saziņa ar viņiem notiek gan telefoniski, gan ar īsziņu un e-pasta starpniecību, gan izmantojot BIS Alise iespēju nosūtīt elektroniskos atgādinājumus uz lietotāja e-pastu. Daži lasītāji operatīvi reaģē un steidzas pēc iespējas ātrāk nokārtot parādus, citiem ir jāatkārto vairākas reizes, bet visgrūtāk ir ar tiem, kuri ignorē zvanus, īsziņas, e-pasta vēstules, jo ar viņiem nav iespējams komunicēt nekādā veidā. Nevar sazināties arī ar tiem, kuri ir norādījuši neeksistējošos telefona numurus un e-pasta adreses. Citi ir mainījuši dzīvesvietu vai aizbraukuši uz ārzemēm. Reizēm izrādās, ka grāmatas ir sabojātas vai nozaudētas, un tāpēc parādnieks, baidoties no iespējamiem sodiem, par labāku uzskata vispār nerādīties bibliotēkā, bet, protams – tikai savstarpēji komunicējot, var atrisināt radušos problēmu un situāciju. Grāmatas nozaudēšanas vai sabojāšanas gadījumā, pirmkārt, piedāvājam lasītājam iespēju aizvietot nozaudēto grāmatu ar līdzvērtīgu izdevumu. Neatgūtie iespieddarbi ar laiku tiek izslēgti no krājuma. Soda naudas netiek piemērotas.

Visi jaunie lasītāji tiek iepazīstināti ar bibliotēkas lietošanas noteikumiem, īpaši uzsverot nepieciešamību ievērot grāmatu lietošanas termiņus un iespēju vajadzības gadījumā tās pagarināt dažādos veidos - personīgi atnākot, piezvanot, atsūtot ziņojumu uz bibliotēkas e-pastu vai elektroniski – ar autorizācijas datiem pieslēdzoties bibliotēkas katalogam.

Alūksnes pilsētas skolu absolventiem skolas izsniedz anketu, kurā jādabū paraksts arī no Alūksnes novada bibliotēkas, kas apliecina, ka visas saistības ar bibliotēku ir nokārtotas. Darbā ar parādniekiem – skolēniem izmantojam saziņu ar vecākiem.

Pozitīvi vērtējama ir parādniekiem liegtā iespēja pilnā apmērā izmantot bibliotēkas katalogu, pasūtot un rezervējot grāmatas, kā arī grāmatu lasīšana 3TD E-grāmatu bibliotēkā. Tie, kas vēlas izmantot šos pakalpojumus, ir spiesti vispirms pagarināt paņemto lasāmvielu, un tikai tad viņiem rodas iespēja pasūtīt kaut ko jaunu vai lasīt grāmatas elektroniskajā versijā.

- **Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, secinājumi**

Kā viena no pārskata perioda iezīmēm – Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienību (pagastu bibliotēku) noslodze – uzsākot bibliotēkā darboties valsts un pašvaldības vienotajiem klientu apkalpošanas centriem, kas darbiniekiem uzliek papildus jaunus pienākumus, mazāk laika tika veltīts darbam ar krājumu, tā popularizēšanai. Ceram, ka jau 2024. gadā bibliotēku darbinieki būs apguvuši prasmīgāk plānot savu darbu un laiku, būs zinošāki, veicot jaunus pienākumus, tad arī pietiekošs laiks tiks veltīts krājuma kvalitātei un tā atklāšanai.

Pārskata periodā turpinājās Alūksnes novada skolu tīkla reforma – tika slēgtas 4 pagastu skolas, kas aktualizēja jautājumu par likvidēto skolu krājumiem. Alūksnes novada bibliotēkas speciālisti sniedza konsultatīvu un praktisku palīdzību krājuma uzskaitē IS Alise, to nodošanā citām bibliotēkām, norakstīšanā. Saturā vērtīgākās grāmatas no likvidētās Strautiņu pamatskolas tika nodotas citām reģiona publiskajām bibliotēkām, mācību literatūra, atbilstoši vecumposmiem – pārējām novada skolām. Tomēr liela daļa grāmatu - norakstītas.

Pārējās problēmas jau zināmas – nepietiekams finansējums krājuma komplektēšanai, rindas uz jaunajām grāmatām, Alūksnes novada bibliotēkā - telpu šaurība, tādēļ aktīvā krājuma daļa ir diezgan pieblīvota un grūti pārskatāma. Aktīvāka kļuvusi SBA izmantošana, tas vismaz daļēji paātrina iespēju lasītājiem tikt pie kārotās grāmatas.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

- Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji**

Alūksnes novada bibliotēkas bērnu apkalpošanas nodaļas mērķauditorija ir pirmsskolas vecuma bērni, skolēni, jaunieši, bērnu un jauniešu vecāki, pedagogi, vasarās arī pilsētas viesi. Pārskata gadā viens no svarīgiem bērnu apkalpošanas nodaļas uzdevumiem bija kvalitatīvi apkalpot savus lasītājus un piedāvāt bibliotēkas pakalpojumus dažāda vecuma bērniem un pieaugušajiem, veicināt bērnu lasītprasmi un sadarboties ar pedagogiem mācību satura realizēšanas procesā.

2022./2023.mācību gadā Alūksnes novadā darbojas Alūksnes pilsētas sākumskola, Alūksnes novada vidusskola, E. Glika Alūksnes Valsts ģimnāzija, Bejas pamatskola, Jaunannas Mūzikas un mākslas pamatskola, Liepnas pamatskola, Malienas pamatskola, Strautiņu pamatskola un Ziemeļu pamatskola. 2023./24.mācību gadā tika veikta reorganizācija Alūksnes novada izglītības iestāžu tīklā. Jaunajā mācību gadā darbu uzsāka tikai 4 vispārīzglītojošās skolas: Alūksnes vidusskola, Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzija (izglītību apgūst 10.-12. klašu skolēni), Alekseja Grāvīša Liepnas pamatskola un Ziemeļu pamatskola. Alūksnes novadā tika likvidētas Bejas pamatskola, Jaunannas Mūzikas un mākslas pamatskola, Malienas pamatskola un Strautiņu pamatskola. Pagastu bibliotēkām tas draud ar bērnu lietotāju skaita samazināšanos un ar problēmām darbā ar bērniem.

Tabula “Galvenie rādītāji darbā ar bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem Alūksnes novada bibliotēkā”

	2021.	2022.	2023.	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	580	740	740	+27,6 %; 0 %
Apmeklējums	4007	6918	6819	+72,6 % ; -1,45%
Izniegums	5608	7499	6438	+33,7%; -14,15%

Alūksnes novada bibliotēkas bērnu apkalpošanas nodaļā 2023. gadā reģistrēti 740 lietotāji, kas ir 42 % no visiem 2023.gadā Alūksnes novada bibliotēkā reģistrētajiem lietotājiem. Salīdzinoši ar 2022. gadu lietotāju skaits ir identisks. Apmeklējumu skaits sastādīja 34 % no kopējā fiziskā bibliotēkas apmeklējumu skaita, tas ir samazinājies par 99 apmeklētājiem, bet iespieddarbu izniegums sastāda 17 % no bibliotēkas kopējā fiziskā izniegumu, un tas ir samazinājies par 1061 vienību. Analizējot statistikas datus, 2023.gadā vērojama tendence darba pamatrādītājiem samazināties. To var izskaidrot ar iedzīvotāju skaita samazināšanos Alūksnes pilsētā un novadā.

Tabula “Galvenie rādītāji darbā ar bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem Alūksnes novada bibliotēkā + struktūrvienībās”

	2021.	2022.	2023.	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	1189	1312	1297	+10,3%; -1,1%
Apmeklējums	7336	11 494	11 816	+56,7%; +2,8%
Izniegums	11 227	12 554	11126	+11,8%; -11,4%

Pārskata gadā Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībās reģistrēti 1297 lietotāji vecumā līdz 18 gadiem, t.i. 28 % no visa bibliotēku lietotāju skaita, un tas ir samazinājies par 15 lietotājiem. Apmeklējumu skaits bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem sastāda 11816 apmeklētāju jeb 21 % no kopējā bibliotēku fiziskā apmeklējumu skaita. Salīdzinoši ar 2022. gadu apmeklējumu skaits ir pieaudzis par 322 apmeklētājiem. Izniegums bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem sastāda 11126

eksemplārus, tas ir tikai 10 % no kopējā bibliotēku fiziskā izsniegumu skaita. Salīdzināt ar 2022. gadu, tas ir samazinājies par 1428 iespieddarbiem.

Mazais lietotāju skaits pagastu bibliotēkās izskaidrojams ar to, ka pēc skolu reformas, pamatskolas darbojās tikai 2 Alūksnes novada pagastos- Liepnā un Ziemeros. Lai arī pagastos vairs nav skolas un bibliotēka kļuvusi klusāka, tomēr tur regulāri iegriežas skolēni vai viņu vecāki apjautāties par BJVŽ grāmatām vai arī skolā uzdotās ieteicamās literatūras meklējumos. Vasarā bibliotēkas apmeklē vairāk bērnu, jo pie vecvecākiem atbrauc mazbērni no citām Latvijas pilsētām, kā arī no citām valstīm.

Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja Justīne kļava par bibliotēkas apmeklējumu raksta: “Pusaudži un jaunieši līdz 18 gadiem bibliotēku apmeklē reti, pa dienu visi ir prom pilsētā, jo tur ir viņu izglītības iestāde. Jaunalūksnes bibliotēkā ierodas vakaros vai skolēnu brīvlaikos, kā arī ja ir izteikta vajadzība pēc kādas grāmatas mācību nolūkiem. Uzrunājot māmiņas, kuras atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā un kuras apmeklēja bibliotēkas rīkotos Mazuļu rītus, vairākas izvēlas Jaunalūksnes bibliotēku kā brīvā laika pavadīšanas vietu, telpas ir siltas un tīras, māmiņa lasa žurnālus vai kādu grāmatu, bet bērniņš tikmēr spēlējas un iepazīst jauno vietu”.

Veclaicenes bibliotēkas vadītāja Maija Bleiferte secina, ka “pirmsskolas vecuma bērnus uz lasīšanu ieinteresē vecmāmiņas, kuras pašas aktīvi apmeklē bibliotēku”.

Zeltiņu bibliotēkas vadītāja Agita Žīgure, analizējot savas bibliotēkas galvenos darba rādītājus, pārskatā raksta: “Zeltiņu pagasta bērni 2023./2024. mācību gadu uzsāk dažādās skolās: Alūksnes vidusskolā, Lejasciema pamatskolā, Gulbenē, Valmierā. Līdz ar to bērnu nokļūšana skolā un atpakaļ dzīvesvietā ir dažādiem transportiem, dažādos laikos. Tas vēl vairāk ietekmē bibliotēkas darbu ar bērniem. Katrā skolā vai tai tuvākā apkārtnē ir bibliotēka, kur pavadīt laiku pēc stundām, gaidot autobusu. Tādēļ vēlme apmeklēt savu pagasta bibliotēku, ja vēl dzīvo tālāk no centra, sarūk. Šīs paaudzes bērnu vecāki, ar maziem izņēmumiem, arī paši nav tie aktīvākie bibliotēkas lietotāji. Bērni ir dažāda vecuma, noorganizēt pasākumus problemātiski, darbs ar viņiem individuāls. Apmeklējums salīdzinoši liels, jo vēstures krātuvē bija skolēnu grupu ekskursijas (134 bērni)”.

• **Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem**

Alūksnes novada bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļas darbinieki veic konsultatīvo darbu ar Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībām - pagastu bibliotēkām:

- sniedz konsultācijas klātienē, telefoniski, elektroniski profesionālajos jautājumos par darbu ar bērniem bibliotēkās, t.sk. novada skolu bibliotēkām;
- koordinē lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” aktivitātes novada publiskajās un skolu bibliotēkās;
- koordinē “Skaļās lasīšanas sacensību” aktivitātes, piedalās vietējos konkursos un organizē novada noslēguma pasākumu;
- informē par LNB Bērnu literatūras centra aktivitātēm, piedalās semināros, iegūto informāciju izplata novada bibliotēkām;
- e-pastā pārsūta dažāda veida informāciju par darbu ar bērniem, ko saņem no LNB, Net-Safe Latvia Drošs internets, Ziemeļvalstu biroja u.c. iestādēm.

Visaktīvāk notiek koordinējošais darbs ar bibliotēkām, kas piedalās lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. BJVŽ programmā 2023. gadā piedalījās 10 publiskās bibliotēkas un 1 skolu bibliotēka. Bērnu Žūrijas grāmatas tika atvestas no LNB uz Alūksnes novada bibliotēku, kur tās tika sadalītas pagastu un skolu bibliotēkām. ANB veic arī Bērnu žūrijas balviņu sadali.

Cita veida metodiskā un konsultatīvā palīdzība tika sniegta pēc pieprasījuma.

• **Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana**

2023. gadā Alūksnes novada bibliotēkas krājums papildināts ar 168 grāmatām bērniem un jauniešiem, 2022. gadā tās bija 216 grāmatas, pārskata gadā jauniegādāto bērnu un jauniešu grāmatu skaits samazinājies. Alūksnes novada bibliotēkā bērnu un jauniešu grāmatas sastāda 28 % no kopējā Alūksnes novada bibliotēkas grāmatu jaunieguvumu skaita. Alternatīvās lietas pārskata gadā netika iegādātas. 2023. gadā bibliotēkā tika abonēti 15 periodiskie izdevumi bērniem un jauniešiem.

Pagastu bibliotēkās samazinājušies izlietotie pašvaldības līdzekļi bērnu literatūras iegādei. Šeit līdzekļi taupīti apzināti, jo augstvērtīga bērnu literatūra tika saņemta programmās “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” un “Grāmatu iepirkums publiskām bibliotēkām”. Kopā Alūksnes novadā bibliotēkās ienākušas 890 grāmatas bērniem un jauniešiem, salīdzinoši ar 2022. gadu – par 25 grāmatām mazāk. 2023. gadā Alūksnes novada bibliotēku krājumus papildināja 314 grāmatas no lasītveicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Kultūras ministrijas atbalstītā projekta “Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” grāmatu sarakstā bija patiesi vērtīgas grāmatas bērniem un skolēniem, no kurām daudzas līdz šim nebija nonākušas pagastu bibliotēku plauktos. Pārskata gadā no šī projekta bibliotēkas saņēma grāmatas divas reizes. Bibliotēku krājumus papildināja arī Alūksnes novada skolu reorganizācijas kārtībā iegūtās grāmatas, adresētas dažāda vecuma skolēniem un viņu vecākiem. Salīdzinoši pa bērnu un jauniešu vecuma posmiem, vairāk krājums tiek papildināts ar grāmatām pirmskolas un jaunāko klašu skolēniem. Viņi arī ir čaklākie grāmatu un žurnālu lasītāji. Pagastu bibliotēkās mazāk tiek iegādātas grāmatas pusaudžiem un jauniešiem, jo pēc tām ir mazs pieprasījums, ko var apmierināt SBA kārtā. Maz (1-2 nosaukumu), bet dažās bibliotēkās vispār netiek abonēti periodiskie izdevumi bērniem un jauniešiem. Par bērnu un jauniešu periodiku interese šajā pārskata gadā nav bijusi liela. Periodikas izdevumos tiek iekļauti bērnam veicami uzdevumi, kuru izpilde paredzēta ar rakstāmriku. Tā kā rakstīt bibliotēkas resursos nav atļauts, bērnu ģimenes dod priekšroku periodiku iegādāties paši.

Alūksnes novada bibliotēkas regulāri veic nolietoto un neaktuālo, bojāto un nozaudēto krājuma vienību norakstīšanu, tādējādi sekojot līdz krājuma kvalitātei un apjomam, lai apmeklētājiem nodrošinātu kvalitatīvus un mūsdienīgus resursus. Alūksnes novada bibliotēkā izslēgto bērnu grāmatu skaits 2023.gadā bija 248 eksemplāri, salīdzinoši ar 2022.gadu, tika izslēgts par 67 grāmatām vairāk. Visās Alūksnes novada bibliotēkās kopā izslēgti 1124 eksemplāri, to skaits palielinājies par 403 eksemplāriem.

Annas bibliotēkā pārskata periodā tika iegādātas 2 jaunas attīstošās spēles, 4 puzles, 8 spēles brīvā dabā un 2 lielformāta spēles saturīga brīvā laika pavadīšanai gan ārā, gan bibliotēkas telpās ar mērķi – ieinteresēt ģimenes ar bērniem apmeklēt bibliotēku.

Jaunalūksnes bibliotēkā 2023. gadā iegādāta koka spēle “Alfabēts”, kas piemērota dažādu vecumu bērniem. Jaunākā vecuma pirmskolas bērni var izmantot vārdu krājuma papildināšanai, bet vecākie pirmskolas bērni – lai apgūtu rakstītos burtus.

- **Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām**

Tradicionāla darba forma bibliotēkās ir bibliotekārās un informācijpratības stundas, kad attiecīgi bērnu vecuma posmiem tiek runāts par darbu ar uzziņu literatūru, par informācijas meklēšanas avotiem, pirmsskolas izglītības iestāžu bērni, mazāko klašu skolēni dodas ekskursijā uz bibliotēku, veidoti grāmatu apskati, runāts par drošu interneta lietošanu, medijpratību. Pasākumos, kuri norisinās bibliotēkās, bērniem tika attīstītas gan lasīšanas prasmes, gan klausīšanās, gan radošās darbošanās prasmes. Klašu grupas un individuālos jaunos bibliotēkas lietotājus pirmajā bibliotēkas apmeklējuma reizē iepazīstinājām ar bibliotēkas telpām, katram parādot, kur un kā izvietotas grāmatas, preses izdevumi, spēles. Pēc pirmsskolas izglītības pedagogu pieprasījuma palīdzējām atlasīt literatūru par konkrētām nodarbību tēmām.

Bibliotēkās ir materiāli, ar ko darbojās jaunākie bērni, piemēram, spēlē galda spēles, zīmē, krāso, pilda dažādas krustvārdu mīklas, lasa anekdotes.

Alūksnes novada bibliotēkas bērnu apkalpošanas nodaļā visa gada garumā tika organizēts grāmatu un rotaļlietu izstāžu cikls "Dzīvnieki bērnu grāmatās". Dažos mēnešos tika organizētas literārās stundas un grāmatu priekšā lasīšanas stundas par konkrēto mēneša dzīvnieku.

- Janvāris – kaķis

Grāmatu priekšā lasīšanas stunda PII audzēkņiem "Kaķīts mans, kaķīts mans, Melns ar baltām ķepiņām...", kuru apmeklēja četras PII audzēkņu grupas (kopā 65 apmeklētāji).

- Februāris- zaķis un trusis
- Marts-pele un žurka

Sadarbība ar PII Sprīdītis 10. grupu, bibliotēkā bija skatāma zīmējumu un darinājumu izstāde no plastilīna. Bērni iedvesmu bija guvuši klausoties un lasot literāros darbus par pelēm un žurkām.

Nodarbību par pelēm apmeklēja Alūksnes novada vidusskolas pirmsskolas vecuma bērnu grupiņa.

- Aprīlis – govys

Aprīļa mēnesī bibliotēkā bija skatāma Intas Cingleres figūru kolekcijas izstāde "Govis un gotiņas".

Grāmatu priekšā lasīšanas stunda "Govis un gotiņas" PII audzēkņiem. Pasākumu apmeklēja 4 grupas (59 apmeklētāji).

- Maijs - aita un kaza
- Jūnijs - kukaiņi
- Jūlijs - zirgs
- Augusts - suns

Augustā grāmatu izstādi par suņiem papildināja Annas Zīles figūru kolekcijas izstāde "Suņi un sunīši".

- Septembris - vāvere
- Oktobris - lācis

Oktobrī skatāma interesanta Rasmus Sloģes rotaļlietu kolekcijas izstāde "Lāči un lācīši". Tematiskā stunda "Lāči tiekas bibliotēkā" PII audzēkņiem. Apmeklēja astoņas grupas (128 apmeklētāji).

- Novembris- alnis, briedis un lapsa
- Decembris- vilks.

Alūksnes novada bibliotēkas bērnu apkalpošanas nodaļā otrs gada izstāžu cikls bija "Rakstnieki - jubilāri", katru mēnesi izstāde veltīta šī mēneša jubilāriem. Grāmatu popularizēšanai bērnu apkalpošanas nodaļā tika izlikta literatūras izstāde par dažādiem citiem tematiem. Pēc grāmatu izsnieguma var secināt, ka apmeklētāji vairāk pamana, aplūko un paņem lasīšanai grāmatas no izstādēm, kas ir iekārtotas labi pārrēdzamās vietās, ne no plauktiem.

Alūksnes novada bibliotēkas bērnu apkalpošanas nodaļas telpās 2023.gada bija skatāmas arī ceļojošās izstādes:

- zīmējumu izstāde pēc pasakas "Runcis zābakos"- PII Sprīdītis 10. grupas audzēkņu darbi;

- projekta "Toreiz ar tagad" foto mirkli- Neformālās jauniešu grupas "Oluksnieši" un Alūksnes Bērnu un jauniešu centra foto izstāde;

Bērnu apkalpošanas nodaļā marta mēnesī apskatāma projekta "Toreiz ar tagad" fotogrāfiju izstāde. Projekta īstenotājs ir neformāla jauniešu grupa "Oluksnieši" sadarbībā ar Alūksnes Bērnu un jauniešu centru. Projekta mērķis ir veicināt paaudžu komunikāciju un sadarbību. Jaunieši vēlas, lai dažādu paaudžu cilvēkiem būtu interese un iespēja vieglāk skatīties uz šīs dienas pasauli.

- plakātu izstāde "Mute, rokas, kājas"- Alūksnes vidusskolas 5. klašu skolēnu darbu ceļojošā izstāde.

Pārskatā Alūksnes novada bibliotēkas bērnu apkalpošanas nodaļā tika organizētas radošās darbnīcas:

- Sniegavīra krūze (zīmējām, līmējām, rakstījām uz krūzes sveicienus Sniegavīram, sniegam, ziemai);
- Sveču dekopēšana- tās laikā bērni ar salvetēm dekopēja sveces.

- Gatavosim apsveikumus Sirsniņdienai;
- Radošā darbnīca "Ūdens diena";
- Radošā darbnīca "Zaķi zaķojas" (gatavojām dekorus, apsveikumus Lieldienām);
- Radošā darbnīca – "Pavasara vēstneši", kurā zīmējām, līmējām, griežām, no papas un dažādu krāsas dzijas tapa putni, kurus izvietojām bibliotēkas foajē uz sienas.

- Radošā darbnīca Māmiņdienai “Māmiņ, tu esi...!”;
Tuvojoties Mātes dienai, aicinājām bērnus pagatavot apsveikumus māmiņai, kā arī dekorus. No izlietotajiem tualetes papīra rullīšiem gatavojām krāsainas tulpes, zīmējām, līmējām kartiņas.

- Sniegavīru gatavošana
Martā viens otram priekšā skaļi lasījām M. Parras grāmatu "Vafeļu sirdis". Atsaucība bija ļoti liela, piedalījās ne tikai bērni, bet arī māmiņas un omītes. Pēc tam mīlojāmies ar dažāda veida vafelēm.

Annas bibliotēkas vadītāja Ina Balaņuka: “Lielākā bērnu un jauniešu aktivitāte bibliotēkā un rotaļu laukumā pie bibliotēkas notika vasarā”. Sadarbībā ar Alūksnes Kultūras centra kultūras darbinieci Annas pagastā, tika organizēta aktīvi radošā svētdiena bērniem.

Ilzenes bibliotēkas darba pārskatā lasāms: ”Veicinot izpratni par bibliotēkas darbu, atbalstām ikviena iedzīvotāja līdziesaisti, it sevišķi - jauniešu, dodot iespēju attīstīt prasmes un iemaņas, lai varētu aktīvāk iekļauties kopienas dzīvē. Lai studenti, skolnieki varētu realizēt dažādas mācību programmas – bibliotēka ir lielākais atbalsts, jo var nodrošināt telpu pieejamību izglītības un sabiedrisko aktivitāšu norisei. Tika atbalstīta 12. klases audzēknes iecere izveidot publisko grāmatu apmaiņas skapīti, kurš tika izvietots bibliotēkas āra teritorijā (ziemas periodā tas novietots telpā). Sadarbībā ar jaunietales idejas atbalstītājiem, organizēts grāmatu skapja atklāšanas pasākums (skat. attēlu zemāk) - sarunas pie tējas tases, 14 spēļu spēlēšana, ideju apmaiņa. Par šo norisi publicēti foto un ieraksti bibliotēkas Facebook lapā, kas izraisīja lielu interesi iedzīvotāju un jaunietales vienaudžu vidū. Tika iegūtas iemaņas projekta sagatavošanā un realizēšanā. Jaunieši tiek rosināti iesaistīties citu bibliotēku, organizāciju rīkotajos erudīcijas konkursos un viktorīnās “Lasi, meklē un ceļo!”, “Eiropa Alūksnes novadā- atpazīsti projektu!”- iesaiste ir minimāla, kaut vairumam ir sarežģīti ātri atrast vajadzīgo informāciju, izmantojot elektroniskos resursus.”

Novitāte **Jaunalūksnes bibliotēkā**, kas pārskata periodā tika atzīta kā labi apmeklēts ikmēneša pasākums, bija “Mazuļu rīti”, kad bibliotēkā sanāca māmiņas un tēti ar bērniņiem līdz 2 gadu vecumam. Vienmēr tika sagatavotas attīstošas rotaļlietas bērniem, mēdza izspēlēt pirkstiņrotaļas. Kāda nodarbība vairāk vērsta uz māmiņas/tēta mentālo veselību. Bet kopējā misija šim pasākumam bija rast iespēju, kur mammai satikt mammu, vienkārši parunāties, būt sabiedrībā. Papildus ieguvums – bērni redz kādu citu vidi, apgūst kaut ko jaunu un satiekas arī savā starpā. 2023. gadā bija 7 tikšanās reizes - katra mēneša pirmajā vai otrajā ceturtdienā.

Mazuļu rīti Jaunalūksnes bibliotēkā

Aprīlī Jaunalūksnes bibliotēkā notika nodarbība PII “Pūcīte” mazākās grupiņas bērniem (bērnu vecums 2,5 līdz 3 gadi) “Pavasaris laukā un bibliotēkā”. Iepazinām bibliotēku, apskatījām lielāko un mazāko bibliotēkas grāmatu. Nodarbības noslēgumā katrs bērniņš “atrada” paslēptus pavasara simbolus, uzdevums veicināja pirkstu veiclību, radošumu, prasmi noturēt uzmanību.

Jūlijā bibliotēkā notika pasākumu cikls dažāda vecuma bērniem (pārsvārā apmeklēja bērni vecumā no 8 līdz 13 gadiem) “Pavadi jautru, radošu un izzinošu dienu Jaunalūksnes bibliotēkā”: 04.07. Galda spēļu diena - spēlējām dažādas galda spēles, kas attīsta domāšanu, vārdu krājumu;

11.07. Radošo uzdevumu diena - aplikācijas ar kreppapīru uz katra bērna izvēlēta zīmējuma, darbiņš veicināja radošumu, iztēli, pirkstu veiclību. Izveidotie darbiņi nonāca bibliotēkas izstādē, kur katrs apmeklētājs varēja par tiem balsot;

18.07. Izzinošo uzdevumu diena- katram bērna bija iespēja kā bibliotēkā izvietotas grāmatas, katram bija jāatrod konkrētā grāmata, jāizlasa noteikta lappuse vai stāsts un jāaizpilda jautājumu lapa, uzdevums veicināja lasītprasmi, izprast lasīto un spēt atbildēt uz jautājumiem. Katrs par piedalīšanos saņēma mazu veicināšanas balviņu.

Liepnas bibliotēkas pasākumā par Bērnu žūrijas grāmatām, tika lasīti dzejoļi no A. Neibarta grāmatas “Ļaudiena.rrr”, pēc tam bērni pildīja darba lapas, kā arī kopīgi meklēja sev nepazīstamus vārdus gan Sinonīmu vārdnīcā, gan datu bāzē letonika.lv.

Nodarbība Jaunalūksnes bibliotēkā

Malienas bibliotēkas vadītāja Daina Baltā: “Lai pilnveidotu bērnu izpratni un zināšanas par drošu interneta vidi, tika rīkoti vairāki medijpratības pasākumi. Jaunāko klašu skolēniem organizēta nodarbība droša interneta skoliņa “Ričijs Rū un internets”, izmantojot sēriju “Baigā vēstule”, pēc video noskatīšanās bērni atbildēja uz kontroljautājumiem par redzēto un dzirdēto, pildīja uzdevumus. Lasīja un analizēja pasaku “Pasaka par princesi Lauru un nepatikšanām sociālajos tīklos”. Bērnudārza divām grupiņām izmantota sērija “Kas ir internets un kā tas darbojas un jēgpilna viedierīču izmantošana”. Pārrunāja, kā katrs mājās izmanto un lieto viedierīces, cik bieži un ilgi. Bērni pildīja dažādus uzdevumus, noslēgumā bērni saņēma diplomus - Esi kļuvis par drošāka interneta lietotāju.”

Nodarbība Malienas bibliotēkā

Malienas pamatskolas 7. klases skolēni apmeklēja bibliotēku, lai uzzinātu kādus pakalpojumus sniedz valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs, kurš tagad darbojas Malienas bibliotēkā, kā arī, protams, iepazīnās ar bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, datu bāzēm, uzzināja par 3td e-grāmatu bibliotēku. Bibliotēkā regulāri notiek dažādas radošās darbnīcas, aizrautīgai un jaunu prasmju iegūšanai: Lieldienas dekoru veidošana, pēc M. Stārastes stāsta “Zīļuks” veidojām plastilīna zīļukus. Māmiņām no papīra veidojām taureņus.

Bērniem no PII “Mazputniņš” patīk viesoties un darboties Malienas bibliotēkā

Malienas pamatskolas vecuma bērni piedalījās pasākumā “Kad vecais satiekas ar jauno”. Bibliotēkā bija izvietota seno grāmatu izstāde, kas veltīta “Latviešu grāmatai 500”. Pēc izstādes apskates bērni izvēlējās Raiņa grāmatu “Zelta sietiņš”, lasīja dzejoļus - pēc pašu izvēles. “Ja es būtu mākslinieks”- kādu veidotu grāmatas noformējumu. Tapa grāmatas vāka noformējums. Ar PII “Mazputniņš” bērniem piedalījāmies dzejas dienu pasākuma “Dzeja elpo”, izmantojām I. Zanderes dzejoļu krājumu Dieguburti, attiecīgi tapa zīmējumi uz asfalta.

Dzeja elpo Malienā

Sadarbībā ar Malienas tautas namu un PII Mazputniņš notika Jāņu ielīgošanas pasākums “Visa laba Jāņu zāle”, zāliņu atpazīšana, vainagu pīšana un protams cienāšanās ar sieru. Latvijas Republikas proklamēšanas dienai par godu bērnu audzētāju grupiņas bija izveidojušas plakātu apsveikumus, ko uzdāvināja bibliotēkai un tika izvietoti bibliotēkas informācijas stendā, lai jebkurš apmeklētājs varētu apskatīties.

Mārkalnes bibliotēkas aktivitātes:

- teātra nodarbība, kurā tika attīstīta prasme uzstāties publikas priekšā, spēlējot ēnu teātri;
- radošās darbnīcas (papīra darbnīca, veidojot princeses un prinčus ēnu teātrim; grāmatzīmju darbnīca, kurā papildus tika apgūta prasme strādāt ar kopētāju, printeri un laminēšanas iekārtu);
- zīmējumu izstāžu veidošana;
- bērni izzināja pagasta vēsturi, apmeklējot pagasta Vēstures istabu, jautājot dažādus jautājumus. Tā ietekmē paši mācījās ActionBound aplikācijā veidot spēli ar jautājumiem par tuvāko pagasta teritoriju;
- sniegtas bērniem un jauniešiem uzziņas skolas vajadzībām, piemēram, kādi māju vārdi pagastā, kādas vecākās grāmatas atrodas bibliotēkā.

Veclaicenes bibliotēkā pārskata gadā sniegtas 2 uzziņas par Veclaicenes kultūrvēsturi (Alūksnes novada pamatskolas un Igaunijas ģimnāzijas audzēknēm). Bibliotēkas organizētajā pārgājienā, kas notika Muzeju nakts ietvaros, piedalījās arī 3 jaunietes un guva novadpētnieciskas zināšanas. Veclaicēnē viesojās arī divi klašu kolektīvi- no Alūksnes un Vecpiebalgas, kurām bibliotekāre sniedza gida pakalpojumus vēstures krātuvē un aizsargājamo ainavu apvidū.

- **Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes**

Alūksnes novada bibliotēkas bērnu apkalpošanas nodaļa organizē pasākumus dažādām vecuma grupām. Pasākumi tiek plānoti gan neatkarīgi no mācību procesa skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs, gan ciešā sadarbībā ar pilsētas skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm. Kā viena no populārākajām un veiksmīgākajām lasīšanas veicināšanas aktivitātēm ir “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Alūksnes novada bibliotēkā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā 2023” anketas aizpildīja 194 eksperti. Lasīšanu uzsāka vairāk bērnu un vecāku, bet dažādi iemesli traucēja izlasīt visas grāmatas un aizpildīt anketu. Lai veicinātu lasītprasmi un piesaistītu lasītājus Bērnu žūrijai, bibliotēka aktīvi strādāja ar pirmsskolas izglītības iestāžu sagatavošanas grupām. Alūksnes novada bibliotēka Bērnu žūrijā iesaistīja trīs grupas no pirmsskolas izglītības iestādes ”Pienenīte”, piecas grupas no PII “Sprīdītis” un Alūksnes vidusskolas pirmsskolas grupiņu. Kopā anketas aizpildīja 142 bērni no pirmsskolas izglītības iestādēm. Problemātiska bija lasītāju iesaiste un anketu aizpildīšana vecuma grupā 15+, kurā anketu aizpildīja tikai 1 lasītājs.

Februārī organizējam Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2022 noslēguma pasākumu, kurā piedalījās bērni no vecuma grupām 5+, 9+, 11+. Pasākumā izmantojam uzdevumus no LNB sagatavotajiem BJVŽ metodiskajiem materiāliem, tad ieradās vectēvs Antons ar cienastu un balviņām.

Lai iepazītos ar 2023. gada Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas grāmatām, septembrī bibliotēkā viesojās PII “Pienenīte” grupiņa. Visi kopā izlasījām Anetes Meleces grāmatu “Pazudušais miedziņš”, pēc tam bērni zīmēja sapņišus.

Veiksmīga lasītveicināšanas programma, kurā piedalās arī mūsu novada 5. klašu skolēni, ir Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības. Alūksnes novada finālā, kas notika 24.maijā Alūksnes novada bibliotēkas telpās, piedalījās 9 dalībnieki no 3 Alūksnes novada skolām. Septembrī klātienē Alūksnes novadu LNB Ziedoņa zālē pārstāvēja Alūksnes vidusskolas 5. klases skolniece Kate Pilsētniece, kura LNB Ziedoņa zālē lasīja Astrīdas Lindgrēnes grāmatu “Ronja- laupītāja meita”.

Šī aktivitāte ir laba iespēja ieinteresēt bērnus grāmatu lasīšanai, ko atzina arī skolotāji, kuri palīdzēja sagatavoties konkursam.

Kā laba tradīcija, kas tika aizsākta jau iepriekšējos gados, arī 2023. gadā uz pirmskolas izglītības iestādi “Sprīdītis” regulāri vedam ceļojošo čemodānu ar grāmatām par kādu skolotāju pieprasītu tematu. Šī gada čemodāna satura temati bija:

- jaunākās (2021.-2022.g. izdotās) grāmatas PII vecuma bērniem;
- grāmatas par drošību (uz ceļa, uz ūdens u.c.);
- grāmatas par kokiem, mežu un tā iemītniekiem;
- grāmatas par Ziemassvētkiem.

Alūksnes novada bibliotēkas bērnu apkalpošanas nodaļā tika organizētas vairākas aktivitātes Droša interneta nedēļā “Drošāks internets sākās ar tevi!” :

- Literatūras izstāde ”Internets un drošība tajā”;
- Plakātu izstāde ”Esi drošs internetā!”(PII Sprīdītis audzēkņu darbiņu izstāde);
- Nodarbība par Drošu internetu 5.-6.klasēm (62 apmeklētāji);
- Izzinoša nodarbība ”Esi drošs internetā”- Uzzini, piedalies kaļot!, satiec Bee-Bot!, ko vadīja PII Sprīdītis skolotāja Dita Holla.

Jau otro gadu Alūksnes novada bibliotēkas darbinieces maijā piedalījās PII Sprīdītis” organizētajā ģimeņu sporta dienā. Tautas sporta pasākums tika īstenots projekta “Dzīvo vesels Alūksnes novadā!” ietvaros. Bibliotēka piedāvāja dažādas aktivitātes ”Pele brauc ar auto”.

Alūksnes novada bibliotēkas dalība novada ģimeņu sporta dienā

Pēc piedalīšanās SIA “TET” seminārā par medijpratību pirmskolas vecuma bērniem, tika organizēta stunda pirmskolas vecuma bērniem par drošu internetu. Nodarbībā tika izmantotas filmiņas no TET skoliņas par Ričiju Rū, uzdevumi- rēbusi un sameklē vārdus.

Alūksnes novada bibliotēkā tika izstādīta Rīgas Centrālās bibliotēkas ceļojošā grāmatu izstāde “100+ grāmatas bērniem”. Papildus izstādei tika sagatavota nodarbība izstādes apmeklētāju grupām. Izstādi apmeklēja deviņas klašu grupas (160 apmeklētāji) un 100 individuālie dažāda vecuma apmeklētāji.

Rīgas Centrālās bibliotēkas ceļojošā grāmatu izstāde “100+ grāmatas bērniem” Alūksnē

Alūksnes novada bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļas darbinieces aicināja apmeklētājus piedalīties Maijas Laukmanes jubilejai veltītajā zibakcijā pie bibliotēkas, kurā skaļi lasījām dzejnieces dzejoļus.

Lasīšanas zibakcija pie Alūksnes novada bibliotēkas

Alūksnes novada bibliotēkā vasarā varēja aplūkot ceļojošo grāmatu izstādi “Ceļo valodu pasaulē ar Alisi Brīnumzemē!”, kur ikkatrs varēja iepazīties ar grāmatas” Alisē brīnumzemē” 37 dažādās Eiropas un pasaules valstīs izdotiem izdevumiem.

Vasarā bibliotēku apmeklēja nometnes “Pirāti brīvdienās” 20 dalībnieki, kuru mērķis bija iepazīties ar pirātu dzīvi grāmatās. Kopīgi pārrunājam par pirātu dzīvesveidu, karogu, viņu ikdienu, un kā kļūt par pirātu 7 dienās.

Pirāti Alūksnes novada bibliotēkā

Lai iepazītos ar Alūksnes novada bibliotēku un bērnu apkalpošanas nodaļu, tematisko stundu “Bibliotēka un grāmata” apmeklēja PII iestādes Sprīdītis jaunākās grupas bērni. Jaunā mācību gada sākumā bibliotēku trīs apmeklēja 2. klases (50 apmeklētāji). Skolēni iepazīnās ar bibliotēkas lietošanas noteikumiem, mācījās atrast grāmatas krājumā un pildīja citus radošus uzdevumus.

Tematiskā stunda “Bibliotēka un grāmata”

VKKF atbalstītā projekta "Rakstnieks + grāmata + lasītājs=lasītprīeks - 3" ietvaros pārskata gadā Alūksnes novada bibliotēkā notika sešas tikšanās ar bērnu un jauniešu grāmatu autoriem:

- Martā ar Alūksnes novada vidusskolas 10.-12.klašu skolēniem tikās un sarunājās Agnese Zarāne. Viņas literārajā kontā pagaidām ir tikai divas grāmatas "Slīdošās kāpnes" un "Labā meitene".

- Aprīļa nogalē bibliotēkā viesojās rakstniece Ieva Melgalve. Viņai bija 2 tikšanās ar dažāda vecuma skolēniem. Pirmā tikšanās ar Alūksnes novada vidusskolas 5.kl. un Alūksnes pilsētas sākumsk.6.kl., bet nopietnāka saruna par fantāzijas literatūru izvērtās ar E.Glika Alūksnes valsts ģimnāzijas 9.kl. un Alūksnes novada vsk.9.klašu skolēniem.

- Tikšanās ar dzejnieci, tulkotāju Inesi Pakloni notika maija nogalē. Viņas auditorija bija Alūksnes novada vsk. 3. klase un Skaļās lasīšanas sacensību dalībnieki un līdzjutēji.

- Vasarā bibliotēkā viesojās grāmatas “Nepaklausīgais vectēvs” autore Rebeku Lukošus. Ar viņu tikties bija atnākuši pirmskolas izglītības iestādes “Sprīdītis” vecāko grupu audzēkņi.

- Rudens pusē notika nākoša VKKF atbalstītā projekta aktivitāte, kad bibliotēkā ciemojās bērnu grāmatu rakstniece Laura Vinogradova. Ar autori iepazīs un aktīvi radoši darbojās Alūksnes vidusskolas 2.klase.

- Kā noslēdzošais pasākums šajā projektā bija ļoti jauka un izzinoša nodarbība, ko vadīja grāmatu “Meža meitene Maija” un ”Korras pasaule” autors un ornitologs Viesturs Ķerus. Alūksnes vidusskolas 4. klases skolēni bija iepazīlušies ar autora grāmatām, kā arī pildījuši skolotājas sagatavotās darba lapas par šīm grāmatām.

2023. gada nogalē sākam realizēt VKKF atbalstītā projekta “Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītprīeks- 4” turpinājumu, kur ir atbalstītas 6 tikšanās ar bērnu un jauniešu grāmatu autoriem:

- Pirmā tikšanās notika 2023. gada decembrī. Tā bija ar grāmatas ”Lasis Stasis un Atlasijas okeāns” autori Dainu Tabūnu. Tā kā šī grāmata ir iekļauta “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā 2023”, tad vairāki bērni to jau bija izlasījuši. Viņiem izvērtās interesanta saruna un radās daudz jautājumi autorei.

Pārējās piecas tikšanās ar grāmatu autoriem sekos 2024. gada 1. pusgadā.

Atzīmējot Ojāra Vācieša 90. dzimšanas dienu, tika sagatavota dzejoļu stunda “Astoņi kustoņi, kas tos astoņus kustoņus pirks...”. Dzejas stunda adresēta 2.-4. klasēm, to apmeklēja sešas klases. Skolēni noklausījās bibliotekāres stāstījumu par dzejnieku, pēc tam arī paši aktīvi darbojās – skaitīja un lasīja Ojāra Vācieša dzejoļus, piedalījās minikonkursā par dzirdēto.

Novembrī, kad bibliotēkās atzīmējam Ziemeļvalstu literatūras nedēļu, bibliotēku apmeklēja Alūksnes vidusskolas 2. klases. Rīta stundā tika lasīts fragments no Astridas Lindgrēnes grāmatas "Lennebergas Emīla jaunie nedarbi", pasākumu kuplināja bibliotekāres sagatavots tests un noslēgumā bērni noskatījās filmas fragmentu.

Pēc Alūksnes vidusskolas pirmsskolas skolotājas lūguma, tika sagatavota nodarbība par Mārtiņiem, kurā bērni iepazinās ar tautas ticējumiem, mīklām, tautasdziesmām, tradīcijām, kā arī paši bija sagatavojuši Mārtiņdienas rotaļas, kurā iesaistīja bibliotekāri.

Tuvojoties Ziemassvētkiem, tika organizēta Tematiskā stunda pirmsskolas vecuma bērniem, kurā minējam mīklas, dziedājām dziesmas un gājām rotaļās, kā arī izlasījām grāmatu "Ziemassvētku pelēna noslēpums".

Aktivitātes pagastu bibliotēkās:

Alsviķu bibliotēkas apkalojamajā teritorijā darbojas divas pirmsskolas izglītības iestādes. 2023. gadā noorganizēti 7 pasākumi pirmsskolas vecuma bērniem:

- Bērnu žūrijas noslēgums PII "Saulīte" – vecākās grupas audzēkņiem - pārrunas par izlasīto 2022. gada grāmatām - dažādi jautājumi un atbildes par sasaisti ar ikdienu, par savu uzvedību ikdienā ar lasīto grāmatās, cienāšanās ar saldumiem un nelielu dāvanu saņemšana par darbu kā grāmatu ekspertiem. Skatījās filmas "Skudru lauva" un "Sārtulis".
- Bērnu žūrijas jaunās grāmatu kolekcijas apskats PII "Saulīte" Alsviķos un Strautiņos. Šajā reizē iepazīnām arī citas jaunākās grāmatas.
- Dzejas rīts pirmsskolēniem "Ieskats Ineses Zanderes dzejā", kur iepazīnām ar Ineses Zanderes biogrāfiju un pārlapoja dzejoļu krājumus "Princešu piedzīvojumi", "Līze analīze un citi slimnīcas skaitāmpanti", "Limonāde", "Vārdurati", "Kas neiekrita". Visiem ļoti patika mīklupantu minēšana no grāmatas "Ja tu esi sivēns". Noskatījāmies filmiņu "Māsa un Brālis" un "Neparastie rīdzinieki".
- Rīta lasījums "Ziemassvētki Ziemeļvalstīs" pirmsskolēniem Alsviķu bibliotēkā Strautiņos Ziemeļvalstu nedēļās ietvaros. Ar pirmsskolēniem pārrunāja: kas ir Ziemassvētki, kā tie tiek

svinēti Latvijā un Ziemeļvalstīs, palasīja dažādus ticējumus, minēja mīklas. Tika veidots stāstījumu no “Lennebergas Emīla”- Ziemas grāmatas, pēc tam bērni noskatījās filmas “Tutas lietas vēstule ziemassvētku vecītim” un “Čučumuižas pasakas Ziemassvētki Čučumuižā”.

Jaunalūksnes bibliotēkas piedalīšanās Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā ir jau ilggadēja tradīcija. Čaklākie lasītāji ir PII “Pūcītes” vecākās grupas bērni, šogad žūrijas grāmatām no kolekcijas 5+, katrai grāmatai tika veltīta atsevišķa nodarbība, kuras laikā lasījām konkrēto grāmatu un pēc tam veicām saistošus uzdevumus par grāmatu vai grāmatā minēto tēmu. Attēlos redzams grāmatas “Klimpas kungs un burinieks” lasījums, pēc tam radoša nodarbība, kuras laikā atkārtojām kā izskatās katras atkritumu grupas kontainers, kā pareizi jāšķiro atkritumi.

Maijā piedalījās Latviešu valodas aģentūras rīkotajā konkursā – lasīja R. Dmuhovskienes grāmatas “Skudriņa Kāpēcīte” stāstu “Čaklā bitīte” un izpildīja konkursa nosacījumus, atminēja anagrammas, zem kurām paslēpušiem dažādu kukaiņu nosaukumi. Konkurss noslēdzoties, laimēja spēli “Alias”.

Liepnas bibliotēkā pārskata gadā notika 21 pasākums bērniem. Pirmskolas vecuma bērniem visu mācību gadu divas reizes mēnesī tika organizētas Rītausmas stundas. Katru reizi tika lasīta kāda grāmata, tad sekoja mazāk zināmu vārdu izskaidrošana, ilustrāciju izpēte un pārrunas par izlasīto. Bērni izvēlējās bibliotēkā grāmatas, ko pēc tam skolotāja lasīja priekšā bērnodārzā.

Bija sadarbība arī ar 2.-4. klasēm. Ir bijuši pasākumi rītausmas stundas “Mana mīļākā grāmata,” “Lasīsim kopā” (Pasaka par viedtālruni un krustvārdu mīklu minēšana), “Dziedat, nu, strazda bērni!”. Noorganizēti 2 bērnu rīti “Manai māmiņai” un “Es stāstu par māmiņu”, 2 radošās darbnīcas ar taureņu un apsveikumu gatavošanu.

Grāmatu apskatos tika reklamētas grāmatas no izstādes “Gotiņas un viņu draugi,” ”Rudens un dzeja”. Ziemeļvalstu literatūras nedēļas pasākumā lasīta A.Lindgrēnas grāmatas “Lennebergas Emīls” fragmentu un skatījās filmas fragmentu. Tika organizēta radošā darbnīca “Krāsainais prieks rodas bibliotēkā”, kur rudenī pēc Dzejas dienām grāmatu lasītāji iesaistījās aktivitātēs- uzzīmēt grāmatu varoni vai to, kas saistās ar Latvijas vārdu vai Helovīniem.

Rītausmas stundas bērnu dārza bērniem “Kaķīts mans, zaķīts mans” (arī grāmatu izstāde) un 2.- 3. klasei “Lieldienīņa braukšus brauca, zaķus veda vezumā. Te bija arī radošās darbnīcas, kur sagatavotos zaķus varēja līmēt pie logiem svētku noskaņai.

Malienas bibliotēkā Ziemeļvalstu literatūras nedēļā “Ziemassvētki Ziemeļvalstīs” notika divi pasākumi - rīta un vakara lasījumi. Ar PII “Mazputniņš” vecākās grupiņas bērniem notika rīta lasījums, noskaidrojām kuras ir Ziemeļvalstis un atradām kartē, lasījām somu rakstnieka Mauri Kunnasa stāstus “12 dāvanas Ziemassvētku vecītim”. Izlasījām dažus dāvanu stāstus un pārrunājām par dāvanu nozīmi, nonācām pie secinājuma - palīdzēt kādam ir labākā dāvana. Noslēgumā uz tāfeles katrs no bērniem uzzīmēja savu dāvanu, ko viņš dāvinātu. Grāmatu paņēma līdzi, lai izlasītu visus stāstus. Tā kā PII “Mazputniņš” ir diennakts bērnu dārzs, vakarā bibliotekāre devās ciemos pie bērniem uz bērnu dārzu. Ar audzinātāju palīdzību izdekorējām telpu, lai būtu noskaņa. Sākumā arī noskaidrojām kur atrodas Ziemeļvalstis, kas tajās ietilpst. Lasījām Zviedru rakstnieces Vīslānderes Jujas stāstu “Mūmammas un vārns Ziemassvētki”. Bērni ar lielu interesi klausījās lasījumā. Pēc stāsta noklausīšanās bērniem bija uzdevums, izrotāt Ziemassvētku eglīti.

Mārkalnes bibliotēkā interesants pasākums bija ”Teiku labirinti”. Bērni izvēlējās teiku, kuru izlasīja, krāsoja teiku labirintus, laminēja tos un izveidoja izstādi bibliotēkā. Daži bērni vēlējās lasīt un krāsot pat vairākas teikas. Pateicības par dalību bērni un jaunieši saņēma Valsts svētku pasākumā. Radās ideja izveidot tautas namā zīmējumu izstādi, veltītu Latvijas dzimšanas dienai. Ralfs Bondars skaitīja Ausekļa dzejoli “Gaismas pils”, ar ko iepriecināja visus valsts svētku pasākuma apmeklētājus.

Pedezes bibliotēka augustā Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas dalībnieki kā dāvanu par čaklu lasīšanu saņēma izbraucienu ar kuģīti “Marienburg” pa Alūksnes ezeru un iepazīna Ziemeru muižu. Ekskursijas gaitā tika pārrunāts izlasītais, saņemtas balvas par dalību BJVŽ.

- **Sadarbība ar izglītības iestādēm**

Bibliotēka/ strukturvienība	Izglītības iestāde	Sadarbības joma
<i>Alūksnes novada bibliotēka</i>	PII Sprīdītis; PII Pienenīte; Alūksnes vidusskola; E. Glika Alūksnes valsts ģimnāzija	Sadarbība ar skolotājiem bibliotekāro pasākumu organizēšanā. Kopīga darbošanās lasītveicināšanas programmās: Skaļās lasīšanas sacensības, Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija.
<i>Alsviķu bibliotēka</i>	PII Saulīte Alsviķos un Strautiņos	Darbs lasītveicināšanas programmā ”Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija, citi lasītveicināšanas pasākumi, grāmatu atlase pēc skolotāju pieprasījuma un ikdienas lasīšanai PII.
<i>Jaunalūksnes bibliotēka</i>	PII Pūcīte	Iestādes audzēkņi regulāri apmeklē pasākumus, dodas ekskursijās uz bibliotēku Ar skolotājām tiek saskaņotas mācību tēmas, sagatavoti materiāli nodarbībām.
<i>Liepnas bibliotēka</i>	Alekseja Grāvīša Liepnas pamatskola	Iestādes audzēkņi regulāri apmeklē pasākumus, dodas ekskursijās uz bibliotēku. Skolēniem brīvajā laikā, autobusu gaidot,-radošās darbnīcas, spēles.
<i>Malienas bibliotēka</i>	Malienas pamatskola PII Mazputniņš	Pasākums “Kad vecais satiekas ar jauno”. Radošās darbnīcas: Lieldienu dekoru veidošana. Pasākumi: ”Visa laba Jāņu zāle”, dzejas dienas “Dzeja elpo”.
<i>Māriņkalna bibliotēka</i>	Ziemeru pamatskola	Darbs lasītveicināšanas programmā ”Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija, citi lasītveicināšanas pasākumi.

- **Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums**

Galvenie sadarbības partneri darbā ar bērniem visām bibliotēkām ir skolas un pirmskolas izglītības iestādes, kā arī kultūras/tautas nami. Bēdīgi ka arvien vairāk pagastos tiek slēgtas skolas, samazinās bērnu skaits. Alūksnē uz 2023./24. mācību gadu tika likvidēta pirmskolas izglītības iestāde ”Cālis”, darbojās divas pirmskolas izglītības iestādes “Sprīdītis” un “Pienenīte”.

PII “Sprīdītis”- visciešākā sadarbība ar šis PII metodiķi Antu Apini. Regulāri sazināmies ar metodiķi, apspriežot aktuālus abu pušu piedāvājumus, par bērnu iesaisti un dalību, anketu aizpildīšanu lasītveicināšanas projektā Bērnu žūrija. Skolotājas iepriekš palūdz atlasīt grāmatas par noteiktu tēmu, sagatavojam grāmatu kopu, kas tiek ievietotas ceļojošajā čemodānā un aizvestas uz bērnudārzu. Pārskata gadā grāmatu apmaiņa notika 4 reizes gadā. 2023. gadā pēc metodiķes uzaicinājuma, Alūksnes novada bibliotēka piedalījās PII Ģimeņu sporta dienā. Laba sadarbība ar 5-6.gadīgo bērnu grupu audzinātājam (dalība Bērnu žūrijā, tematisko stundu apmeklējumi bibliotēkā).

Labā sadarbība arī ar PII “Pienenīte”. Lasītveicināšanas programmā “Bērnu žūrija” piedalījās 3 vecākās grupas, aktīvi apmeklēja bibliotēku, lai piedalītos dažādās bibliotēkas piedāvātajās aktivitātēs.

Alūksnes pilsētā 2023. gada pirmajā pusgadā darbojās trīs skolas, bet pēc skolu reformas jaunajā mācību gadā tikai divas skolas.

Alūksnes pilsētas sākumskola-

- bibliotekāre Zane Drozdova (Skaļās lasīšanas sacensību koordinatore, sadarbība citu lasītveicināšanas pasākumu organizēšanā, kā arī darbā ar krājumu);
- skolotāja Eva Kliesta un Agita Līdumniece (Skaļās lasīšanas sacensību koordinatore, lasīšanas pasākumu organizēšana 5.klasēm);
- aktīvās skolotājas, kas ar savām audzināmajām klasēm regulāri apmeklē bibliotēkas organizētos pasākumus.

Alūksnes novada vidusskola-

- pirmskolas grupas skolotāja Lāsma Baltiņa (regulārs bibliotēkas organizēto pasākumu apmeklējums);
- 3. klases skolotāja Esēnija Lielbārde (kopīgu lasītveicināšanas pasākumu organizēšana);
- literatūras skolotājas Daiga Kozule un Jana Solovjova (iniciatores un aktīvas klases bibliotēkas organizēto pasākumu apmeklētājas);
- Citas aktīvās un atsaucīgās skolotājas, kas ar savām audzināmajām klasēm regulāri apmeklē bibliotēkas organizētos pasākumus.

Alūksnes vidusskola (pēc skolu reformas no 2023. septembra) - kā galvenais sadarbības koordinators bija direktora vietniece audzināšanas darbā Esēnija Lielbārde. Līdz katra mēneša 25. datumam tiek aizsūtīts Alūksnes novada bibliotēkas pasākumu piedāvājums, uz kuriem skolotāji piesakās un apmeklē tos.

Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzija - aktīvas skolotājas (tematisko stundu apmeklējumi un tikšanās ar grāmatu autoriem).

Kā vēl vienu sadarbības partneri var minēt SIA “**Apgāds Zvaigzne ABC**” **grāmatu veikalu**. Regulāra jauno grāmatu iegāde, kā arī veikala darbiniece 2023.gadā iesaistījās Skaļās lasīšanas sacensību novada fināla žūrijā.

Mārkalnes bibliotēkai laba sadarbība ar vietējo uzņēmumu “A un A”, kurš uzdāvina kancelejas preces bērnu radošajām darbnīcām un citām aktivitātēm.

Pededzes bibliotēkai aktīva sadarbība vairāku gadu garumā ar neformālo jauniešu grupu “Oluksnieši”, kopīgi notiek dalība dažādās aktivitātēs, piemēram ”Ledus ripa”, Lieldienu zaķa skrējieni.

• **Bibliotēku darbinieku profesionālā pilnveides vērtējums darbā ar bērniem un jauniešiem**
Lai bibliotēkās veiksmīgi noritētu darbs ar bērniem un jauniešiem, bibliotēku darbiniekiem nepieciešams papildināt zināšanas un uzlabot prasmes šajā jomā, tāpēc ir svarīgi, ka darbinieki regulāri apmeklē profesionālās pilnveides pasākumus. Alūksnes novada bibliotēku darbinieki 2023. gadā gan tiešsaistē, gan klātienē piedalījās vairākos semināros un konferencēs darbā ar bērniem un jauniešiem:

- Tīmekļseminārs bibliotekāriem, kuri strādā ar pirmsskolas vecuma bērniem par medijpratību;
- Tīmekļseminārs par Skaļās lasīšanas sacensībām;
- Publisko bibliotēku tematiskā diskusija: darbs ar bērniem un jauniešiem;
- Tīmekļseminārs par digitālo darbu ar jaunatni;
- Pieredzes brauciens uz Balvu un Viļakas bibliotēkām;
- Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku 21.konference “Bibliotēka kā atbalsta mehānisms mācību procesā”;
- Seminārs par Ziemeļvalstu literatūras nedēļu “Ziemassvētki Ziemeļvalstīs”;
- Tiešsaistes seminārs par bērnu digitālo drošību internetā;
- Tīmekļseminārs “Jaunieši un sociālie mediji: kā gudri patērēt un radīt” u.c.

• **Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem**

Sakarā ar skolu likvidēšanu un skolēnu mācīšanos citās skolās, vērojama lasītāju skaita samazināšanās pagastu bibliotēkās. Bibliotekāri atzīst, ka liela problēma ir tā, ka pagastos vairs nav skolas un dažos pagastos pat nav pirmskolas izglītības iestāžu, tāpēc tuvākajā apkārtnē nav bērnu. Bērni mācās dažādās skolās, līdz ar to ir grūti tos sapulcināt un organizēt kādu pasākumu. Pagasta

skolās arvien vairāk sarūk izglītojamo skolēnu skaits un skolēniem pēc stundām neatliek laika bibliotēkas apmeklējumam, jo pēc stundām ir interešu pulciņi un pēc tam uzreiz skolas autobusa reiss un bērni dodas mājās. Aktīvāk darboties var tikai brīvlaikos un brīvdienās. Visaktīvākais darbs visās reģiona bibliotēkās notiek ar pirmskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem. Savukārt pusaudži bibliotēkās redzami mazāk, bet visgrūtāk notiek jauniešu piesaistīšana bibliotēkai. Bibliotekāriem vairāk jāiedziļinās pusaudžu interesēs un vajadzībās, jāpilinveido sadarbība ar izglītības iestādēm, kā arī vairāk savstarpēji jāmainās ar pieredzi.

Kā vēl vienu satraucošu problēmu bibliotekāri min zemo lasītprasmes līmeni un izpratnes trūkumu par izlasīto. Arvien retāk skolās tiek piedāvāti ieteicamās literatūras saraksti, ko bērniem lasīt vasarā. Arī uzziņas un visa veida informāciju skolēni vairāk meklē interneta resursos, bet ne grāmatās. Skolēnu digitālās prasmes bieži vien aprobežojas ar izklaides sfēru un sociālo tīklu lietošanu, līdzko ir nepieciešama informācijas meklēšana, rodas problēmas.

Lai īstenotu mūsdienīgus, aktuālus, atraktīvus pasākumus bibliotēkā, nepieciešama papildus materiālā bāze, bet, diemžēl, Alūksnes novada bibliotēkās tā ir nepietiekoša. 2023. gadā vairākās novada bibliotēkās finansējums pasākumiem bija ļoti mazs. Visās novada bibliotēkās vēl joprojām aktuāla problēma ir grāmatu nodošanas termiņa neievērošana. Bibliotēkas to cenšas risināt ar atgādinājumiem uz telefonu, ar sociālo tīklu palīdzību, bet bieži tam ir vājš rezultāts. Ļoti vērtīgas ir aptaujas lapas, ko skolas izsniedz 9. un 12. klašu skolēniem pirms skolas absolvēšanas. Tajās ir ietverts arī bibliotēkas vadītāja jeb darbinieka paraksts par to, ka uz mācību gada noslēgumu tiek nokārtotas visas parādu saistības ar bibliotēku.

Alūksnes novada bibliotēkā kā problēmu var minēt gan bibliotēkas telpu trūkumu radošam darbam un nodarbībām, gan atbilstoša inventāra (galdiņu, krēsliņu, pufu u.c. interaktīvu lietu) trūkumu. Risinājums būtu- rast finansiālus līdzekļus inventāra papildināšanai.

Annas bibliotēkas vadītāja Ina Balaņuka: “Nepieciešams iegādāties interaktīvas lietas izmantošanai bibliotēkas telpās, lai piesaistītu pusaudžus un jauniešus apmeklēt bibliotēku. Tās varētu būt virtuālās realitātes brilles u.c.”

Ilzenes bibliotēkas vadītāja Nora Ceriņa: “Lauku teritorijās, kur nav pieejama neviena izglītības iestāde, ja ir minimālas darba iespējas, ģimenēm ar bērniem drīzumā nebūs aktuāli dzīvot. Ģimenes ar bērniem izmanto iespējas apmeklēt aktivitātes, ko piedāvā mācību iestādes un tuvākās pilsētas. Risinājums - strādāt sestdienās, iesaistīt darba procesos jauniešus, dodot iespēju attīstīt prasmes, sadarboties ar kaimiņu pagastiem, lai organizētu kopīgus izglītojošus pasākumus.”

Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja Justīne Kļava: “...kā problēmu varētu minēt – grūtības iesaistīt jauniešus, īpaši pusaudžus, viņos novēroju izteiktu nevēlēšanos lasīt. Tiek strādāts pie tā, lai bērnos rosinātu patiesu vēlmi pēc grāmatām un lasīšanas, kas nāk no viņiem pašiem. Vēlētos papildināt attīstošas spēles un rotaļlietas pašiem mazākajiem bērniem un pirmskolas vecuma bērniem, jo viņi ir čakli bibliotēkas apmeklētāji. 2024.gadā bibliotēkai jāizveido jauns sociālo tīklu konts Instagram un TikTok vidē, jo tur šobrīd jaunieši pavada daudz sava brīvā laika. Ar īsiem video vai interaktīviem jautājumiem sākumā jāveido interese par bibliotēku”.

Sagatavoja Anita Zača, Alūksnes novada bibliotēkas galvenā bibliotekāre

8. Novadpētniecība

- **Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes**

Alūksnes novada bibliotēka pārskata gadā turpināja veikt jau iepriekšējā gada uzsāktos darbus:

- pilnveidojām novadpētniecības datu bāzi;
- veicām novadpētniecības materiālu un informācijas resursu par novadu apzināšanu, komplektēšanu, popularizēšanu un digitalizāciju. Akcents tika likts uz novadnieku un notikumu jubilejām: novadniekam rakstniekam un dzejniekam Valentīnam Pelēcim – 115, organizēts konkurss un pasākums; atzīmējot latviešu grāmatas 500 gadi, pētīta izdevējdarbība Alūksnē un izdevējs Reinis Pastalnieks; organizējot kapusvētku stāstu vakaru, akcentēts kapusvētku tradīcijas nozīmīgums Alūksnes pusē; atskatījāmies uz Alūksnes Tuberkulozes slimnīcas 70 darbības gadiem;
- uzsākām mācību ciklu par digitālu resursu veidošanu. Marta mēnesī notika seminārs bibliotēku darbiniekiem par digitālajiem resursiem un digitalizāciju (lektore E. Ausēja, LNB Digitālās attīstības departaments).

Ieskats 2023.gada novadpētniecības darba virzienos Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībās (pagastu bibliotēkās):

Alsviķu bibliotēka - pēc Strautiņu pamatskolas likvidācijas 2023. gadā bibliotēka no skolas pārņēmusi tās vēstures materiālus. Galvenā uzmanība veltīta materiālu apzināšanai, sakārtošanai un vēstures istabas iekārtošanai bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietā Strautiņos. Digitalizētas 62 fotogrāfijas.

Annas bibliotēka – turpināts darbs pie Annas pagasta gada notikumu apkopošanas, lai veidotu gadagrāmatu “Annas pagasts 2023”. Tika atzīmēta pieminekļa “Annas pagasta kritušiem karavīriem” 90. gadadiena kopš Annas aizsargu organizācija to uzcēla Ezeriņu kapos.

Ilzenes bibliotēka - 2023. gada galvenā tēma novadpētniecībā - Ilzenes pamatskolas 120 gadu jubileja, daļība pasākumu “Čonku skolas atmiņu vakars” un “Čonku skolas eglītes vakars” organizēšanā. Tika apzināti un vākti novadpētniecības materiāli - atmiņas, fotogrāfijas - izstādes un prezentācijas “Ilzenes pamatskola fotogrāfijās” veidošanai.

Jaunannas bibliotēka - darbs novadpētniecības jomā galvenokārt tika veltīts slēgtās skolas vēstures istabas izveidei, tika izkrāsota telpa, no skolas pārvestas mēbeles un materiāli. Darbs pie materiālu izvietojšanas un sistematizēšanas vēl turpinās.

Jaunlaicenes bibliotēka – pārskata periodā turpināta būtiska sadarbība ar Jaunlaicenes muižas muzeju “Malēnieša pasaule”, piedaloties pasākumos Muzeju nakts, konkursā par Valentīnu Pelēci, grāmatas “Bārnu Dīnas pieminut” atvēršanas svētkos.

Liepnas bibliotēka - uzmanība pievērsta novadpētniecības materiālu digitalizācijai, jo 2024.gadā notiks Liepnas pagasta svētki “Liepnai-105”. Vākti materiāli par mecenātu Vincentu Dindzānu.

Malienas bibliotēka – galvenā uzmanība veltīta Muzeju nakts pasākumam “Radīt siltumam un priekam”: sagatavots izzinošs materiāls par vilnas ieguves un apstrādes procesu, iekārtota izstāde un organizēta praktiskā darbošanās - šalles darināšana. 2023. gadā pēc Malienas pamatskola slēgšanas bibliotēka pārņēmusi skolas vēstures liecības, turpinās jauniegūto materiālu apzināšana.

Mālupe bibliotēka - 2023. gadā tika izšķiroti un sakārtoti novadpētniecības materiāli jaunās mapēs.

Mārkalnes bibliotēka - galvenā uzmanība veltīta novadpētniecības krājuma sakārtošanai, gatavojoties bijušās Mārkalnes pamatskolas darbinieku salidojumam.

Pededzes bibliotēka – likvidētās Pededzes pamatskolas vēstures istabas materiālu pārņemšana, to revīzija, sakārtošana un izvietojšana atsevišķā ekspozīcijā “Vēstures mirkļu pietura”.

Veclaicenes bibliotēka – uzmanība pievērsta Veclaicenes pagasta popularizēšanai - organizētas un novadītas 6 ekskursijas un 2 pārgājieni Veclaicenes aizsargājamo ainavu apvidū, kā arī uzņemtas 15 apmeklētāju grupas bibliotēkas vēstures krātuvē.

Zeltiņu bibliotēka – uzmanība veltīta 2023. gada jubilejām - novadnieka Edgara Liepiņa 95. dzimšanas dienas pasākumam, kā arī atzīmēta Zeltiņu bibliotēkas 100. pastāvēšanas gadadiena.

• **Novadpētniecības krājums**

Novadpētniecības krājumos ietvertu materiālu veidi: grāmatas, periodika, audio un video materiāli, dokumentu kopijas, kopijas no rakstiem periodiskajos izdevumos, mutvārdu vēsture, atmiņu pieraksti, fotogrāfijas. Krājumā jauni ienākošie materiāli tiek digitalizēti un glabāti dažādos informācijas nesējos. Fiziskās novadpētniecības materiālu kopas (mapes) tiek papildinātas tikai ar atsevišķiem materiāliem.

Krājuma organizācijā, glabāšanā un pieejā 2023. gadā Alūksnes novada bibliotēkā izmaiņu nav.

Būtiska novadpētniecības krājuma daļa ir grāmatas par Alūksnes pilsētu un novadu. 2023. gadā novadpētniecības krājums papildināts ar kultūrvēstures pētījumiem – iznākusi alūksnietes vēsturnieces Astrīdas Ievednieces grāmata “Ratiņš pie ezera”. Grāmatā apkopoti septiņu novada sieviešu – pretošanās kustības dalībnieču dzīvesstāsti, kā arī publikācijas laikrakstos par pēckara notikumiem Alūksnē un novadā.

Grāmata “Bērnu dienas pieminut. Ziemera izloksne” ir novadnieču Vizmas Supes un Daces Markus kopdarbs. Autore bērniņu un skolas gadus pavadījušas Ziemera pagastā, kurā runā Ziemera izloksne. Grāmatas pamatā ir Vizmas Supes stāstījums par bērniņas atmiņām tā, kā runāja viņas ģimenē. Darba turpinājumā – akadēmiķes Daces Markus veiktā izloksnes teksta fonētiskā transkripcija, tā lingvistiskā analīze un tādu Vizmas Supes lietoto vārdu un formu saraksts, ko latviešu literārajā valodā parasti nedzird. Autoru darba mērķis ir saglabāt un popularizēt zūdošās dialektālās vērtības.

Nozīmīgs ieguvums ir novadnieces Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķes, profesores Daces Markus biobibliogrāfija II, kas ir turpinājums un papildinājums 2006. gadā Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā izdotajai “Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķe, profesore Dace Markus : biobibliogrāfija” sērijā “Latvijas zinātnieki” par laika posmu no 1966. līdz 2005. gadam.

Daiļliteratūrā iznākusi mūsu novadnieces Māras Svīres grāmata “Pēdējā teikuma lāsts”.

Liela uzmanība tiek veltīta novadpētniecības datu bāzes veidotajiem aprakstiem pēc RDA jauninājumiem. Novadpētniecības datu bāzē tiek veidoti apraksti no novada laikraksta “Alūksnes un Malienas Ziņas”, pārskata periodā datu bāzē pievienoti 638 apraksti. Datu bāze turpināta papildināt ar rakstiem no monogrāfijām, pievienoti 33 jauni ieraksti.

Turpināta veidot kolekcija “Centrālā un citu reģionu prese 2023” (no 2014. gada). Datubāze 2023. gadā papildināta ar 26 ierakstiem (pilnteksts PDF pievienots lokālajā anotācijā), digitalizētas 55 vienības.

Pašvaldības dokumentu datubāze (no 2016. gada) 2023. gadā papildināta ar 356 ierakstiem - domes lēmumiem ar pilno tekstu anotācijas laukā.

Alūksnes novada bibliotēka veido arī Novadnieku datu bāzi, kurā iekļautas ziņas par ar reģionu saistītām personībām. Pievienoti 55 apraksti (kopā 397 ieraksti).

Alūksnes novada bibliotēkas novadpētniecības krājumu papildinājušas fotogrāfijas, dokumenti, iespieddarbi, atmiņu stāsti. Pārskata periodā izveidotas sekojošas digitālas kolekcijas:

- “Alūksnes kapusvētku lapiņas” – 52 vienības;
- “Alūksnes Tuberkulozes slimnīca” – 104 vienības – dokumenti un fotogrāfijas. Iegūti 4 rakstīti atmiņu stāsti. Darbs turpinās.
- “Reinis Pastalnieks. No izdevējdarbības vēstures Alūksnē”. Digitalizētas 20 vienības. Pie jau iepriekš publicētajiem un savāktajiem atmiņu stāstiem iegūts 1stāsts, aktivitātes “Grāmatai 500” ietvaros iegūts novadpētniecības materiāls un izveidota virtuālā izstāde (44 slaidi);
- Gatavojot konkursu un noslēguma pasākumu par novadnieku rakstnieku un dzejnieku Valentīnu Pelēci, digitalizētas viņa no trimdas Alūksnes draugam sūtītās vēstules un diapozitīvi (155 vienības). Lai papildinātu mūsu veidoto krājumu, uzsāktas sarunas ar Valentīna Pelēča mazmeitu, kura dzīvo ASV.

Alūksnes novada bibliotēkā audiovizuālo materiālu krājums papildināts ar pašu veidoto video filmu ciklā “Savējie iedvesmo! Mēs varam!”. Video materiāls stāsta par mākslinieci un uzņēmēju Iritu Tilani – Pakalniņu. Viņas talantu saraksts ir iespaidīgs: apģērbi, cepuru, aksesuāru un interjera dizainere, tetovētāja, stiliste un uzņēmēja, nodarbojas arī ar bērnu grāmatu ilustrēšanu. Pakalniņu ģimene pirms četrām sezonām Alūksnes Bānīša stacijā atvēra kafejnīcu “Tvaiks x Ogle”, priedējot vietējos un viesus ar īpašu atmosfēru un pasaules garšu baudījumu. Nesenais notikums – savā

dzimtajā pusē Alūksnē izveidota darbnīca – studija „Boterra”, kas ražo un dizainē interjera un eksterjera priekšmetus ar unikālu dizainu. Filma pieejama DVD formātā bibliotēkā un bibliotēkas Youtube kontā.

Virtuālās izstādes papildinātas ar vēsturnieces Astrīdas Ievednieces pētījumu “Meistars Alfrēds Ziņģis (1909- 1986)”. Alfrēds Ziņģis dzimis Bejas pagastā. Viņš bija ilggadīgs Bejas pienotavas sviesta meistars. Alfrēds Ziņģis bija cilvēks ar daudzpusīgām interesēm un daudziem talantiem. Viņa aizraušanās ar fotografēšanu atstāja bagātu foto materiālu par Bejas pagasta cilvēkiem un notikumiem. Daudzas fotogrāfijas ir ar kultūrvēsturisku nozīmi. Alfrēda Ziņģa spilgtās eļļas gleznas liecina par nenoliedzamu talantu.

Ņemot vērā tehnoloģiju attīstību un tendences, kad vairs reti kurš daters aprīkots ar kompaktdisku lasītāju, kad arī CD ar laiku zaudē savu fizisko kvalitāti, paliek aktuāls jautājums par digitālo resursu glabāšanu. Nākošajā gadā plānojam apmācības lietot Digitālo objektu krātuvi (DOM).

Alūksnes novada bibliotēkas savāktos un apkopotos novadpētniecības materiālus izmanto tematisko pasākumu organizēšanā, izstāžu veidošanā, bibliotēkrajās stundās, pētnieki izziņas darbā u.c. Piemēri no Alūksnes novada bibliotēkas tematiskajiem novadpētniecības pasākumiem:

- [Konkurss](#) un noslēguma pasākums par rakstnieku Valentīnu Pelēci. Sagatavotajiem jautājumiem atbildes bija meklējamas gan grāmatās, gan periodikā, gan e-katalogā. <https://saite.lv/PmmV> Atklājot konkursu, bibliotēkā tika iekārtota novadpētniecības materiālu izstāde “Vacīs Cieršņu Pielēcu Valentīns un Malenišu Lauskis”. Konkurssā piedalījās un atbildes uz visiem konkursa jautājumiem sniedza 16 dalībnieki;
- Stāstu vakaram “Alūksnes kapusvētku stāsti” kopā ar rakstnieku un dzejnieku, novadnieku Andri Akmentiņu tika iesūtīti 2 atmiņu stāsti, bet pasākuma laikā vēl vairāki apmeklētāji dalījās kapusvētku svinēšanas pieredzē. Par kapusvētku tradīcijām stāstīja novadpētnieks Aivars Puzulis, kurš savācis kapusvētku lapiņu kolekciju, kas bija skatāma pasākuma apmeklētājiem un vēlāk arī bibliotēkas apmeklētājiem izstādē “Aizgājušos pieminot”.

Aivara Puzuļa kolekcija “Kapusvētku lapiņas”

- Pasākumu ciklam “Vēstures stunda” apzinājām un vācām materiālus par Alūksnes tuberkulozes slimnīcas vēsturi. Interesenti iepazīs ar iegūtajiem novadpētniecības materiāliem prezentācijā (46 slaidi), pārējie materiāli tika izlikti apskatei. Pasākums kopā pulcēja arī bijušos slimnīcas darbiniekus.
- Pasākumu ciklā “Vēstures stunda. Ģimenes albūmus pāršķirstot” vēsturniece Astrīda Ievedniece dalījās pētījumā par bejenieti Alfrēdu Ziņģi. Ar bibliotēkas iesaisti tika sagatavota prezentācija (45 slaidi). <https://saite.lv/Nvte>

Novadpētniecības materiāli tiek izmantoti, lai aktualizētu pilsētā vai novadā kādu atzīmējamu notikumu. Tā, piemēram, sociālajā tīklā *Facebook* Alūksnes novada bibliotēka rubrikā “Alūksne, Re...”, publicējusi sekojošus ierakstus: ar pavasara iestāšanos publicēti materiāli par Alūksnes dārzniecībām, to vēsturi <https://ej.uz/9v2h>; saistībā ar gaidāmajiem vispārējiem latviešu Dziesmu un Deju svētkiem, publicētas fotogrāfijas, kurās redzama mūsu novada daļība šajos svētkos dažādos

vēstures posmos <https://ej.uz/5867>; gaidot Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas orķestra 70 gadu jubileju, publicēti materiāli par orķestriem mūsu novadā <https://ej.uz/9xd1>; sakarā ar to, ka Alūksnes novada pašvaldība plāno jaunu daudzdzīvokļu māju būvniecību pilsētā, ieskatam ievietots materiāls no Alūksnes nesenās ēku būvniecības vēstures <https://ej.uz/9bd9>; uz Lāčplēša dienu publicēts materiāls Latvijas atbrīvošanās cīņās un 1. pasaules karā kritušiem Alūksnes draudzes locekļiem. Kritušo draudzes locekļu vārdi, kā arī to nāves datums un apstākļi 1935. gada 26. septembrī publicēti laikrakstā “Malienas Ziņas”. Tie apkopoti arī īpašā albumā, kas glabājas draudzē, bet digitalizēti – bibliotēkas novadpētniecības krājumā. <https://ej.uz/4hri>

Novadpētniecības krājumu izmantojuši dažādi interesenti. Notika novadpētniecības materiālu skenēšana un nosūtīšana uz lasītāju e-pastiem, izsniegtas tematiskās mapes (Bānītis; Kapi un kapsētas; dzejnieks Māris Melgalvs u.c.). Piemēram, atzīmējot Starptautisko tūrisma dienu, Alūksnes Tūrisma centrs aicināja ikvienu interesentu doties pilsētpārgājienos - pirmajā tika izzināta Bānīša teritorija, otrajā - Alūksnes Lielie kapi, kas ir viena no lielākajām lauku kapsētām Latvijā. Izstrādājot pārgājienu maršrūtus, tika izmantoti bibliotēkas novadpētniecības materiāli.

Krājuma materiālus izmantojuši arī pētnieki. Interese bijusi par Skaidrītes Cielavas pētījumu “Ziemeļvidzemē – Malienas pusē”, kā arī pētnieces L. Vītolas interese par hernhūtiešu kustības dalībniekiem no mūsu novada. Uz pieprasījumu tika ieskenēts un nosūtīts materiāls par Strautiņu skolas skolotāju, ērgelnieku Pēteri Rasu. Pētniecei I. Dreimanei nosūtīti materiāli par kauju Alūksnes Jāņkalniņā Otrā pasaules kara sākumā. Vēsturnieks Toms Zariņš, kurš izstrādā doktora disertāciju par Latvijas TV vēsturi padomju gados, interesējās par fotogrāfiju no TV sacensību cikla “Kāda ir tava pilsēta?”, kura ir atrodama arī bibliotēkas interneta vietnē. Viņu interesēja iegūt šī attēla augstas izšķirtspējas kopiju, lai nākotnē, to ļoti iespējams, iekļautu savā disertācijā un, attiecīgi, grāmatā.

Ieskats Alūksnes novada bibliotēku novadpētniecības krājumos:

Vairākām pagastu bibliotēkām 2023. gadā novadpētniecības krājumam pievienojās slēgto skolu vēstures materiāli (Jaunannas, Bejas, Malienas, Alsviķu bibliotēkas). Krājuma organizācijā, glabāšanā un pieejā pārskata periodā minētajās bibliotēkās ir izmaiņas - tiek iekārtotas jaunas telpas vai novadpētniecības stūrīši. Sakarā ar Zeltiņu bibliotēkas un vēstures krātuves atrašanos divās dažādās vietās un ēkās, kuras atrodas pietiekami tālu viena no otras, jau 2022. gadā visas materiālu kopas tika pārvietotas uz bibliotēkas telpām, lai tām varētu ērti piekļūt. Novadpētniecības krājumi papildināti vācot pagastam nozīmīgu informāciju, organizējot dažādas izstādes un pasākumus. Daži piemēri:

Annas bibliotēkā - ikgadējās gadagrāmatās “Annas pagasts 2023” un “Annas bibliotēka 2023” tika apkopota informācija par notikumiem pagastā, apraksti par personībām, uzņēmējiem u.c., kas saistīti ar Annas pagasta ļaudīm. No jauna izveidota tematiskā materiālu kopa “Kokapstrādes uzņēmums SIA ABIO”, “Zemnieku saimniecība “Lejas”, Jānis Strakša”, papildināta materiālu kopa “Kārlis Eglītis, fotogrāfs – Annas pagasta notikumu atspoguļotājs”. Annas pagasta iedzīvotājs atdeva savas dzimtas fotogrāfiju albumu, kur atspoguļoti cilvēki, notikumi, sākot no 1928.gada. 2024.gadā to varēs izmantot Annas pagasta vēsturisko notikumu izpētei, papildinot krājumu “Annas pagasta stāsts”.

Ilzenes bibliotēkā - pārskata periodā novadpētniecības krājums ir papildināts ar materiāliem, kuri tika vākti izstādes “Ilzenes pamatskola fotogrāfijās” veidošanai, tie tika saglabāti elektroniski - izveidota materiālu kopa “Ilzenes (Čonku) pamatskola” –fotogrāfijas, absolventu atmiņu fragmenti, skolotāju saraksti, publikācijas presē, izveidotas divas PowerPoint prezentācijas.

Liepnas bibliotēkā – notikusi materiālu apkopošana par Liepnas vidusskolas mecenāta no ASV Vincenta Dindzāna darbību, biogrāfiju, informācija par devumu skolai.

Mārkalnes bibliotēkā - digitalizētas 50 fotogrāfijas par Mārkalnes pamatskolas darbiniekiem.

Pededzes bibliotēkā - bibliotēkas krājumā bez jau minētās “Vēstures mirkļu pieturas” atrodamas 23 tematiskās materiālu kopas ar informāciju par dzīvi Pededzes pagastā. Katru gadu tās tiek papildinātas ar jauniem materiāliem., piemēram, 2023. gadā bibliotēka ieguvusi vērtīgas fotogrāfijas no Valerija Goreva ģimenes albuma.

Zeltiņu bibliotēkā - izveidotas jaunas vēstures kopas “Zeltiņu bibliotēkas vēsture” un “Zeltiņi – 2023, pasākumi, notikumi”.

- **Novadpētniecības darba popularizēšana**

Novadpētniecības darba popularizēšana notiek, veidojot izstādes, tematiskus pasākumus, publicējot aktuālo informāciju bibliotēkas interneta vietnē, sociālajos tīklos, kā arī vietējā laikrakstā “Alūksnes un Malienas Ziņas”. Regulāri tiek atspoguļota informācija par izstādēm un jaunajiem māksliniekiem, radošajiem alūksniešiem, bibliotēku aktivitātēm novadpētniecības jomā.

Novadpētniecības tēmu popularizēšanai sadarbībā ar vietējo laikrakstu “Alūksnes un Malienas Ziņas” izveidota rubrika “Stāsti par mums”. Alūksnes novada bibliotēkas Facebook kontā izveidota novadpētniecības rubrika “Re...”. Interesentiem Alūksnes novada bibliotēkas interneta vietnē sagatavota virtuālā izstāde [“Reinis Pastalnieks. No izdevējdarbības vēstures”](#).

Pārskata gadā ar konkursa palīdzību pievērsām sabiedrības uzmanību mūsu novadnieka Valentīna Pelēča dzīvei un radošajai darbībai. Konkursa jautājumi un rezultāti tika atspoguļoti vietējā laikrakstā “Alūksnes un Malienas Ziņas”. 2023. gada 14. augustā apritēja rakstnieka Valentīna Pelēča 115. dzimšanas diena. Atzīmējot novadnieka jubileju, Alūksnes novada bibliotēka aicināja ikvienu interesentu laikā no februāra līdz aprīlim iesaistīties izzinošā konkursā, lai pārbaudītu savas zināšanas par Valentīna Pelēča dzīvi un literāro mantojumu un atklātu kādu jaunu, nezināmu faktu par mūsu Malienas pusi un rakstnieku. Visiem konkursa dalībniekiem kā balvu Alūksnes novada bibliotēka 21. jūnijā organizēja izzinošu ekskursiju – ekspedīciju pa rakstnieka Valentīna Pelēča dzimto Māilupes pagastu. Māļupē mūs sirsnīgi uzņēma Māilupes Saieta nama vadītāja Iveta Zvejniece, uzņēmējs zemnieku saimniecības “KADIĶI M.A.” īpašnieks Mārtiņš Augstkalnietis un māļupietis Juris Lasis. Konkursa dalībniekiem bija iespēja tikties ar Valentīna Pelēča mazmeitu Māru Pelēci (ASV). Pēc Jura Laša iniciatīvas, rakstnieka māju vietā “Ciršņi” kopā atklājām piemiņas zīmi ar Valentīna Pelēča dzīves gājuma aprakstu, klausījāmies rakstnieka atmiņu stāsta lasījumu īstā malēniešu valodā <https://saite.lv/WZcy>

Konkursa dalībnieki dalās savā redzējumā par uzzināto konkursa laikā

Konkursa dalībnieki pie jaunatklātās piemiņas zīmes Valentīna Pelēča dzimtas mājvietā Māilupes pagasta “Ciršņos”

Interesants izvērtās pasākums - stāstu vakars ar rakstnieku un dzejnieku, novadnieku Andri Akmentiņu "Alūksnes kapusvētku stāsti", kurš noritēja Alūksnes pilsētas svētku laikā. Kam jānotiek, lai kapusvētki skaitītos notikuši? Kāds ir ideālais to scenārijs un tradīcijas? Kādi ir īpašie kapusvētku ēdieni? Atbildes uz šiem un citiem ne mazāk svarīgiem jautājumiem alūksnieši un arī pilsētas viesi mēģināja atrast šajā vakarā. Pasākums notika vakarā pirms pašiem kapusvētkiem un tas bija kupli apmeklēts. <https://saite.lv/kXXC>

Kapusvētku stāstu vakars kopā ar novadnieku, rakstnieku Andri Akmentiņu

Pozitīvi no apmeklētāju puses tika novērtēts pasākums "Lielākās vērtības sargātāji. Alūksnes tuberkulozes slimnīcai – 70". Slimnīca Alūksnē darbojās no 1963. gada līdz 1996. gadam. Pasākumā piedalījās četri tā laika slimnīcas medicīnas darbinieki, kuri arī vēl šobaltdien atmiņā glabā dvēseles siltumu, kas nācis no bijušajiem pacientiem, viņi atmiņās atsauc laiku, kad kopā ar slimniekiem tika organizēti svētku koncerti un izrādes, kad visi kopā bija saliedēts kolektīvs. Par slimnīcas īpašo auru stāstīja arī bijušo darbinieku bērni. <https://saite.lv/KAUv>

Savus darba gadus Alūksnes Tuberkulozes slimnīcā atminas daktare Ausma Mīninga

Nozīmīgs notikums bija novadnieču akadēmiķes Daces Markus un Vizmas Supes grāmatas "Bārnų dīnas pīminut. Ziemera izloksne" atvēršanas svētki Alūksnē. Abas novadnieces ir aktīvas malēniešu valodas nometņu dalībnieces. Nometnes organizē, lai nodotu tālāk zināšanas par malēniešu izloksni un tradīcijām. Uz otro nometni Vizma bija uzrakstījusi savas atmiņas par dzīvi laukos, savus bērnības piedzīvojumus malēniešu valodā. Tā arī Dacei Markus radās doma par šo kopdarbu. Pasākumu apmeklēja un sarunās piedalījās 24 interesenti.

Vizma Supe dalās savās bērnības atmiņās grāmatas “Bērnu dīnas pīminut. Ziemera izloksne” atvēršanas svētkos

Pārskata gadā turpinājām sarunu ciklu “Savējie iedvesmo!”. Šoreiz bibliotēkā aicinājām tikties ar mākslinieci un uzņēmēju Iritu Tīlani-Pakalniņu. <https://saite.lv/FEyB>

Bez minētajām aktivitātēm atskaites gadā Alūksnes novada bibliotēkā ciklā “Alūksniešu vaļasprieki” notikušas vairākas izstādes. Izstādēs savu veikumu rādījuši radoši alūksnieši, piemēram, apmeklētājus priecēja Māra Salmiņa jubilejas gleznu izstāde <https://ej.uz/g6j3>, Aigas Mūrnieces, Ievas Bankas gleznu izstādes, Leldes Gustas dažādās tehnikās veidoti darbi <https://ej.uz/9jgx>, Rimmas Mellenbergas gleznas, Jolantas Grigorjevas dimantu mozaīkas tehnikā tapušās gleznas <https://ej.uz/yezo>, Iritas Tīlanes- Pakalniņas grāmatu ilustrācijas, Mārupes pagasta Saieta nama rokdarbu pulciņa “Annele” izstāde <https://ej.uz/uaqj u.c>.

Bērnu apkalpošanas nodaļā bija apskatāma projekta “Toreiz un tagad” fotogrāfiju izstāde, kuras veidotāji ir neformāla jauniešu grupa “Olūksnieši” sadarbībā ar Alūksnes Bērnu un jauniešu centru, Malienas pagasta iedzīvotājas Intas Cingleres figūru kolekcijas izstāde “Govis un gotiņas”, alūksnietes Rasmus Sloģes lāču un lācīšu izstāde, kā arī Daigas Babules un Modas Sedlenieces zirgu figūriņu kolekcijas.

Alūksnes novada bibliotēka ar centra *Europe Direct* finansiālu atbalstu organizēja izzinošu braucienu “Pieredzes stāsti. Savējie iedvesmo!”, kura laikā devām iespēju satikt uzņēmējus un aktīvus cilvēkus Balvu novadā. Izzinošā brauciena laikā tika apmeklēta Balvu centrālā bibliotēka, Viļakas bibliotēka, Balvu novada Nemateriālās kultūras mantojuma centrs “Upīte”, zemnieku saimniecība “Kotiņi”, mājražotāju un amatnieku izstrādājumu studiju “Azote”, lai uzzinātu šo kultūras darbinieku un uzņēmēju veiksmes stāstus un gūtu iedvesmu savējiem!

Jau tradicionāli Alūksnes novada bibliotēkas kolektīvs ik pavasari dodas uz Alūksnes Lielajiem kapiem, lai sakoptu kultūras uz izglītības darbinieku atdusas vietas.

Sakopjam novadnieka skolotāja Jāņa Grestes vecāku kapu kopiņas Alūksnes Lielajos kapos

Alūksnes novada bibliotēkās novadpētniecības darba popularizēšanai tradicionālas ir grāmatu izstādes, kas veltītas novadniekiem literāriem: Alūksnes novada bibliotēkā un Veclaicenes bibliotēkā novadniekam rakstniekam Jānim Mauliņam veltījums 90. jubilejā. Annas bibliotēkā “Novadniekam māksliniekam, grafiķim Ēvaldam Vilkam – 95”, “Ik pēdā ir siltums no dienām, Ko paņēmis laiks savā klēpī”, novadniecei dzejniecei Modai Sedlenieci – 90” un novadniekam literatūrvēsturniekam, izdevējam Viesturam Vecgrāvim – 75.

Pagastu bibliotēkās notikušas arī citas aktivitātes, piemēram, Alsviķu bibliotēkā interesentiem iespēja iepazīties ar likvidētās Strautiņu skolas vēsturi jauniekārtotajā novadpētniecības istabā.

Annas bibliotēkā, tuvojoties latviešu grāmatas piecsimtgadei, tika organizēts pasākums “Grāmata – būtne ar savu vēsturi, nozīmi, uzdevumu, smaržu, likteni un īpašnieku”, kurā par senajām grāmatām Alūksnes novada bibliotēkā varēja uzzināt ikviens apmeklētājs, sarunās noskaidrots, kādas senās grāmatas atrodas pagasta iedzīvotāju mājās un no tām bibliotēkā veidota izstāde “Grāmatas no vecvecmāmiņas laikiem...”. Iedzīvotāji paši nesa tās uz bibliotēku un veidoja stāstu, kāpēc tās viņiem ir īpašas un joprojām tiek saglabātas.

Izstāde “Grāmatas no vecvecmāmiņas laikiem...” Annas bibliotēkā 2023. gada aprīlī

Ilzenes bibliotēkā - nozīmīgākais pasākums notika 30.09.2023. - novadniece Guntas Atares grāmata “Jauki dzīvot Ilzenē” atvēršanas svētki, tagad arī bibliotēkas novadpētniecības krājumā ir pieejama šī grāmata. Novadpētniecības materiāli tiek popularizēti pasākumu laikā, veidojot plašas izstādes un prezentācijas - “Velo sacensības “Līkloči papardēs-20”, “Čonku skolas atmiņu vakars”, “Ilzenes pamatskola fotogrāfijās” u.c.

Izstāde “Ilzenes pamatskola fotogrāfijās”

Mārkalnes bibliotēka nu jau 3 gadus piedalās Muzeju nakts organizēšanā. 2023. gada Muzeju nakts tēma - “Maize”. Mārkalnes bibliotēka Muzeju naktī piedāvāja dažādas aktivitātes ikvienam interesentam: maizes gatavošanas priekšmetu nosaukumu minēšana, tautasdziesmu un ticējumu lasīšana, pužļu ar maizes attēliem likšana, miltu, graudu atpazīšana, galdautu un maizes etiķešu izstādes baudīšana, maizes degustācija.

Maizes etiķešu izstāde un degustācija Mārkalnes Vēstures istabā

Pededzes bibliotēkā organizēts pasākums “Vēstures mirkļu pieturā”, kurā izskatīja albumus, dalījās atmiņās un papildināja vēstures materiālu atpazīstamību.

Veclaicenes bibliotēkā - organizēts pārgājiens ap Kornešu ciema robežām “Dabas un cilvēka radītais” un “Kornešu- Peļļu gravas stāvākie posmi Latvijā un Igaunijā”.

Zeltiņu bibliotēkā vēstures krātuvē – izveidotas izstādes “Ceļš grāmatai uz ļaudīm darināts”, “Mana skola Zeltiņos”, Muzeju nakts pasākums veltīts Zeltiņu novadnieka - aktiera, dziesminieka un Joku karaļa Edgara Liepiņa piemiņai, viņa 95. jubilejas gadā - “Viss, kas mums par Tavu radītprīeku sakāms”. Ar ekspozīciju “Ziemeļu zvaigzne”, dažādiem vēsturiskiem priekšmetiem, izdevumiem par Edgaru Liepiņu iepazīs žurnāliste A. Ausjuka, lai iegūtu informāciju jaunas grāmatas izdošanai par Edgaru Liepiņu. Gada nogalē, gatavojoties prāta spēlēm “Zelta prāti”, kas veltītas novadniekam, pastiprināta uzmanība tika pievērsta dažādiem informācijas avotiem par Edgaru Liepiņu.

Izstāde Zeltiņu vēstures krātuvē “Ceļš grāmatai uz ļaudīm darināts”

- **Sadarbība novadpētniecības jomā**

Alūksnes novada bibliotēkas novadpētniecības krājuma veidošanā sadarbojas ar vietējiem iedzīvotājiem, muzejiem, skolām, sabiedriskām organizācijām u.c. institūcijām. Veiksmīgākie sadarbības partneri:

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību sadarbības partneri novadpētniecībā”

Bibliotēka / struktūrvienība	Sadarbības partneris	Sadarbības joma
------------------------------	----------------------	-----------------

Alūksnes novada bibliotēka	Alūksnes muzejs	Iegūts materiāls gatavojot pētījumu par izdevēju Reini Pastalnieku
	Alūksnietes Rūta Cukure, A. Makare vēsturniece Astrīda Ievedniece	Fotogrāfijas, atmiņas par izdevēju Reini Pastalnieku Sagādāja no LVA materiālu kopijas par Elzu Pastalnieci
	Vēsturniece Astrīda Ievedniece, alūksnieša Arta Ziņa ģimene	Pasākums ciklā “Vēstures stunda. Ģimenes albūmus pāršķirstot”. Sagatavota prezentācija, kas nodota bibliotēkai, skenētas fotogrāfijas
	Alūksnietis novadpētnieks Aivars Puzulis	Nodota Kapusvētku lapiņu kolekcija
	Alūksnietes Ausma Mīnīga, Ināra Dukule, Ilze Baltā, Vēsma Kalēja	Fotogrāfijas, dokumenti, atmiņas u.c. gatavojot prezentāciju un pasākumu par Alūksnes tuberkulozes slimnīcu
	Pētniece Anna Laicena	Atsūtīja grāmatas konkursa dalībnieku balvām, rakstu par novadnieku rakstnieku un dzejnieku Valentīnu Pelēci
	Mālpupes Saieta nama vadītāja Iveta Zvejniece, mālupietis Juris Lasis	Palīdzēja sagatavot un piedalījās noslēguma pasākumā par V.Pelēci. J.Lasis sagatavoja plāksnīti Pelēča bijušajā mājvietā.
	Novadnieces Vizma Supe, Dace Markus	Papildināts novadpētniecības krājums ar jaunām grāmatām
	Ineta Tīlane – Pakalniņa	Pasākums “Savējie iedvesmo”, video filma jaunajā studijā, izstāde
	Vilnis Blūms	Palīdz veidot video filmas
	SIA “Alūksnes un Malienas Ziņas”	27 publikācijas laikrakstā par notikumiem, pasākumiem Alūksnes novada bibliotēkā, turpinām veidot rubriku “Stāsti par mums”
Eva Ausēja, LNB Digitālās attīstības departaments	Uzsāktas mācības par digitālajiem resursiem un digitalizāciju	
Annas bibliotēka	Viktora Ķirpa Ates muzejs “Vidzemes lauku sēta”	Informācijas apmaiņa
Alsviķu bibliotēka	Strautiņu pamatskola	Strautiņu pamatskolas vēstures istabas materiālu pārņemšana
Ilzenes bibliotēka	Biedrība “Ilzenes attīstībai”, sporta darba organizatori.	Sadarbības rezultātā organizēts pasākums “Čonku skolas atmiņas vakars”, veltīts Ilzenes pamatskolas 120 gadu jubilejai. Sagatavota prezentācija un izstāde no bibliotēkas novadpētniecības materiāliem “Ilzenes pagasta skola. Čonkas”. Aktīva iedzīvotāju un bibliotēkas 16 lietotāju iesaiste. Dalīšanās ar ierakstiem Facebook lapā, informācijas nodrošināšana, afišu drukāšana un izvietošana. Sadarbība ar sporta darba organizatoru un biedrību. Interesentu grupai organizētas makšķernieku sacensības pie Lielsloku ezera, informācijas nodrošināšana, afišu drukāšana un izvietošana. “Čonku skolas eglītes vakars”- Atmiņas par eglītes vakaru skolas laikā, dalība pasākumā, telpas noformēšanai kopā ar bērniem bibliotēkā izgatavotas sniegpārslīņas no papīra, Informācijas nodrošināšana interesentiem.
Jaunannas bibliotēka	Jaunannas Mūzikas un mākslas pamatskola	Pārņemta un iekārtota skolas vēstures istaba
Jaunlaicenes bibliotēka	Jaunlaicenes muižas muzejs “Malēnieša pasaule”	Dalība un sadarbība “Muzeju naktī”. Dalība grāmatas atvēršanas prezentācijā - Vizma Supe “Bārnu Dīnas pīminut”.

	Alūksnes novada bibliotēka	Kopā ar apmeklētājiem iesaistījāmie Alūksnes novada bibliotēkas rīkotajā konkursā “Iepazīsim rakstnieku Valentīnu Pelēci” (iesūtīti 2 darbi)
Liepnas bibliotēka	Liepnas pamatskola	Iegūti materiāli par mecenāta Vincenta Dindzāna darbību skolas materiālās bāzes nostiprināšanā, mācību sasniegumu veicināšanā
	Liepnas senioru kopa	Iegūta informācija par Liepnā bijušo bērnu namu, uzvārda “Zaķis” 6 ģimenēm Liepnas tuvumā
	Lilita Spirka	Iegūtas viņas iedziedātas dziesmas, kuras tika izmantotas pasākumos.
Malienas bibliotēka	Malienas tautas nams	Muzeju nakts pasākums “Radīt siltumam un priekam”
	Malienas pamatskola	Pasākums, izstāde “Kad vecais satiekas ar jauno”.
Mārkalnes bibliotēka	Vēsturniece Astrīda Ievedniece	Pēta jautājumus par Mārkalni, ko vēlas uzzināt vēstures interesenti (par nacionālajiem partizāniem-izveidojusi prezentāciju par Auguri un Ragusalu, par Vimbu Ozolu).
	Malienas bibliotēka	Papildināta ekspozīcija uz Muzeju nakti ar Malienas Vēstures istabas eksponātiem.
Veclaicenes bibliotēka	Biedrība “Radošie malēnieši”	Malēniešu valodas nometnē Veclaicēnē – gids vēstures krātuvē
Zeltiņu bibliotēka	Alūksnes novada muzejs	Metodiskā palīdzība, uzziņas par krājumu
	Zeltiņu tautas nams	Sadarbība Muzeju nakts, pagasta svētku pasākumu organizēšanā
	Zeltiņu sporta klubs	Sadarbība pagastu svētku, “Zelta prāti” organizēšanā

- **Jauninājumi novadpētniecības darbā**

Kā jauninājuma piemēru var minēt Alūksnes novada bibliotēkas organizēto novadpētniecības konkursu par novadnieku, rakstnieku un dzejnieku Valentīnu Pelēci. Konkursa dalībnieki ierosināja arī nākošajā gadā veidot līdzīgu konkursu par kādu novadam nozīmīgu, vēl neiepazītu cilvēku.

No pagastu bibliotēkām var minēt Malienas bibliotēku, kas pirmo reizi piedalījās Muzeju nakts pasākumā “Radīt siltumam un priekam”.

- **Novadpētniecības istabas**

2020. gadā, kad tiek uzsākta vairāku Alūksnes novada pašvaldības iestāžu reorganizācija, 3 novada teritorijā esošās lielākās neakreditētās vēstures krātuves, kuras pastāvēja kā pagastu pārvalžu struktūrvienības un katrai no tām bija amata vieta, tika nodotas Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienību (pagasta bibliotēku) pārraudzībā (Bejā, Veclaicēnē un Zeltiņos) kā novadpētniecības materiālu krājums, līdz ar to bibliotēkām tika saglabātas pilna darba slodzes.

Bejas bibliotēkas pārziņā jau no 2020. gada ir bijušais Bejas novadpētniecības centrs, pārskata periodā nākuši klāt materiāli no likvidētās Bejas pamatskolas. Bejā novadpētniecības krājums, tai skaitā - priekšmeti, ir izvietoti 4 patstāvīgās ekspozīcijās trijās ēkās: Jaunalūksnes pagasta vēsture līdz 1945.gadam (jaunā klēts); Jaunalūksnes pagasts pēckara periodā 1945.-1988. un Bejas skolas vēsture 19.-21.gs. (vecā klēts); Nacionālo partizānu kustība Jaunalūksnes pagastā no 1945.gada līdz 1953.gadam (telpa bibliotēkas ēkā). Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienības “Bejas bibliotēka” nolikumā ir norādīts, ka bibliotēkas struktūrā ir iekļauta vēstures krātuve.

Veclaicenes novadpētniecības istabas pirmsākumi veidojās 1960. gadu beigās Veclaicenes astoņgadīgajā skolā. 2009. gadā, kad Veclaicenes pamatskolu slēdza, skolas muzejs tika pārcelts uz pagasta centru, izveidota vēstures krātuve, kura kļuva par pagasta pārvaldes struktūrvienību ar atsevišķu amata vietu. No 01.01.2020. Veclaicenes vēstures krātuve ir pievienota Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībai “Veclaicenes bibliotēka”. Vēstures krātuves krājumā ir 3087 vienības rakstisku dokumentu un priekšmetu, kas tiek signēti un veidoti apraksti. Lielākā daļa šo materiālu ir izvietota patstāvīgās ekspozīcijās. Pienākumi un atbildība noteikta darbinieka amata aprakstā, struktūrvienības nolikumā ir norādīts, ka bibliotēkas struktūrā ir iekļauta vēstures krātuve.

Arī **Zeltiņu** vēstures krātuve no 01.01.2020. nonāk Zeltiņu bibliotēkas atbildībā un tiek likvidēta kā pagasta pārvaldes struktūrvienība. Vēstures krātuvē skatāmas pastāvīgās ekspozīcijas “Ziemeļu zvaigzne” (veltīta Edgaram Liepiņam); “Nesenā pagātne” - padomju laika sadzīve un kodolraķešu bāze, “Novadnieku istaba”, “Mana skola Zeltiņos”. Bibliotekāre pēc iepriekšēja pieteikuma nodrošina ekspozīciju pieejamību apmeklētājiem, vada ekskursijas, atbild par krājuma saglabāšanu.

Nelielas vēstures istabas jau vairāk kā 10 gadus pastāv arī pie Malienas, Mārkalnes un Annas bibliotēkām: **Annas** bibliotēkas pārraudzībā ir neliela pagasta vēstures istaba, kurā izvietoti dažādi vēsturiski materiāli - dokumenti, albumi, grāmatas, dažādi priekšmeti – laika liecinieki, kas saistīti ar Annas pagastu. Ir veikta daļēja materiālu un priekšmetu uzskaitē. **Malienas** bibliotēkā novadpētniecības krājums, tai skaitā – priekšmeti, izvietots nelielā novadpētniecības istabā, kura pie bibliotēkas darbojas jau no 2006.gada. Veikta krājuma uzskaitē. 2023. gadā pēc Malienas pamatskola slēgšanas bibliotēka pārņēmusi skolas vēstures liecības, turpinās jauniegūto materiālu apzināšana. **Mārkalnes** bibliotēkai vēstures istaba nodota bibliotēkas pārraudzībā pēc Mārkalnes pamatskolas likvidācijas 2016. gadā. Uzskaites dokumentācijas nav.

Situācija strauji mainījās līdz ar skolu tīkla reformu 2022., 2023. gadā, kad Alūksnes novada teritorijā tika slēgtas 5 lauku skolas – Pededzē, Bejā, Malienā, Alsviķu pagasta Strautiņos, Jaunannā. Visās minētajās izglītības iestādēs bija savs vēstures materiālu krājums, tai skaitā – priekšmeti, kas vairāk saistīts ar konkrētās izglītības iestādes vēsturi. Ir veikta daļēja un vēl ir procesā šo novadpētniecības krājumu nodošana bibliotēku pārziņā un novadpētniecības istabu iekārtošana.

Tā, piemēram, **Pededzes** bibliotēka pārņēmusi likvidētās Pededzes pamatskolas vēstures istabas materiālus, notikusi to revīzija, sakārtošana un izvietošana atsevišķā ekspozīcijā “Vēstures mirkļu pietura”.

Pie Pededzes bibliotēkas iekārtota likvidētās skolas vēstures istaba “Vēstures mirkļu pietura”

Alsviķu bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietā Strautiņos blakus bibliotēkas telpām pagastu apvienības pārvalde piešķīrusi telpu, kurā tiek izkārtoti no likvidētās skolas saņemtie materiāli par skolas vēsturi un novadnieku Jāni Gresti.

Slēgtās Strautiņu skolas vēstures materiāli tagad izvietoti atsevišķā telpā Alsviķu bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietā Strautiņos.

Atbildības un pienākumi par vēstures istabām / krātuvēm ir noteiktas bibliotēku darbinieku amata aprakstos, daļā no vēstures krātuvēm (Bejā, Veclaicēnē, Zeltiņos) ir veikta daļēja vienību uzskaitē, bet skolu vēstures istabās pārsvarā – nē.

Atsevišķs statuss vēstures krātuvēm nav noteikts, tās ir kā novadpētniecības krājums pie bibliotēkām, atbildības, darba pienākumi noteikti darbinieku līgumos un amata aprakstos. Darbs šajā jomā turpinās, jāveic krājumu, tai skaitā – priekšmetu, revīzija, sadarbojoties ar Alūksnes novada muzeju. Jāpiebilst, ka pirms skolu vēstures istabu materiāli tika nodoti pagastu bibliotēkām, tos izvērtēja Alūksnes novada speciālisti un vērtīgākie priekšmeti tika uzņemti Alūksnes novada muzeja krājumā.

- **Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi**

Alūksne un novads ir bagāts ar izcilām personībām un nozīmīgiem notikumiem sabiedrības dzīvē. Ir apzināti pietiekami daudzi cilvēki, fakti un vēsturiski stāsti. Katru gadu veidojam šādu kalendāru. Jādoma, kā to plašāk atspoguļot un darīt zināmu interesentiem, izmantojot virtuālo vidi.

Šobrīd telpa, kur eksponētas novadpētniecības materiālu tematiskās izstādes, nav pietiekami ērti pieejama, jo tā apmeklētājam “nav pa ceļam”, tādēļ jāmeklē cits risinājums.

Novadpētniecības darbs ir viena no bibliotēku darba prioritātēm un jāaktivizē pagastu bibliotēku darbs šajā jomā, par prioritāti izvirzot novadpētniecības materiālu plašākas pieejamības nodrošināšanu un tātad - digitalizāciju. 2024. gadā plānojam pagastu bibliotēku iesaistīšanu digitālās kolekcijas “Industriālais mantojums” veidošanā, jo bibliotēku krājumos ir gan jau gatavi pētījumi, gan zināmi novadpētniecības resursi par šo tēmu. Saprotams arī tas, ka pagastu bibliotēkām līdz ar papildus pienākumiem kā klientu apkalpošanas centriem, darbs ir gana daudzveidīgs un “saraustīts”, tādēļ ir grūti atlicināt laiku nopietnam novadpētniecības darbam. Atkal mazinājusies kolēģu un darba intensitāte par analītisko ierakstu veidošanu novadpētniecības datu bāzē.

- **Galvenie secinājumi**

Akcenti tika likti uz novadpētniecības krājuma papildināšanu, sakārtošanu, izpēti un popularizēšanu virtuālajā vidē. Ir jāturpina iesāktais darbs, popularizējot novadpētniecības materiālus ar neparastākiem faktiem un personībām, sociālajos tīklos u.c. medijos. Visu bibliotēku darbiniekiem būtu jāapgūst digitalizācijas prasmes, kā arī jānācās digitālo materiālu glabāšana DOM sistēmā, vai arī jāmeklē labākie risinājumi novadpētniecības krājuma fotogrāfiju saglabāšanai digitālā formātā.

Novadpētniecības materiālu apzināšanā un apkopošanā svarīgi iesaistīt vietējo sabiedrību, jo viņu pienesums ir nenovērtējams. Jāvērš lielāka uzmanība novadpētniecības digitālo resursu veidošanai un saglabāšanai. Turpināms darbs LNB digitālās kolekcijas “Industriālais mantojums” veidošanā. Alūksnes novada bibliotēkā novadpētniecības darbs arī turpmāk būs viens no svarīgākajiem darba virzieniem.

Sagatavoja Maija Semjonova, Alūksnes novada bibliotēkas galvenā bibliogrāfe

9. Projekti

Tabula "Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību izstrādātie un/vai realizētie projekti"

Projekta nosaukums/ bibliotēka	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (laika periods, rezultāti)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītprīeks – 3 Alūksnes novada bibliotēka	VKKF Līdzfinansējums - Alūksnes novada pašvaldība	1080 EUR	Lai veicināt bērnu un pusaudžu interesi par grāmatu lasīšanu un vairoto viņos lasītprīeku, kā arī - lai popularizētu latviešu oriģinālliteratūru un grāmatu lasīšanu kā saturīgu un vērtīgu brīvā laika pavadīšanas veidu, bērniem un pusaudžiem projekta ietvaros atbilstoši vecumposmiem noorganizētas 6 klātienēs tikšanās/darbnīcas kopā ar grāmatu autoriem – Agnesi Zarāni, Ievu Melgalvi, Inesi Pakloni, Rebeku Lukošus, Lauru Vinogradovu un Viesturu Ņerus. Projekta realizācijas laiks: 15.03.2023. - 31.10.2023.	Atbalstīts / realizēts
Es esmu ... RAKSTNIEKS Alūksnes novada bibliotēka	VKKF Līdzfinansējums - Alūksnes novada pašvaldība	1080 EUR	Realizējot projektu, klātienē noorganizētas sarunas ar 6 autoriem, kuru darbi - biogrāfiskie romāni - iznākuši sērijā "Es esmu...". Tiekoties un sarunājoties ar 6 rakstniekiem - Andri Akmentiņu, Māri Bērziņu, Ingu Gaili, Arno Jundzi, Osvaldu Zebri, Ingu Ņoludi – alūksniešiem bija iespēja iepazīt 12 rakstniekus – gan minētos mūsdienu autorus, gan latviešu literatūrai un kultūrvēsturei tik nozīmīgos klasiskus - Jāni Ezeriņu, Vili Lāci, Ivandi Kaiju, Eduardu Veidenbaumu, Gunaru Janovski un Jāni Poruku. Projekta realizācijas laiks: 15.03.2023. – 31.10.2023.	Atbalstīts / realizēts
Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītprīeks – 4 Alūksnes novada bibliotēka	VKKF Līdzfinansējums - Alūksnes novada pašvaldība	1200 EUR	Projektā plānotas piecas klātienēs un 1 tiešsaistes tikšanās ar bērnu un pusaudžu grāmatu autoriem, kuru darbi ir bijuši iekļauti lasītveicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija" kolekcijās - Aneti Meleci, Ievu Samausku, Rutu Svažu, Dainu Tabūnu, Ņaneti Lazdovski, Agnesi Pastari. Projekta realizācijas laiks: 15.11.2023. – 31.05.2024.	Atbalstīts / tiek realizēts
Iedvesmas bibliotēka 2023 Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienība	LNB Atbalsta biedrība Alūksnes novada pašvaldība	4198 EUR 4198 EUR	Īstenojot projektu "Iedvesmas bibliotēka 2023", pateicoties Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības un Alūksnes novada pašvaldības finansējumam, pie Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienības "Mārupes bibliotēka" uzcelta āra terase – lasītava, radot iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanai labvēlīgu un funkcionālu vidi visa vecuma grupu iedzīvotājiem, jo īpaši domājot	Atbalstīts/realizēts 2023. Atklāšana 2024. gadā

“Mārupes bibliotēka”			par bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespējām. Āra lasītavas atklāšana plānota 2024. gada pavasarī. Projekta laikā atjaunots mūra fragments, uzcelta terase ar jumtu, iegādāts āra mēbeļu komplekts, kurš sastāv no 2 galdiem un 4 soliem.	
Mirkļis kopā ar autoru -2 Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienība “Jaunalūksnes bibliotēka”			Lai popularizētu latviešu oriģinālliteratūru, uzturētu un radītu interesi par grāmatu lasīšanu dažādām paaudzēm un veicinātu Jaunalūksnes bibliotēkas darbības attīstību, papildināt bibliotēkas pakalpojumu klāstu, projektā plānots noorganizēt 6 tikšanās ar 5 lasītāju iecienītiem grāmatu autoriem. - pieaugušo un jauniešu auditorijai: ar Noru Ikstenu, Zani Zustu, Maiju Krekli, Kārli Kazāku, bērniem - ar Daci Taurīti un Zani Zustu.	neatbalstīts
Dalība citu institūciju projektos				
Dalība projektā EUROPE DIRECT centru darbība no 2021. līdz 2025. gadam Vadošais partneris- Gulbenes bibliotēka Sadarbības partneri: Alūksnes novada bibliotēka, Madonas novada bibliotēka	Eiropas Komisija	Finansējums Gulbenes novada bibliotēkas budžetā.	Projekta rezultātā Alūksnes novada bibliotēkā turpināja darboties Europe Direct Gulbene filiāle, kas sniedz iedzīvotājiem informāciju ar ES saistītos jautājumos, organizē izglītojošas aktivitātes dažādām mērķauditorijām. Par projekta ietvaros realizētajām aktivitātēm lasīt pārskata 5.nodaļā <i>Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība</i> . Realizācijas laiks 01.05.2021. - 31.12.2025. Finansējums Gulbenes novada bibliotēkas budžetā. Alūksnes novada bibliotēkai (finansējums lektoriem, aktivitāšu organizēšanai, publicitātes materiāliem, kancelejas precēm, u.c.) ~1500 eiro	Atbalstīts / tiek realizēts
Dalība LNB lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu/jauniešu/vecāku žūrija 2023”, 10 publiskās un 1 skolas bibliotēka	Kultūras ministrija LNB pašvaldība	314 eks. grāmatu par 3037,77 EUR Prezentācijas materiāli, balvas	Lai aktīvāk iesaistītos lasīšanas veicināšanā un popularizētu grāmatu lasīšanu, bibliotēkas piedalās “Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija”. Projekta ietvaros tiek organizēti dažādi lasīšanu veicinoši pasākumi.	Atbalstīts / realizēts
Dalība LNB projektā “Rakstītāji un rakstu zīmes:	LNB VKKF	240 eks. grāmatu par 2907,82 EUR	Latvijas Nacionālās bibliotēkas realizētā projekta ietvaros ar VKKF atbalstu Alūksnes novada bibliotēkas saņēmušas vērtīgu grāmatu kolekciju – kopumā 240 eksemplārus par EUR 2907,82. Kolekcijā - oriģinālliteratūras	Atbalstīts / realizēts

latviešu autori un literatūra Latvijas bibliotēkās”			darbi, kultūras izdevumi, vārdnīcas, enciklopēdijas, uzzīņu literatūra, kā arī augstvērtīgi tulkojumi. Programmu īstenojot, iesaistījās visi publisko bibliotēku darbinieki, izvēloties saviem lasītājiem saistošāko, interesantāko izdevumu klāstu.	
Struktūrvienības “Zeltiņu bibliotēka” kā sadarbības partneris “Sporta kluba “Zeltiņi”” projektā			Projekta ietvaros biedrības “Zaļā brīvība” iniciatīvas “Tīri. Labi. Pilsēta bez atkritumiem” ietvaros vietējās kopienas iedzīvotāji tika rosināti pievienoties akcijai “Diena bez iepirkšanās”. Bibliotēkā īstenota radošā darbnīca “Grozū pīšana no papīra” un lekcija “Stāsts par dzīvi ar atkritumiem”, iedzīvotāji tika aicināti kopīgi izzināt jaunākās tendences vides aizsardzības jomā, apgūt jaunākos atkritumu šķirošanas un neradīšanas trikus, uzzināt par Alūksnes novada vides perspektīvām, izzināt labās prakses piemērus Latvijā, pasaulē, atskatīties uz jaunāko vides jomā, kā arī izzināt neskaidro un neizprasto. Uzzināt par iniciatīvu “Diena bez iepirkšanās”, lai aizdomātos par mūsdienu dzīves stilu, kura raksturīgākā īpatnība ir nevajadzīgu lietu un pakalpojumu aizvien masveidīgāka pirkšana.	Atbalstīts / realizēts

- **Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem.**

Alūksnes novada bibliotēka pārskata periodā izstrādājusi un realizējusi tikai nelielos projektus, kuri iesniegti Valsts Kultūrkapitāla fondā, un to mērķis – popularizēt latviešu oriģinālliteratūru un veicināt lasītprieku! Projektu pieteikumu sagatavošanu traucē darbinieku resursu trūkums, bet projektu sagatavošana ir laikietilpīga.

Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienības “Ilzenes bibliotēka” vadītāja Nora Ceriņa: “Pārskata periodā projekti netika izstrādāti, jo, saistībā ar VPVKAC atvēršanu, ir nepietiekošs laiks pie projektu izstrādes un realizācijas, darbs tika veltīts jauno pienākumu veikšanai, zināšanu pilnveidošanai. Bibliotēkas, kur pienākumus veic viens darbinieks, prioritāte ir lietotāju kvalitatīva apkalpošana un novadpētniecības darbs. Izstrādāt un realizēt projektus iespējams tikai sadarbības rezultātā, gūstot kopienas atbalstu un motivāciju iesaistīties kopīgu mērķu sasniegšanā. Esmu piedalījies kopienas iniciētos projektos par peldvietas labiekārtošanu pie Lielsloku ezera, ārstniecības augu takas izveidē u.c.”

Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienības “Pededzes bibliotēka” vadītāja Mirdza Korne: “Atskaites gadā par prioritāti bibliotēku darba jaunumos izvirzījās VPVKAC pakalpojumi, darba apjoms ir plašs. Projektiem šobrīd neatliek laika.”

10. Publicitāte

- **Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem**

Publicitātes pasākumi Alūksnes novada bibliotēkā un tās struktūrvienībās veidoti ar mērķi veicināt atpazīstamību, popularizēt piedāvātos pakalpojumus, informēt par pasākumiem un citām aktivitātēm. Lai nodrošinātu publicitāti bibliotēku darbībai, to pakalpojumiem, aktivitātēm, visbiežāk tiek izmantoti sekojoši informācijas aprites kanāli, kuri pārskata periodā īpaši nav mainījušies:

- laikraksts “Alūksnes un Malienas Ziņas” un tā interneta portāls <https://aluksniesiem.lv/> ; Informācija par notikumiem bibliotēkās, pasākumu plānu publicēšana, raksti gan par žurnālistu iniciētām tēmām, gan bibliotēkas rosinātām, žurnālistu dalība bibliotēku aktivitātēs, foto galerijas u.c.
- Alūksnes novada pašvaldības informatīvais izdevums “Alūksnes Novada Vēstis” un pašvaldības tīmekļa vietne <https://aluksne.lv/> ; Aktualitātes bibliotēku darbā, informācija par notikumiem bibliotēkās, pasākumu plānu publicēšana u.c.
- Alūksnes novada bibliotēkas tīmekļa vietne <https://albibl.lv/>;
- sociālie mediji – Facebook, Instagram u.c.;
- neklātienas saziņa ar e-pastu, īsziņu, WhatsApp ziņu starpniecību; Informācija par jaunumiem bibliotēkā tiek sūtīta e-pastā visiem lasītājiem, kas pieteikušies uz šo pakalpojumu. Šajās vēstkopās iekļaujam informāciju par pasākumiem un izstādēm bibliotēkā, jauno grāmatu sarakstus, atgādinām par pakalpojumiem un citu ar bibliotēkām saistītu informāciju. Skat. aicinājumu pieteikties jaunumiem [te](#).
- klātienes komunikācija – bibliotēku darbinieku ikdienas komunikācija ar apmeklētājiem, tikšanās ar vietējo kopienu iedzīvotājiem, atsevišķām mērķgrupām un interešu kopām, dalība pašvaldības organizētajās iedzīvotāju sanāksmēs u.c.
- drukātie informatīvie materiāli bibliotēkās, iestādēs, uzņēmumos, informatīvajos standos pilsētā/pagastos; Tā, piemēram, pārskata periodā Annas bibliotēka tika izveidojusi jaunu bukletu “Bibliotēka + Klientu apkalpošanas centrs = vairāk iespēju TEV (Tu Esi Veiksminieks)”, kas tiek izsniegts apmeklētājiem, lai informētu par iespējām bibliotēkā.
- dažādu aktivitāšu organizēšana un dalība citu iestāžu organizāciju pasākumos, kā arī - sadarbība un dalība neformālos pasākumos, sarunās u.c. Skat. sadaļu *Sadarbība*.

Jaunums pārskata periodā – tā kā novada pagastu teritorijās vairs nav pagasta pārvalžu vadītāju, bibliotēkas ir galvenie starpnieki starp vietējās kopienas iedzīvotājiem un novada, bibliotēkās regulāri notiek izpilddirektora, pagastu apvienības pārvaldes vadītājas, pašvaldības deputātu tikšanās ar iedzīvotājiem, katras bibliotēkas darbiniekam, vietējās kopienas iedzīvotājiem ir lieliska iespēja klātienē tikties ar domes vadību, runāt par saviem veiksmes stāstiem, par paveikto un problēmām. Abpusējās tikšanās reizēs un sarunās ieguvēji ir visi - domes vadība, deputāti ir kļuvuši ziņošāki bibliotēku darba jomā, arī iedzīvotāji labāk iepazīst un aktīvāk izmanto bibliotēku pakalpojumus.

Jaunannas bibliotēkā uz tikšanās ar iedzīvotājiem ieradušies pašvaldības domes priekšsēdētājs Dzintars Adlers (no kreisās) un izpilddirektors Ingus Berkulis

Alūksnes novada pašvaldības izpilddirektors Ingus Berkulis sociālajā tīklā Facebook pēc Jaunalūksnes bibliotēkas apmeklējuma: “Jaunalūksnes bibliotēka aizrauj ar inovatīvām idejām bibliotēkas pasākumu organizēšanā. Paldies Justīnei Kļavai!”

Nenoliedzami, ka sadarbība ar citām iestādēm, organizācijām, iesaistoties to iniciētajos pasākumos, ir tā, kas ir neatsverama bibliotēku darba sastāvdaļa un publicitātes iespējas. Pārskata periodā bibliotēku darbinieki aktīvi piedalījās biedrības “Alūksnes lauku partnerība” organizētajās kopienu sarunās, strādājot pie LEADER stratēģijas izstrādes 2023.-2027.gadam.

Jaunlaicenes bibliotēkā pulcējušies Jaunlaicenes un Veclaicenes pagastu aktīvākie iedzīvotāji sarunās par nākotnes redzējumu kopienas attīstībai

Pārskata periodā jauns informācijas stends pie tautas nama un bibliotēkas ēkas izveidots Annas pagastā, jo vecākās paaudzes lauku iedzīvotājiem vēl joprojām ir svarīga informācija drukātā veidā – plakātu un afišu veidā.

Jauns informatīvais stends pie Annas bibliotēkas

- **Bibliotēkas informācija tīmeklī**

Alūksnes novada bibliotēkas vietnē <https://albibl.lv/> ievietota svarīgākā informācija par novada publiskajām bibliotēkām - pieejamajiem pakalpojumiem, nozīmīgākajiem dokumentiem, darba laiku un kontaktiem, tā nepieciešamības gadījumā tiek atjaunināta vai papildināta. Sadaļā “aktualitātes” regulāri tiek pievienoti jauni ieraksti par pasākumiem un aktivitātēm galvenajā bibliotēkā un struktūrvienībās, jaunām izstādēm, ar bibliotēkas krājumu, datubāzēm saistīti ieraksti, atgādināša informācija par bibliotēkā pieejamajiem pakalpojumiem, jaunumiem novadpētniecībā, izmaiņām darba laikā un cita aktuāla informācija. Pārskata gadā šajā sadaļā pievienoti 116 ieraksti. Bērnu apkalpošanas nodaļas aktualitātes tiek publicētas atsevišķā blogā <https://berni.albibl.lv/>, uz ko ir norāde bibliotēkas mājaslapas galvenē. Šeit pārskatā gadā pievienots 91 ieraksts.

Papildināšana veikta arī tīmekļa vietnes novadpētniecības sadaļai, pievienojot jaunas [virtuālās izstādes](#) un aprakstus [novadnieku datubāzei](#). Jauniegvumu sadaļā regulāri tiek ievietoti [saraksti ar grāmatu jaunumiem](#), nomainot arī attēlus ar jaunākajām grāmatām sākumlapā ievietotajā slaidrādē. Sākumlapā izcelta piekļuve elektroniskajam katalogam, 3td e-grāmatu bibliotēkai, attālinātās reģistrācijas anketai un iespējai nosūtīt jautājumu bibliotēkai.

Kontaktinformācija un darba laiki par novada publiskajām bibliotēkām pieejami arī Alūksnes novada mājaslapā <https://aluksne.lv/>, kur tiek publicēts aktuālais pasākumu kalendārs sporta un kultūras norisēm novadā, tai skaitā bibliotēkās.

Populārākais sociālais tīkls Alūksnes novada bibliotēkai ir Facebook platformā (<https://www.facebook.com/albibl.lv/>), sava lapa ir arī sociālajos tīklos Draugiem.lv (<https://www.draugiem.lv/apb/>) un Instagram (<https://www.instagram.com/albibl.lv/>). Saturiski tā pamatā ir viena un tā pati informācija, kas tiek publicēta trīs dažādos tīklos, tāpēc unikālo saturvienību skaits pārskata gadā ir apmēram 230.

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību sociālo tīklu saturvienību skaits”

	Saturvienību skaits
	2023.
Facebook	506
Instagram	184
TikTok	
YouTube	1
Twitter	
Draugiem	225

Alūksnes novada bibliotēkas Facebook lapas statistika par skatījumiem liecina, ka vispopulārākie ieraksti saistīti ar novadu un novadniekiem. Tie ir ieraksti par novada vēsturi, kas papildināti ar novadpētniecības darbā iegūtām fotogrāfijām (ieraksts par [pūtēju orķestriem](#), [Alūksnes dārzniecību vēsturi](#)), daudz skatīti arī ieraksti par gaidāmajām tikšanās ar novadniekiem ([ar Andri Akmetiņu](#) saistībā ar kapusvētku stāstiem Alūksnes pilsētas svētku ietvaros, [ar Daci Markus un Vizmu Supi](#) saistībā ar kopīgi izdoto grāmatu “Bārnu dīnas pīminut. Ziemera izloksne”). Ievēribu izpelnījās arī [foto apkopojums par septembrī aizvadīto Dzejas dienu pasākumu](#) un tā ietvaros organizētā konkursa rezultātiem. Šīs aktivitātes ietvaros iestādes, skolas, uzņēmumi pilsētā un pagastos ar krītiņiem rakstīja dzejoļus ielās, skvēros, pagalmos.

Arī atsevišķās novada pagastu publiskajās bibliotēkās ir sava lapa Facebook tīklā vai informācija par bibliotēkas aktualitātēm tiek ievietota pagasta Facebook lapā.

- Annas bibliotēka ievieto informāciju [Annas pagasta lapā](#) (19)
- Ilzenes bibliotēkas ievieto informāciju [Ilzenes pagasta lapā](#) (25)
- [Jaunalūksnes bibliotēkas lapa](#) (93)
- Jaunlaicenes bibliotēka ievietoto informāciju [Jaunlaicenes pagasta lapā](#): (33)
- Malienas bibliotēka ievieto informāciju [Malienas pagasta lapā](#): (12)
- [Mārupes bibliotēkas lapa](#) (6)
- Mārkalnes bibliotēka ievieto informāciju [Mārkalnes pagasta lapā](#) (38)
- [Pededzes bibliotēkas lapa](#) (32)

- Zeltiņu bibliotēka ievieto informāciju [Zeltiņu pagasta lapā](#) (18)

- **Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi**

Pārskata periodā bibliotēku publicitāti Alūksnes novadā noteikti vairo un stiprina tas, ka Alūksnes novada pašvaldība ir novērtējusi bibliotēku lomu un izvēlējusies, ka valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri atradīsies tieši bibliotēkās. Šo klientu apkalpošanas centru atklāšanas [pasākums](#) notika 07.03.2023. plkst. 13 vienlaicīgi 12 novada bibliotēkās, to atvēršanā katrā bibliotēkā piedalījās kāds no deputātiem, arī centrālās administrācijas, pagastu apvienības pārvaldes darbinieki un, protams, vietējo kopienu iedzīvotāji. Skat [foto galeriju](#) no VPVKAC atvēršanas pasākumiem Alūksnes novada bibliotēkās. Par VPVKAC atvēršanu Alūksnes novada bibliotēkās tapis arī [sižets](#) reģionālajā televīzijā Re TV. Jaunlaicenes bibliotēkas – VPVKAC atklāšanā piedalījās ne tikai Alūksnes novada pašvaldības domes priekšsēdētājs, bet arī VARAM pārstāvji – skat. [foto](#), bibliotēkas [piederzes stāsts](#) publicēts VARAM tīmekļa vietnē.

03.05.2023. Latvijas Valsts prezidenta Egila Levita darba vizītes Alūksnes novadā laikā notika prezidenta tikšanās ar pašvaldības vadību un nozaru pārstāvjiem, sarunā piedalīties bija iespēja arī Alūksnes novada bibliotēkas direktorei Ivetai Ozoliņai, lai dalītos pieredzē par pagastu bibliotēkās izveidotajiem Valsts un pašvaldības vienotajiem klientu apkalpošanas centriem un pakalpojumu nodrošināšanu iedzīvotājiem tuvāk dzīves vietai.

Viena no efektīvākajām bibliotēku publicitātes formām noteikti ir to organizētās aktivitātes un pasākumi dažādām vecuma un interešu grupām - skat. 5.nodaļā *Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība*.

Pārskata periodā vēlamies pieminēt Dzejas dienu [akciju “Dzeja elpo Alūksnē”](#), ko iniciēja Alūksnes novada bibliotēka, jo tajā iesaistījās ļoti plašs dalībnieku skaits no visa novada – bibliotēku, izglītības iestāžu kolektīvi, Alūksnes novada pašvaldības administrācijas un iestāžu darbinieki, uzņēmēji, individuāli – pilsētas un novada iedzīvotāji. Septembra 3. nedēļā Alūksnes pilsētas un pagastu centru pagalmos, uz ielām un trotuāriem varēja lasīt zināmu un mazāk dzirdētu, bet alūksniešu iecienītu autoru dzejas rindas, sociālajos tīklos publicētas simtiem fotogrāfijas un pat Ernsta Glika Alūksnes valsts ģimnāzijas audzēkņu uzņemtie video.

Dzejas dienās DZEJA bija atrodama visur – pat uz Alūksnes skatu torņa kāpnēm

Dzejas dienu akcijā piedalījās arī pašvaldības administrācijas darbinieki – skat. [foto Foto galerija, iesaistās arī skolēni,](#)

Zeltiņu bibliotēka pārskata gadā atzīmēja 100 gadu jubileju, tāpēc augustā, svinot Zeltiņu pagasta svētkus, pasākumos akcents tika likt uz grāmatām un bibliotēku. Plaši apmeklēta bija izstāde “Ceļš grāmatai uz ļaudīm darināts”, ka arī sporta svētku aktivitātes, kuras arī bija saistītas ar grāmatas un bibliotēkas tematiku.

Atzīmējot Zeltiņu bibliotēkas jubileju, pat Pagasta sporta svētku aktivitātēs galvenā tēma - par un ap grāmatām. Stacijā “Balts krekls” un “A-Ž”

11. Sadarbības tīkla raksturojums

• **Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām**

Pārskata periodā, kad bibliotēkas pagastos ar 01.01.2023. uzsākušas darbu kā pašvaldības klientu apkalpošanas centri, bet ar 07.03.2023. - 12 bibliotēkas kā Valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri (VPVKAC), turpinājās un nostiprinājās to sadarbība gan ar pašvaldības vadību, centrālās administrācijas darbiniekiem, gan ar jaunizveidotās Alūksnes novada pagastu apvienības pārvaldes vadību un tās darbiniekiem, īpaši cieši - ar ēku un apsaimniekojamās teritorijas pārziņiem. Pēc strukturālajām reformām, kad pagastu teritorijās vairs nav pagasta pārvalžu vadītāju, bibliotēkas ir galvenie starpnieki starp vietējās kopienas iedzīvotājiem un novada pašvaldību gan tiešajā saskarsmē, gan informācijas nodrošināšanā iedzīvotājiem. Bibliotēkās regulāri notiek izpilddirektora, pagastu apvienības pārvaldes vadītājas, pašvaldības deputātu tikšanās ar iedzīvotājiem, bibliotēku darbinieki ir tie, kuri rosina vietējos kopienas iedzīvotājus nākt uz šīm tikšanās reizēm, izteikt savu viedokli, diskutēt, norādīt uz nepieciešamo, kas jāpaveic.

Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienības "Pededzes bibliotēka" un Pededzes VPVKAC vadītāja Mirdza Korne: "Katrā bibliotēkā ir Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs, kura darbība bez ciešas saiknes ar pašvaldību nav iespējama."

Ikdienas darbā bibliotēku darbiniekiem cieša sadarbība veidojas ar pašvaldības centrālās administrācijas speciālistiem, kuru atbalsts ikdienā nepieciešams, sniedzot iedzīvotājiem informāciju par pašvaldības pakalpojumiem. Notiek regulāras bibliotēku darbinieku tiešsaistes informatīvās sanāksmes ar centrālās administrācijas kancelejas vadītāju, izpilddirektoru, citiem speciālistiem, lai pārrunātu jautājumus, kas saistīti ar klientu apkalpošanas centru darbību, pašvaldības pakalpojumiem un informācijas aprites nodrošināšanu. Bibliotēku darbinieki piedalās iedzīvotāju sanāksmēs, ko pagastos organizē pašvaldība.

Teicama sadarbība bibliotēkām izveidojusies ar Alūksnes novada pagastu apvienības pārvaldi - gan nodrošinot informācijas un dokumentu apriti starp iedzīvotājiem un pārvaldi, gan sadarbība ar ēku un apsaimniekojamās teritorijas pārziņiem saimnieciskajos jautājumos, transporta izmantošanā, Lielās talkas organizēšanā u.c. Tā, piemēram, Annas bibliotēkai pārskata periodā izcila sadarbība ar pagasta ēku un apsaimniekojamās teritorijas pārziņi bibliotēkai blakus esošā bērnu rotaļu laukuma iekārtošanā, kas veikts par bibliotēkai ziedoto naudu.

Pārskata periodā lielisks bibliotēku un pašvaldības sadarbības piemērs – VPVKAC veidošanas, atklāšanas process un darbības nodrošināšana: VPVKAC iekārtošanā, mēbeļu, datortehnikas iegādē liels atbalsts no pašvaldības centrālās administrācijas speciālistiem, atklāšanas pasākumu sagatavošanā – no Alūksnes Kultūras centra darbiniekiem, atklāšanā 07.03.2023. – ar pašvaldības domes deputātiem - atvēršanā katrā bibliotēkā piedalījās kāds no deputātiem. VPVKAC veiksmīga darbība bibliotēkās nav iedomājama bez pašvaldības centrālās administrācijas speciālistu sniegtā atbalsta.

Turpinās bibliotēku sadarbība ar citām pašvaldības iestādēm. Tā, piemēram, pārskata periodā Jaunannas un Jaunlaicenes bibliotēkas sadarbībā ar Sociālo lietu pārvaldi, palīdzējušas pagasta senioriem nogādāt Ziemassvētku saldumu paciņas, bet sociālie darbinieki ar saviem klientiem tiekas bibliotēku telpās (Māriņkalnā, Mālpupē, Strautiņos), ar sociālo darbinieku palīdzību grāmatas tiek nogādātas tiem senioriem, kuri bibliotēku paši nevar apmeklēt.

Visciešākā sadarbība bibliotēkām ir ar novada kultūras iestādēm. Tā, piemēram, Jaunlaicenes bibliotēka iesaistījies Alūksnes novada muzeja struktūrvienības "Jaunlaicenes muižas muzejs "Malēniešu pasaule"" pasākumos – Muzeju naktī, grāmatas "Bērnu Dīnas pīminut" atvēršanas svētkos, muzeja darbinieki – piedalījušies ar aktivitātēm novada bibliotēku darbinieku svētku seminārā.

Alūksnes novada bibliotēka un tās struktūrvienības turpina ciešu sadarbību ar novada izglītības iestādēm gan aktivitāšu organizēšanā, gan citos jautājumos. Tā, piemēram, pārskata periodā liela palīdzība sniegta Ziemeru pamatskolai informācijas sistēmas "Skolu Alise" ieviešanā, Alūksnes vidusskolas bibliotēkai – krājumu sakārtošanā un uzskaitē pēc pilsētas skolu reformas, likvidēto skolu bibliotēku krājumu izvērtēšanā un nodošanā citām bibliotēkām. Alūksnes novada bibliotēkas

darbinieki jau otro reizi piedalījās PII “Sprīdītis” organizētajā Sporta dienā novada ģimenēm ar bērniem, piedāvājot dažādas sportiski lasītveicinošas aktivitātes par tēmu “Transports”, bibliotēkas darbinieki devās uz Alūksnes novada vidusskolu, lai piedalītos skolēnu radošo literāro darbu vērtēšanas žūrijā u.c.

Pededzes, Alsviķu, Malienas, Jaunannas bibliotēkas sadarbojušās ar viņu teritorijā likvidētajām izglītības iestādēm novadpētniecības materiālu pārņemšanā, konsultējušies ar Alūksnes novada muzeja darbiniekiem.

Veiksmīga sadarbība Alūksnes novada bibliotēkai ar Alūksnes Kultūras centra darbinieci Mārupes pagastā un vietējās kopienas iedzīvotājiem, uzņēmējiem, organizējot izziņošu ekskursiju – ekspedīcija pa rakstnieka Valentīna Pelēča dzimto Mārupes pagastu.

Alūksnes novada bibliotēka iesaistījusi Alūksnes pilsētas svētku “Galvenajā lomā - Alūksne” aktivitātēs, organizējot kapusvētku stāstu vakaru, bet bibliotēkas organizētajā akcijā “Dzeja elpo Alūksnē” iesaistījās daudzas pašvaldības iestādes, centrālās administrācijas darbinieki un uzņēmēji, izejot pilsētas/pagastu ielās /pagalmos un ar krītiņiem uz asfalta rakstot sev tuvās dzejas rindas.

Veclaicenes bibliotēkas vadītāja piedalījusi Alūksnes novada pašvaldības organizēto zemledus makšķerēšanas sacensību “Ilgāja Zivtiņa” sagatavošanā un norisē.

Jaunlaicenes bibliotēkas vadītāja, sadarbojoties ar Alūksnes Tūrisma informācijas centru, kopā ar pagasta ēku un teritorijas apsaimniekotāju iesaistījusi Mājas kafejnīcu dienās, piedāvājot viesiem gardu maltīti.

Ar Alūksnes Tūrisma informācijas centru aktīva sadarbība turpinās Zeltiņu bibliotēkas vadītājam, kuras pārziņā ir Zeltiņu vēstures krātuve, kura novadā ir pieprasīts tūrisma objekts.

• **Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes**

Pārskata periodā visas bibliotēkas turpināja uzturēt saikni ar saviem uzticamajiem sadarbības partneriem un veidoja jaunas sadarbības saites, jo, nenoliedzami, bibliotēku veiksmīga darbība nav iedomājama bez uzticamiem sadarbības partneriem un nepārtrauktas savstarpējas komunikācijas ar savās teritorijās esošajām sabiedriskajām organizācijām, interešu kopām, vietējo kopienu aktīvistiem, radošajām personībām, vietējiem novadpētniekiem u.c.

Tabula “Alūksnes novada bibliotēkas un tās struktūrvienību sadarbības partneri 2023.gadā”

Sadarbības partneris	Sadarbības joma
Biedrība “Alūksnes lauku partnerība”	Bibliotēku darbinieku dalība biedrības “Alūksnes lauku partnerība” organizētajās kopienu sarunās, strādājot pie LEADER stratēģijas izstrādes 2023.-2027.gadam.
Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienesta speciālistu klātienas konsultācijas bibliotēkās – VPKAC par pieteikumu iesniegšanu platību maksājumiem
Nodarbinātības valsts aģentūras Balvu filiāles Alūksnes KAC	Semināra “Komunikācijas prasmes un efektīva dialoga pamatprincipi” organizēšana Alūksnes novada bibliotēkā
Latvijas Neredzīgo bibliotēka	Sadarbība starpbibliotēku abonementa ietvaros par audiogrāmatu, palielinātās drukas un izdevumu vieglajā valodā izmantošanu
Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība	Alūksnes novada bibliotēkas sadarbība ar biedrības projektu vadītāju Olitu Rozenbergu, arhitektu Jāni Dripi projekta “Iedvesmas bibliotēka 2023” - āra lasītavas – terases izbūve pie Mārupes bibliotēkas, realizācijā.

Smiltenes novada Kultūras un tūrisma pārvalde, Smiltenes bibliotēka	Sadarbība BIS <i>Alise</i> kopīgā izmantošanā elektroniskā kopkataloga veidošanā un uzturēšanā, Vidagas un Gaujienas bibliotēku krājumu inventarizācijas
AS "Latvenergo" <i>Elektrum</i> Energoefektivitātes centrs	Alūksnes novada bibliotēka sadarbībā ar Energoefektivitātes centru organizē tīmekļsemināru iedzīvotājiem "Esi energoefektīvs!"
Latvijas Nacionālā bibliotēka	Profesionālais atbalsts. Seminārs Alūksnes novada bibliotēku darbiniekiem par Digitālās bibliotēkas resursiem, lektore Eva Ausēja, LNB Digitālās attīstības departaments
Rīgas Centrālā bibliotēka	Ceļojošās grāmatu izstādes "100+ grāmatas bērniem"
Eiropas Komisijas Pārstāvniecība Latvijā	Izstādes "Ceļo valodu pasaulē ar "Alisi Brīnumzemē"" eksponēšana Alūksnes bibliotēkā (grāmata "Alise Brīnumzemē" 37 dažādās valodās un dialektos), Eiropas Rakstnieku dienas organizēšana. Atbalsts centra Europe Direct Gulbene Alūksnes filiāles darbībā.
Uzņēmums "Tilde"	Semināra "Kas ir mākslīgais intelekts un kā to izmantot?" organizēšana Alūksnē
Viesturs Kazainis	Ilzenes bibliotēkas dalība velo sacensību "Līkloči papardēs-20" organizēšanā un norisē.
Biedrība "Sporta klubs "Zeltiņi"", biedrība "Zaļā brīvība"	Zeltiņu bibliotēkas dalība biedrības aktivitātēs iniciatīvā "Tīri. Labi. Pilsēta bez atkritumiem"
Jauniešu grupa "Oluksnieši"	Pededzes bibliotēkas iesaiste jauniešu grupas organizētajās aktivitātēs - Lieldienu Zaķu skrējiens, Ledus ripa u.c.
Biedrība "Radošie malēnieši"	Veclaicenes bibliotēkas iesaiste biedrības organizētajā Malēniešu valodas nometnē Veclaicenes pagastā - gids vēstures krātuvē. Alūksnes novada bibliotēkā – grāmatas "Bārnu Dīnas pieminut" atvēršanas svētki
Biedrība "BrīvBode Alūksne"	BrīvBode viesojas Jaunlaicenes bibliotēkā, lai videi draudzīgā veidā piedāvātu iedzīvotājiem mainītos ar apģērbiem un lietām: "Atnes savu - paņem citu! Videi draudzīgi!"
Invalīdu biedrība, Alūksnes pilsētas senioru biedrība "Sudrabs", Alūksnes novada senioru apvienība	Informācijas, bukletu nodošana, informācija par bibliotēku, VPVKAC pakalpojumiem, praktiska palīdzība. Informācijas aprites nodrošināšana ar senioru līderiem novada pagastos, medijpratības aktivitātes u.c.
Senioru kopa "Pūrs"	Jaunlaicenes bibliotēka kopā ar senioriem organizē Dzejas dienu pasākumu "Dzejas cirks", piedalās akcijā "Dzeja elpo Alūksnē", veido tematiskās viktorīnas, konkursus, informē par jaunumiem.
SIA "A un A"	Mārkalnes bibliotēka regulāri saņem atbalstu no uzņēmēja kancelejas preču, balviņu u.c. iegādē

Viesu nams "Vālodzes"	Mārkalnes bibliotēkas vadītāja organizē ekskursiju pa pagastu viesu nama apmeklētājiem
Vietējās kopienas radošas personības - literāti, mākslinieki, novadpētnieki u.c.	Bibliotēkās tikšanās ar vietējiem literātiem, mākslinieku darbu izstādes, radošo alūksniešu darbu izstādes (foto, kolekciju, novadpētniecības), atbalsts novadpētniecības darbā u.c.

- **Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība**

Pārskata periodā bibliotēkas nav iesaistījušās konkrētos sadarbības projektos starptautiskā līmenī. Pārskata periodā Alūksnes novada bibliotēkās viesojušies Veru rajona bibliotēku darbinieki.

- **Bibliotēku interešu aizstāvības darbs**

Arī pārskata periodā Alūksnes novada bibliotēkas direktore nepārtraukti uztur komunikāciju ar Alūksnes novada pašvaldības vadību un izpilddirektoru. Direktore ne tikai ikmēnesi piedalās sanāsmēs pie izpilddirektora un domes vadības, bet arī katru mēnesi izpilddirektoram sniedz ziņas par padarīto bibliotēkās kārtējā mēnesī, lai izpilddirektors ziņas iekļautu ziņojumā deputātiem uz pašvaldības domes sēdi.

Pārskata periodā marta mēneša pašvaldības Sociālā, izglītības un kultūras komitejā tiek sniegta informācija par novada bibliotēku iepriekšējā gadā paveikto, akcentējot sasniegumus un norādot uz problēmām un izaicinājumiem.

Alūksnes novada domes priekšsēdētāja vietnieks piedalījās sarunās ar akreditācijas komisijas locekļiem, Kultūras ministrijas pārstāvjiem par Alūksnes novada bibliotēkas darbu. Akreditācijas komisija izteica pateicību pašvaldībai, norādot, ka attiecībā uz bibliotēku darbības sakārtošanu novadā, paplašinot to funkcijas, pašvaldība ir izvēlējusies pareizo virzienu un novēlēja pašvaldībai mērķtiecīgi turpināt iesākto ceļu uz jaunu, mūsdienīgu ēku Alūksnes novada bibliotēkai. Alūksnes novada domes priekšsēdētāja vietnieks Aivars Fomins norādīja, ka pašvaldības mērķis ir saglabāt pakalpojumu pieejamību visa novada teritorijā un bibliotēkas kā klientu apkalpošanas centri ir galvenās pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā iedzīvotājiem.

Tā kā visās novada bibliotēkās - VPVKAC regulāri notiek izpilddirektora, pašvaldības deputātu, pagastu apvienības pārvaldes vadītājas tikšanās ar iedzīvotājiem, katras bibliotēkas darbiniekam ir iespēja klātienē tikt ar domes vadību un runāt par saviem veiksmes stāstiem, paveikto un problēmām, domes vadība, deputāti, labāk iepazīstot bibliotēku darbu, ir kļuvuši ziņošāki bibliotēku darba jomā.

Tā, piemēram, 07.03.2023. plkst. 13.00, kad 12 novada bibliotēkās vienlaicīgi tika atvērti VPVKAC, to atvēršanā katrā bibliotēkā piedalījās kāds no deputātiem, arī centrālās administrācijas, pagastu apvienības pārvaldes darbinieki un, protams, vietējo kopienu iedzīvotāji.

VPVKAC atklāšanā Jaunlaicenes bibliotēkā piedalās domes priekšsēdētājs Dzintars Adlers un VARAM pārstāve Maija Anspoka

Malienas bibliotēkā VPVKAC atklāj deputāts Jānis Skulte

03.05.2023., kad Alūksnē notika Latvijas Valsts prezidenta Egila Levita darba vizīte Alūksnes novadā, kuras laikā notika prezidenta tikšanās ar pašvaldības vadību un nozaru pārstāvjiem, piedalīties tajā bija iespēja arī Alūksnes novada bibliotēkas direktorei Ivetai Ozoliņai., lai dalītos pieredzē par pagastu bibliotēkās izveidotajiem Valsts un pašvaldības vienotajiem klientu apkalpošanas centriem un pakalpojumu nodrošināšanu iedzīvotājiem.

*Tikšanās ar Latvijas Valsts prezidentu Egilu Levitu 03.05.2023.
Alūksnes Kultūras centrā*

Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienības “Pededzes bibliotēka” vadītāja Mirdza Korne: “Bibliotēkas interešu aizstāvības darbs – tā ir ikdienas darbību plānošana, pētniecība, sadarbība, publicitāte, komunikācija, sevis pasniegšana, informēšana, izglītošana, lobēšana...”.

Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienības “Zeltiņu bibliotēka” vadītāja Agita Žīgure: “Par bibliotēkas darbu vislabāk var pastāstīt lasītāji. Prieks, ja darbs tiek novērtēts sociālajos tīklos, sarunās ar deputātiem, iedzīvotāju sanāksmēs ar novada vadību. Bibliotēka ir atvērta sadarbībai ar ikvienu, kas gatavs iesaistīties un darboties, uzklaut idejas un ieteikumus, kopīgi tās realizēt.”

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

- **Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā**

Alūksnes novada bibliotēka kā reģiona galvenā bibliotēka pārskata periodā turpināja būt metodiskais un konsultatīvais centrs 16 Alūksnes novada bibliotēkas struktūrvienībām (publiskajām bibliotēkām pagastu teritorijās), tā sniedz atbalstu Smiltenes novada 4 publiskajām un 2 skolu bibliotēkām darbā ar elektronisko katalogu, jo šo bibliotēku krājumi tiek atspoguļoti Alūksnes reģiona bibliotēku kopkatalogā, kā arī - tiek sniegts profesionālais atbalsts Alūksnes novada 4 vispārīzglītojošo skolu bibliotēkām.

Metodiskā un konsultatīvā darba galvenie virzieni:

- operatīva aktuālas informācijas nodošana bibliotēku darbiniekiem, akcentējot galveno un nosakot uzdevumus;
- bibliotekārā darba pārraudzība novada bibliotēkās;
- sadarbībā ar pašvaldības centrālās administrācijas Kancelejas vadītāju – Valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru sekmīgas darbības nodrošināšana bibliotēkās;
- konsultatīvās un praktiskas palīdzības sniegšana pēc pieprasījuma un jaunajiem darbiniekiem;
- profesionālās pilnveides pasākumu organizēšana;
- valsts un reģiona mēroga programmu, pasākumu koordinēšana (BJVŽ, Nacionālā Skaļās lasīšanas sacensība, valsts finansētā grāmatu iepirkuma programma u.c.);
- 4 bibliotēku krājumu inventarizācijas;
- skolu bibliotēku krājumu, lietotāju uzskaites u.c. datu sakārtošana IS Alise pēc skolu tīkla reorganizācijas, IS Skolu Alise ieviešana Ziemeļu pamatskolā;
- Alūksnes novada bibliotēkas kā reģiona galvenās bibliotēkas akreditācija;
- pašvaldības vadības informēšana par aktualitātēm bibliotēku darbā.

Pārskata perioda sākumā tiek veikta bibliotēku darbības statistikas un citu rādītāju apkopošana un darba pārskata sagatavošana par iepriekšējo periodu, pārskata sniegšana deputātiem Sociālajā, izglītības un kultūras komitejā, tiek veikta statistikas datu pārbaude un nepieciešamības gadījumā - rediģēšana Latvijas Kultūras datu portāla informācijas sistēmā.

Darbinieku sadalījums pēc izglītības: 55% jeb 12 darbiniekiem ir izglītība bibliotēku darba jomā, 7 darbiniekiem (32%) - maģistra, bakalaura grāds vai augstākā izglītība citā specialitātē, 3 darbiniekiem (13%) vidējā profesionālā izglītība citā jomā. Diemžēl, pārskata periodā neviens no darbiniekiem neizmantoja iespēju nokārtot ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas eksāmenu un saņemt profesionālās izglītības dokumentu.

- **Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi**

Tā kā ar 2023. gadu Alūksnes novada bibliotēkas pagastos darbojas arī kā klientu apkalpošanas centri, kuru pienākumos ietilpst arī valsts un pašvaldības pakalpojumu sniegšana iedzīvotājiem, tad pārskata periodā profesionālās pilnveides pasākumu un tikšanos organizēšanā vairāk izmantojām tiešsaistes platformas, retāk – klātienē, lai pēc iespējas retāk vienlaicīgi tiktu slēgtas visas bibliotēkas – klientu apkalpošanas centri.

Darba semināros un sanāksmēs gan pārrunājam un analizējam pārskata periodā paveikto, akcentējot labāko pieredzi, gan iepazīstinām darbiniekus ar aktualitātēm profesionālajā jomā, atsevišķas tiešsaistes sarunas kopā ar pašvaldības speciālistiem tika organizētas par klientu apkalpošanas centru darbu un pakalpojumiem, iespēju robežās – pieaicinot profesionālus lektorus.

Bibliotēku darbiniekiem klātienē, līdztekus bibliotekārā darba aktualitātēm, tika dota iespēja pilnveidot savas zināšanas arī citos jautājumos: īpašs seminārs novada bibliotēku darbiniekiem tika organizēts par Digitālo bibliotēku un tajā iekļautajām kolekcijām, lektore LNB speciāliste Eva Ausēja; izzinoša nodarbība “Aktuālais medijpratībā: ziņu, reklāmu un sociālo mediju satura izvērtēšana”, kuras mērķis bija darbinieku kritiskās domāšanas un informācijas analīzes prasmju pilnveidošana, lektore medijpratības eksperte Dr.sc.comm. Klinta Ločmele; uzņēmuma “Tilde” speciālists Edgars Švecs dalījās ar zināšanām lekcijā “Kas ir Mākslīgais intelekts? Kur un kā to

izmantot?"; nodarbībā "Komunikācijas prasmes un efektīva dialoga pamatprincipi", kuru vadīja Nodarbinātības valsts aģentūras Balvu filiāles Alūksnes klientu apkalpošanas centra speciālistes, bibliotēku darbinieki varēja nostiprināt savas komunikācijas prasmes, bet tiešsaistes nodarbībā "Esi energoefektīvs!", kuru organizēja Alūksnes novada bibliotēka kopā ar Elektrum Energoefektivitātes centru, ieguvām zināšanas, kā taupīt un mazāk patērēt elektroenerģiju.

Pārskata periodā, ņemot vērā bibliotēku ierobežoto finansējumu, viena no prioritātēm – izmantot citu institūciju piedāvātos bezmaksas profesionālās pilnveides pasākumus, kas var noderēt bibliotēku darbiniekiem, veicot savus profesionālos pienākumus. Tā, piemēram, 2023. gadā Alūksnes novada pašvaldība apmaksāja un savu iestāžu darbiniekiem piedāvāja sekojošas vispārīzglītojošas lekcijas: "Pašvaldības loma reģiona attīstības procesā", lektors politologs Filips Rajevskis; "Publiskais tēls, komunikācija ar medijiem, sociālo tīklu spēks pašvaldības darbā", lektore sabiedrisko attiecību speciāliste Anda Podziņa; "Laikapstākļu ietekme uz cilvēka pašsajūtu un prātu", lektors Toms Bricis; "Drošības situācija Latvijā. Hibrīdapdraudējums. Vārda spēks. Ukrainas pieredze", lektore Zemessardzes pārstāve kapteine Ieva Karlsberga.

Pateicoties Alūksnes novada pašvaldībai, 15 Alūksnes novada bibliotēkas darbiniekiem, bija iespēja piedalīties Vidzemes plānošanas reģiona organizētajās un piedāvātajās 12 stundu apmācībās "Pašvaldību darbinieku efektīva komunikācija publisko pakalpojumu sniegšanā pēc ATR" par sekojošām tēmām: "Misijas un mērķu izpratnē balstīta komunikācija", "Individuālā un kolektīvā atbildība pašvaldības mērķu sasniegšanā un komunikācijā", "Lojalitātē un atbildībā balstīta komunikācija", "Motivācija pozitīvai un efektīvai komunikācijai"; "Efektīva e-pastu komunikācija". Apmācības nodrošināja mācību uzņēmuma "WIN partners" profesionāli lektori un tā kā aktivitāte tika rīkota Eiropas Atveseļošanas fonda investīcijas projekta "Pašvaldību kapacitātes stiprināšana to darbības efektivitātes un kvalitātes uzlabošanai" ietvaros, tad tā bibliotēku darbiniekiem tā bija bez maksas.

2023. gadā, ierobežotā finansējuma dēļ, pieredzes braucienā devāmies tepat pie kaimiņiem - uz Balvu novadu, iepazīstot Balvu un Viļakas bibliotēku darbu, bet 8 darbinieki, piedaloties Latvijas bibliotekāru biedrības Vidzemes nodaļas 23.saietā - konferencē "Cilvēks - bibliotekārs, bibliotēkas lietotājs, iedzīvotājs", iepazīna arī moderno Ogres centrālo bibliotēku.

Gada nogalē novada bibliotēku darbinieki tikās svētku seminārā Jaunlaicenes bibliotēkā, lai kopīgi ar pašvaldības izpilddirektoru atskatītos uz paveikto un plānotu nākamo gadu.

2023. gadā organizētas un notikušas 4 bibliotēku (Alūksnes novadā – Annas un Malienas bibliotēkās, Smiltenes novadā – Gaujienas un Vidagas bibliotēkās) krājumu inventarizācijas, kuras nodrošina un tajās piedalās arī reģiona galvenās bibliotēkas speciālisti.

Visi bibliotēku darbinieki regulāri tiek informēti par IS Alise jaunajām versijām un izmaiņām, sniegtas konsultācijas to pielietošanā. Alūksnes novada bibliotēkas speciālisti gandrīz ikdienu ir komunikācijā ar novada bibliotēku darbiniekiem, lai katrs savā jomā risinātu profesionālus jautājumus un sniegtu konsultācijas (pa tālruni, e-pastu u.c. attālinātā saziņā).

Gada nogalē darbu struktūrvienībā "Māriņkalna bibliotēka" uzsāka jauna darbiniece ar maģistra grādu nozarē, tika veiktas individuālās apmācības un sniegtas konsultācijas darbā ar IS Alise moduļiem.

Kā ik gadu - veicot statistikas datu ievadi Latvijas kultūras datu portālā, praktiska palīdzība un konsultācijas sniegtas visiem skolu bibliotēku darbiniekiem, kā arī – publisko bibliotēku darbiniekiem, kam mazāks darba stāžs un tas nepieciešams.

- **Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām**

Pārskata periodā, pēc novada izglītības iestāžu tīkla reorganizācijas, Alūksnes novadā turpina darboties vairs tikai 4 vispārējās izglītības iestādes: Alūksnes pilsētā - Alūksnes vidusskola un Ernsta Glikas Alūksnes valsts ģimnāzija, novada teritorijā – Ziemeru pamatskola un Alekseja Grāvīša Liepnas pamatskola.

Alūksnes novada bibliotēkas speciālisti iesaistījās likvidētās Strautiņu pamatskolas bibliotēkas krājuma vērtīgākās daļas atlasē, lai to nodotu citām bibliotēkām. Pārējo likvidēto skolu bibliotēku

krājumi tika nodoti Alūksnes vidusskolas un ģimnāzijas bibliotēkām atbilstoši izglītojamo vecumposmiem.

Sadarbojoties ar uzņēmuma "Tietoevry Latvia" speciālistiem, saskaņā ar novada izglītības iestāžu reorganizāciju, tika veiktas izmaiņas IS Alise, notika elektroniskā kataloga, lasītāju uzskaites u.c. datu sapludināšana un/vai pārceļšana. Alūksnes novada bibliotēkas krājuma organizācijas darbiniece sniedza konsultatīvu un praktisku palīdzību izglītības iestāžu krājumu uzskaitē, katalogizācijas un komplektēšanas jautājumos pēc reformas.

2023. gadā darbu ar informācijas sistēmu "Skolu Alise" uzsāka Ziemeļu pamatskolas bibliotēka, kuras darbiniece pamatapmācības darbā ar sistēmu apguva Alūksnes novada bibliotēkā, tika sniegta praktiska palīdzība bibliotēkas krājuma rekatalogizācijā.

Pēc skolu bibliotēku pieprasījuma tiek veikta bibliogrāfisko ierakstu izveide IS Alise, notiek aktuālas profesionālās informācijas nosūtīšana izglītības iestādēm vai konkrētajam pedagogam, kurš atbild par darbu bibliotēkā.

Pārskata periodā 4 skolu bibliotēku darbiniekiem tika sniegtas konsultācijas par statistikas datu ievadi Latvijas Kultūras datu portāla informācijas sistēmā, tiek veikta datu pārbaude un nepieciešamības gadījumā - precizēšana un labošana.

- **Sadarbība ar citām iestādēm metodiskā un konsultatīvā darba jomā**

Atzinīgi vārdi un pateicība Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra, Kompetenču attīstības centra, Bērnu literatūras centra darbiniekiem, Latvijas Bibliotekāru biedrībai, Kultūras informācijas sistēmu centram par daudzveidīgo profesionālās pilnveides pasākumu klāstu, profesionālās informācijas nodrošināšanu un apriņķi!

Pārskata periodā darbinieki kopumā piedalījušies 62 citu iestāžu un organizāciju organizētos profesionālās pilnveides pasākumos (161 h), no kuriem tikai 20% ir bijuši klātienē, pārējie – attālināti.

Pilnveidot novada bibliotēku darbinieku zināšanas digitalizācijas jomā uzsākām sadarbībā ar LNB speciālisti Evu Ausēju, noorganizējot klātienē semināru par Digitālo bibliotēku un tajā iekļautajām kolekcijām.

Pozitīvas atsauksmes no bibliotēku darbiniekiem par Cēsu Centrālās bibliotēkas organizēto Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku konferenci "Bibliotēka kā atbalsta mehānisms mācību procesā", Latvijas bibliotekāru biedrības Vidzemes nodaļas 23. saietu - konferenci "Cilvēks - bibliotekārs, bibliotēkas lietotājs, iedzīvotājs" Ogres Centrālajā bibliotēkā, LBB – par Latvijas bibliotekāru biedrības kongresa un festivāla organizēšanu.

Organizējot profesionālās pilnveides seminārus, sadarbojamies ar lektoriem - medijpratības ekspertu Dr. sc. comm. Klintu Ločmeli, uzņēmuma "Tilde" speciālistu Edgars Švecu; Nodarbinātības valsts aģentūras Balvu filiāles Alūksnes klientu apkalpošanas centra speciālistiem, *Elektrum* Energoefektivitātes centra projektu vadītāju Tomu Lāci, Alūksnes novada pašvaldības speciālistiem u.c.

Tā kā 2023. gadā novada bibliotēku darbinieki, papildus bibliotekārā darba pienākumiem, sāka veikt arī valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centra darbinieku pienākumus, tad liela daļa no apmācībām saistīta ar valsts un pašvaldību sniegtajiem pakalpojumiem. Nozīmīgu ieguldījumu bibliotēku darbinieku profesionālajā pilnveidē šajā jomā sniedz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM), kura nodrošina gan īpašu mācību programmu jaunajiem VPVKAC speciālistiem, gan regulāri dažādas mācības par valsts sniegtajiem e-pakalpojumiem, piemēram, par gada ienākumu deklarācijas iesniegšanu, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pakalpojumiem un aktualitātēm.

Alūksnes novada bibliotēkas speciālisti seko līdzi informācijai par iespējām, ko piedāvā dažādas iestādes, organizācijas bez maksas pilnveidot profesionālās zināšanas un nodod to struktūrvienību vadītājiem, īpaši katram darbiniekam akcentējot tās tēmas, kuras būtu nepieciešams apgūt pirmām kārtām.

Tā kā vairāku bibliotēku pārziņā atrodas pagastu vēstures krātuves, tad profesionālo palīdzību darbā ar to krājumiem sniedz Alūksnes novada muzeja speciālisti.

- **Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības**

2023.gads Alūksnes novada bibliotēku darbiniekiem ir bijis izaicinājumu pilns - jāprot sabalansēt klientu apkalpošanas centra un tiešos bibliotēkas darba pienākumus, lai neciestu ne viens, ne otrs, jāmācās lietderīgi plānot savu darbu un laiku, jāapgūst daudz jauna valsts un pašvaldības pakalpojumu jomā! Lielākā daļa bibliotēku darbinieku ar jaunajiem izaicinājumiem veiksmīgi tiek galā. Nenoliedzami, ka darba kvalitāte bibliotēkās lielā mērā ir atkarīga no paša bibliotekāra ieinteresētības, vēlmes pilnveidoties un darboties, iniciatīvas, aktivitātes, radošuma, zināšanām un prasmes sadarboties un apgūto pielietot praksē! Turpmāk jāpievērš lielāka uzmanība tam, kā apgūtais tiek ieviests ikdienas darbā.

Pārskata periodā visi bibliotēku darbinieki vairāk vai mazāk aktīvi piedalījušies profesionālās pilnveides pasākumos un atzinīgi vērtē iespēju to darīt attālināti, jo tā tiek taupīts laiks, transporta izmaksas un vienlaicīgi netiek slēgtas visas bibliotēkas – klientu apkalpošanas centri. Protams, ļoti svarīgas ir arī klātienēs tikšanās, jo cilvēciskos kontaktus un sajūtas nevar aizstāt nekas, īpaši, ņemot vērā, ka pagastu bibliotēkām vietējā kopienā sarūk sadarbības partneru loks, tiek slēgtas skolas, kultūras darbinieks strādā vairākos pagastos, nav vietējo pagasta pārvalžu, ir jāmeklē jauni sadarbības partneri un atbalsts.

Alūksnes novada bibliotēkai, organizējot profesionālās pilnveides pasākumus, jāērķinās ar VARAM plānotajām apmācībām klientu apkalpošanas centru speciālistiem. Šīs apmācības pārsvarā norit rīta pusēs, kad bibliotēkās vērojama lielāka apmeklētāju plūsma, tādēļ bieži vien bibliotēku darbinieki nevar pilnvērtīgi piedalīties apmācībās, bet pozitīvi vērtējams, ka ir pieejami apmācību ieraksti, kuru darbinieks var noskatīties sev vēlamajā laikā.

Apzinot un izvērtējot katra reģiona bibliotēku darbinieka vēlmes un mācību vajadzības, Alūksnes novada bibliotēkas direktore centās pievērst uzmanību tiem profesionālās pilnveides pasākumiem, kuru būtu nepieciešams apmeklēt obligāti.

Nepietiekamā finansējuma dēļ arī 2023. gadā Alūksnes novada bibliotēka nevarēja aizpildīt amatu sarakstā esošo vakanci – metodiķis, tādēļ koordinējošo, informatīvo un profesionālās pilnveides pasākumu organizēšanas darbu veica bibliotēkas direktore, konsultatīvo darbu darbā ar bērniem un jauniešiem - bērnu literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre, pārējie Alūksnes novada bibliotēkas speciālisti - atbilstoši savai darba specifikai un pienākumiem. 2024. gadā Alūksnes novada bibliotēkā darbu uzsākusi galvenā bibliotekāre metodiskajā darbā.

Jāturpina darbs ar 4 izglītības iestāžu bibliotēku darbiniekiem, vēršot uzmanību uz krājumu kvalitātes uzlabošanu, Alekseja Grāvīša Liepnas pamatskolā jāuzsāk darbs ar informācijas sistēmu Skolu Alise.

Pārskatu sagatavoja un apkopoja

Iveta Ozoliņa, Alūksnes novada bibliotēkas direktore,

pārskata sagatavošanās piedalījās Alūksnes novada bibliotēkas speciālisti

Anita Zača, Erita Būdniece, Flora Čubarova, Maija Semjonova

12.03.2024.

Pielikums

*Tabula "Alūksnes novada bibliotēkas darbinieku
2023. gadā apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi"*

Nr. p.k	Norises laiks	Klātienē vai attālināti	Organizētājs	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti	Cilvēku skaits, kas apmeklēja
1.	06.01.		VARAM	VPVKAC apmācības VSAA jaunie iesniegumi	1	Attālināti	2
2.	12.01.		VARAM	VPVKAC apmācības par Ukrainas civiliedzīvotājiem	1	Attālināti	2
3.	19.01.		LNB	Lekcija - Kritiskā lasīšana kā ikdienas prasme	1	Attālināti	1
4.	24., 25., 26. 01.		VARAM	Mācību programma jauniešiem VPVKAC klientu apkalpošanas speciālistiem	9	Attālināti	12
5.	2.02.		KISC	KISC piedāvātie e-resursi Latvijas bibliotēkām	2	Attālināti	13
6.	08.02.		BAC, Tet	Seminārs bibliotekāriem, kuri strādā ar pirmsskolas vecuma bērniem par medijpratību	3	Attālināti	6
7.	09.02.		VARAM	Mācību programmu jauniešiem VPVKAC klientu apkalpošanas speciālistiem	1.5	Attālināti	9
8.	16.02. atkārtoti 02.03.		Latvijas Nacionālais vēstures muzejs	Latvijas Nacionālā vēstures muzeja iesaistes platforma "Gadsimta stāsti" un tās sniegtās iespējas novadpētniecībā	2	Attālināti	3
9.	22.02.		NVA un EURES sadarbībā ar VRAA	Vebinārs "E-adrešu izveidošana, lietošana un ieguvumi.	1	Attālināti	8
10.	22.02.		LNB Bērnu literatūras centrs	Seminārs par Skaļās lasīšanas sacensībām	4	Attālināti	4
11.	27.02.		LNB BAC, KM	Tīmekļseminārs "Finanšu prasme, medijprasme un bibliotēka".	3.5	Attālināti	8
12.	28.02.		VARAM	VPVKAC mācības par gada ienākumu deklarācijas iesniegšanu	1	Attālināti	3
13.	09.03.		LNB Bibliogrāfijas Institūts	Bibliogrāfisko datu veidošana, izmaiņu autoritārajos datos.	2	Attālināti	3
14.	09.03.		Alūksnes novada pašvaldība	Darbs pakalpojumu vadības sistēmā pakalpojumucentri.lv : praktiski padomi	1,5	Attālināti	14

15.	09.03.		LNB BAC	Publisko bibliotēku tematiskās diskusijas: medijpratība bibliotēkās.	3,5	Attālināti	2
16.	23.03.		LNB	Publisko bibliotēku tematiskās diskusijas: digitalizācija bibliotēkās.	3,5	Attālināti	3
17.	27.03.		VARAM	VPVKAC mācības par GID iesniegšanas problēmām	1	Attālināti	7
18.	04.04.		VARAM	VPVKAC sanāksme PMLP aktualitātes par UK iedzīvotājiem sniegto atbalstu KAC	1	Attālināti	10
19.	4.04.		LNB	Publisko bibliotēku tematiskās diskusijas: darbs ar bērniem un jauniešiem	3,5	Attālināti	2
20.	6.04.		LNB, Rīgas Stradiņa universitāte	Tiešsaistes lekcija "Sociālie mediji: Tavs personīgais πr"	1	Attālināti	1
21.	11.04.		LNB BAC	Medijpratība pirmsskolai	1,5	Attālināti	3
22.	14.04.	Alūksnes Kultūras centrs	Alūksnes novada pašvaldība	Pašvaldības loma reģiona attīstības procesā, Filipa Rajevska lekcija	2	Klātienē	5
23.	14.04.		NVA Balvu filiāles Alūksnes KAC	Seminārs par Nodarbinātības valsts aģentūras pakalpojumiem	2	Attālināti	13
24.	18.04.		Vidzemes plānošanas reģions	Seminārs "Vidzemes vēsturiskās zemes kultūras programmas 2023" projektu pieteicējiem	2	Attālināti	1
25.	25.04.	LNB	LBB	Latvijas bibliotekāru biedrības kongress	5,5	Klātienē	1
26.	26.04.	LNB	LBB	Latvijas bibliotekāru biedrības festivāls	4	Klātienē	4
27.	27.04.		VARAM	VPVKAC sanāksme par jauniešiem VSAA pakalpojumiem	1	Attālināti	8
28.	28.04.		KISC	Valsts vienotajā bibliotēku tīklā un tiešsaistē brīvpieejā pieejamie kultūras un izglītības resursi un e-pakalpojumi saziņai ar valsts pārvaldi	4	Attālināti	7
29.	26.05.	Alūksnes novada pašvaldība	Alūksnes novada pašvaldība	Publiskais tēls, komunikācija ar medijiem un sociālo tīklu spēks pašvaldības darbā	2	Klātienē	10

30.	06.06.		VARAM	Seminārs digitālajiem aģentiem un līderiem	2	Attālināti	2
31.	21.06.		AS Sadales tīkli	Informatīvs seminārs par izmaiņām elektroapgādes pakalpojumu tarifos	1,5	Attālināti	10
32.	05.07.		JSPA	Vebinārs par digitālo darbu ar jaunatni	1,5	Attālināti	2
33.	19.07.		JSPA	Vebinārs - Metodiskā materiāla par digitālo darbu ar jaunatni prezentēšana	1,5	Attālināti	2
34.	11.08.	Ogres Centrālā bibliotēka	LBB	Latvijas bibliotekāru biedrības Vidzemes nodaļas 23.saiets - konference "Cilvēks - bibliotekārs, bibliotēkas lietotājs, iedzīvotājs"	8	Klātienē	7
35.	21.08.			Marija Ābeltiņa. Modernais anti-stress	1.5	Attālināti	1
36.	19.09.		LNB, VKKF	Konference "Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram"	3	Attālināti	14
37.	26.09.		Biļešu Serviss	Seminārs "Mākslīgā intelekta risinājumi kultūras un izklaides nozarē"	1,5	Attālināti	6
38.	30.09.	Rīgā, LNB	LNB	Vislatvijas Skaļās lasīšanas sacensību fināls	6	Klātienē	Anita
39.	06.10.		LNB	Konference "Terminoloģija un standartizācija: saskarpunkti informācijas un dokumentācijas jomā"	4	Attālināti	5
40.	13.10.	Rīgā, LNB	Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā	Seminārs par Ziemeļvalstu literatūras nedēļu	6	Klātienē	1
41.	18.10	Cēsu Centrālā bibliotēka	Cēsu Centrālā bibliotēka	Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku 21.konference "Bibliotēka kā atbalsta mehānisms mācību procesā"	6	Klātienē	9
42.	24.10.		LU bibliotēka	Sabiedriskā zinātne (<i>Citizen science</i>): pētnieku un sabiedrības mijiedarbība pētniecības procesā	0.5	Attālināti	1
43.	25.10.	LNB	LNB BAC	Seminārs reģiona galveno bibliotēku metodiķiem.	5	Klātienē	1
44.	26.10.	Alūksnes Kultūras centrs	Alūksnes NVO	Konference "Kopiena kopienai"	5	Klātienē	2

			atbalsta centrs				
45.	27.10.		LU bibliotēka	Open AIRE EXPLORE: zinātnisku publikāciju un citu rezultātu meklētājprogramma	0.5	Attālināti	1
46.	01.11.		VARAM	Digitālās prasmes (Par plānotajiem projektiem, kuru ietvaros iedzīvotāji varētu paaugstināt savas digitālās prasmes un praktiskā pieredze par aktivitāšu īstenošanu pašvaldībās.)	2	Attālināti	15
47.	03.11.	Alūksnes Kultūras centrs	Alūksnes novada pašvaldība	Lekcija "Laikapstākļu ietekmi uz cilvēka pašsajūtu un prātu" (Toms Bricis)	2	Klātienē	3
48.	03.11.		Vidzemes plānošanas reģions	Vebināru cikla "Pašvaldību darbinieku efektīva komunikācija publisko pakalpojumu sniegšanā pēc ATR", tēma "Misijas un mērķu izpratnē balstīta komunikācija"	2	Attālināti	15
49.	07.11.		LNB BAC	Seminārs par bērnu digitālo drošību internetā.	2	Attālināti	10
50.	10.11.		Vidzemes plānošanas reģions	Vebināru cikla "Pašvaldību darbinieku efektīva komunikācija publisko pakalpojumu sniegšanā pēc ATR", tēma "Individuālā un kolektīvā atbildība pašvaldības mērķu sasniegšanā un komunikācijā"	2	Attālināti	15
51.	17.11.		Vidzemes plānošanas reģions	Vebināru cikla "Pašvaldību darbinieku efektīva komunikācija publisko pakalpojumu sniegšanā pēc ATR", tēma "Lojalitātē un atbildībā balstīta komunikācija"	2	Attālināti	15
52.	24.11.	Alūksnes Kultūras centrs	Alūksnes novada pašvaldība	Lekcija "Drošības situācija Latvijā. Hibrīdapdraudējums. Vārda spēks. Ukrainas pieredze"	2	Klātienē	12
53.	27.11.		LPMC	VPVKAC apkalpošanas speciālistu praktiskās mācības.	3	Attālināti	6
54.	28.11.		Biļešu Serviss	Semināru cikla "Mākslīgā intelekta risinājumi kultūras un izklaides nozarē" tiešsaistes darbnīca "Vizuālā un grafiskā satura rīki".	2	Attālināti	1

55.	28.11.		LNB Bibliotēku attīstības centrs, KM	Tīmekļseminārs "Jaunieši un sociālie mediji: kā gudri patērēt un radīt".	2	Attālināti	6
56.	30.11.		LPMC	VPVKAC apkalpošanas speciālistu praktiskās mācības	3	Attālināti	6
57.	01.12.		Vidzemes plānošanas reģions	Vebināru cikla "Pašvaldību darbinieku efektīva komunikācija publisko pakalpojumu sniegšanā pēc ATR", tēma "Motivācija pozitīvai un efektīvai komunikācijai"	2	Attālināti	15
58.	01.12.		VARAM	Seminārs par tīmekļvietņu satura veidošanu un digitālo pieklūstamību	2	Attālināti	2
59.	05.12.		VARAM	Seminārs digitālajiem aģentiem un līderiem par aktualitātēm e- risinājumu jomā	2	Attālināti	7
60.	05.12.		KISC	Seminārs kultūras nozares speciālistiem "Drošība digitālajā vidē"	3	Attālināti	10
61.	11.12.		LPMC	VPVKAC apkalpošanas speciālistu praktiskās mācības	3	Attālināti	2
62.	14.12.		Tietoevry Latvia (BIS ALISE)	Jaunais ALISE lasītāju katalogs un tā demonstrācija	1	Attālināti	6